

«Нұрбанк» АҚ

Жеке қаржылық есептілік

*2023 жылдың 31 желтоқсанында
аяқталған жыл үшін*

МАЗМҰНЫ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІН
ДАЙЫНДАУҒА ЖӘНЕ БЕКІТУГЕ ЖАУАПТЫ ЕКЕНІ ТУРАЛЫ БАСШЫЛЫҚТЫҢ МӘЛІМДЕМЕСІ

ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРЛАРДЫҢ АУДИТОРЛЫҚ ЕСЕБІ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІ

Пайданың немесе шығын мен басқа да жиынтық кірістің жеке есебі	1
Қаржылық жағдай туралы жеке есеп	2
Ақша қаражаттарының қозғалысы туралы жеке есеп	3
Жеке капиталдағы өзгерістер туралы жеке есеп	4
Жеке қаржылық есептілікке ескертулер	5-78

«НҰРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫҢДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІГІН ДАЙЫНДАУҒА ЖӘНЕ БЕКІТУГЕ ЖАУАПТЫ ЕКЕНІ ТУРАЛЫ БАСШЫЛЫҚТЫҢ МӘЛІМДЕМЕСІ

Басшылық «Нұрбанк» Акционерлік қоғамы (бұдан әрі – «Банк») 2023 жылдың 31 желтоқсаны күнгі жай-күй бойынша Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына (бұдан былай – «ҚЕХС») сәйкес, шынайы қаржылық жағдайын көрсететін жеке қаржылық есептілікті әзірлеуге, сондай-ақ аталған күні аяқталған жыл ішіндегі оның қызметінің нәтижелері, ақша қаражаттарының қозғалысы мен капиталының өзгерістерінің дұрыс берілуі үшін жауап береді.

Басшылық жеке қаржылық есептілікті әзірлеу кезінде төмендегідей істер үшін жауапкершілікке тартылады:

- есептік саясатты дұрыс таңдау мен ұстанымдарының қолдануын қамтамасыз ету;
- ақпаратты, соның ішінде есептік саясат туралы мәліметтерді, мұндай ақпараттың реттілігін, шынайылығын, салыстырмалығы мен түсініктілігін қамтамасыз ететін формада берілуі;
- ҚЕХС талаптарын орындау қандайда бір мәмілелер, сондай-ақ басқа да оқиғалар немесе шарттар Банк қызметінің қаржылық жағдайы мен қаржылық нәтижелеріне әсер ететін ықпалды есептілікті қолданушылардың түсінуі үшін жеткіліксіз болған жағдайларда, қосымша ақпараттарды ашу;
- Банктің жақын келешектегі қызметін жалғастыруға қабілеттілігін бағалау тәсілін.

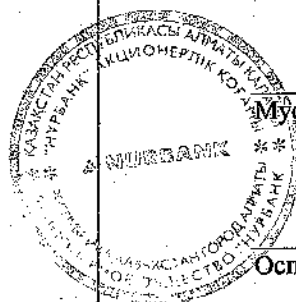
Басшылық төмендегідей істер үшін де жауапкершілікке тартылады:

- Банктің ішкі бақылау жүйелерін әзірлеу, енгізу және олардың тиімділігі мен сенімділігін қолдау;
- Банктің мәмілелерін ашу мен түсіндіруге, сондай-ақ беруге мүмкіндік беретін формада, Банктің қаржылық жағдайы туралы кез келген күнгі ақпараттың есебін жүргізуді, жеке қаржылық есептіліктің ҚЕХС талаптарына сәйкестігінің жеткілікті дәлдікте болуын қамтамасыз ету;
- бухгалтерлік есепті Қазақстан Республикасының бухгалтерлік есепті жүргізу туралы заңнамалары мен стандарттарына сәйкес жүргізу;
- Банк активтерінің сақталуын қамтамасыз етуге қатысты ақылға қонымды мүмкін болған шаралардың барлығын жасау; және
- қаржылық және басқа да теріс пайдалану деректерін анықтау мен алдын алу.

2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылғы бұл жеке қаржылық есептілікті Банк басшылығы 2024 жылдың 5 сәуірінде бекітті.

Басқарма төрайымы

Бас бухгалтер

Мусатаева Г.А.

Оспанова Г.А.

«НУРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ПАЙДАНЫҢ НЕМЕСЕ ШЫҒЫН МЕН БАСҚА ДА ЖИЫНТЫҚ КІРІСТІҢ ЖЕКЕ ЕСЕБІ

Мың теңге	Ескерту	2023 жыл	2022 жыл
Тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып есептелген пайыздық кірістер	4	52,039,560	42,372,109
Басқа да пайыздық кірістер	4	1,589	672
Пайыздық шығыстар	4	(28,096,277)	(22,825,139)
Таза пайыздық кіріс		23,944,872	19,547,642
Күтілген кредиттік залалдар бойынша шығыстар	5	(15,681,172)	(15,643,273)
Күтілген кредиттік залалдар бойынша шығындардан кейінгі таза пайыздық кірістер		8,263,700	3,904,369
Комиссиялық кірістер	6	13,289,534	14,333,096
Комиссиялық шығыстар	6	(8,451,636)	(8,542,912)
Таза комиссиялық кіріс		4,837,898	5,790,184
Табыс немесе шығын арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтермен жасалған операциялардан түскен таза табыс (бұдан әрі – «ТШӨК»)	7	1,376,139	4,311,408
Шегел валютасындағы операциялар бойынша таза табыс	8	3,679,971	3,401,477
Басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құн бойынша бағаланатын қаржылық активтерді шығарудан алынған таза кіріс (бұдан әрі – «БЖКӨК»)		15,532	268,000
Басқа да операциялық кірістер, нетто	9	567,969	824,913
Таза операциялық кірістер		18,741,209	18,500,351
Қызметкерлердің шығыстары	10	(7,867,154)	(6,941,430)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	11	(6,152,042)	(5,297,899)
Қор құру және құнсыздану бойынша шығындар	18, 20, 21	(352,675)	(287,596)
Корпоративтік табыс салығын есептен шығарғанға дейінгі табыс		4,369,338	5,973,426
Корпоративтік табыс салығы бойынша экономия/(шығыстар)	12	3,245,362	(2,556,296)
Жыл ішіндегі табыс		7,614,700	3,417,130
Басқа да жиынтық кіріс			
<i>Пайданың немесе шығынның құрамына қайта сыныпталған немесе кейінірек қайта сыныпталуы мүмкін баптар:</i>			
БЖКӨК бойынша бағаланатын борышкерлік құралдарға жасалған әділ құнның таза өзгерістері		1,455,647	(4,037,378)
БЖКӨК бойынша бағаланатын қаржылық активтердің күтілген кредиттік шығындарындағы бағалаушы қорларының өзгеру шамасы		50,476	343,458
БЖКӨК бойынша бағаланатын борышкерлік құралдарды шығару нәтижесіндегі пайданың немесе шығынның құрамына қайта сыныпталған сома		(15,532)	(268,000)
<i>Пайданың немесе шығынның құрамына қайта сыныпталған немесе кейінірек қайта сыныпталуы мүмкін баптардың барлығы</i>		1,389,639	(3,961,920)
<i>Пайданың немесе шығынның құрамына кейінірек қайта сыныпталмауы мүмкін баптар:</i>			
Жер учаскелері мен ғимараттарды қайта бағалау (кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығын шегергенде)		–	2,563,450
<i>Пайданың немесе шығынның құрамына кейінірек қайта сыныпталмауы мүмкін баптардың барлығы</i>		–	2,563,450
Жыл ішіндегі басқа да жиынтық кіріс (шығыс)		1,389,639	(1,398,470)
Жыл ішіндегі жиынтық кірістің барлығы		9,004,339	2,018,660
Акциялар табысы:			
Жыл ішіндегі жай акцияларды ұстаушыларға тиесілі табысқа қатысты базалық, теңгеде	29	564.30	253.23
Жыл ішіндегі жай акцияларды ұстаушыларға тиесілі табысқа қатысты бытыраңқы, теңгеде	29	291.97	135.65

5-ші беттен бастап 78-ші беттерге дейін қосымша берілген ескертүүлەر осы жеке қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Басқарма төрайымы

Бас бухгалтер

5 сәуір 2024 жыл

Қазақстан Республикасы, Алматы қ.

Мусатаева Г.А.

Оспанова Г.А.

«НҰРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ЖЕКЕ ЕСЕП

Мың теңге	Ескерту	31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
АКТИВТЕР			
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	13	81,618,631	43,785,366
ТНӨҚ бойынша бағаланатын қаржылық активтер		13,194	10,132
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борышкерлік бағалы қағаздар	14	36,251,092	36,937,055
БЖКӨҚ бойынша бағаланатын қаржылық активтер	15	63,305,268	102,615,803
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	16	4,490,919	3,685,368
Клиенттерге берілген кредиттер	17	238,614,469	235,772,776
Негізгі құралдар	18	9,514,974	9,605,868
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	19	2,655,051	4,103,125
Еңгілес кәсіпорындарға инвестициялар	20	15,195,504	15,638,705
Басқа да активтер	21	9,007,473	12,129,805
Активтердің барлығы		460,666,575	464,284,003
МІНДЕТТЕМЕЛЕР			
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	22	5,232,583	6,127,332
Клиенттердің қаражаты	23	343,352,867	340,925,589
Шығарылған борышкерлік бағалы қағаздар	24	10,374,125	25,351,013
Реттелген борыш	25	31,481,787	30,538,659
Кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме	12	2,386,224	5,639,423
Жалдау бойынша міндеттемелер	26	948,682	765,739
Басқа да міндеттемелер	27	12,907,998	9,958,278
Міндеттемелердің барлығы		406,684,266	419,306,033
КАПИТАЛ			
Акционерлік капитал	28	147,649,693	147,649,693
Меншікті сатып алынған акциялар		(11,883)	(11,883)
Өділ құнның қоры		377,786	(1,011,853)
Жер учаскелері мен ғимараттарды қайта бағалау қоры		4,663,414	4,729,697
Жинақталған шығындар		(98,696,701)	(106,377,684)
Капиталдың барлығы		53,982,309	44,977,970
Міндеттемелер мен капиталдың барлығы		460,666,575	464,284,003

5-ші беттен бастап 78-ші беттерге дейін қосымша берілген ескертулер осы жеке қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Басқарма төрайымы

Бас бухгалтер

5 сәуір 2024 жыл
Қазақстан Республикасы, Алматы қ.

Мусатаева Г.А.

Оспанова Г.А.

«НУРБАНК» АҚ

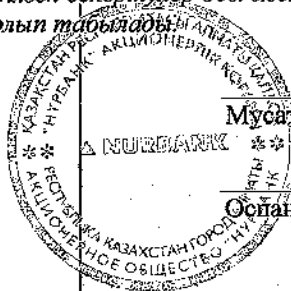
2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ АҚША ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ
ЖЕКЕ ЕСЕП

Мың теңге	2023 жыл	2022 жыл
ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Алынған пайыздық кірістер	49,492,129	39,907,216
Төленген пайыздық шығыстар	(26,695,788)	(20,790,983)
Алынған комиссиялық кірістер	13,450,998	14,344,806
Төленген комиссиялық шығыстар	(8,411,199)	(8,310,925)
Шетел валютасындағы операциялар бойынша іске асырылған таза табыс	4,992,231	7,379,726
Басқа операциялық кірістерден түскен түсім	547,203	844,387
Қызметкерлерге төленген шығыстар	(7,838,901)	(6,823,304)
Төленген жалпы және әкімшілік шығыстар	(6,328,059)	(7,099,039)
Операциялық активтер мен міндеттемелер өзгергенге дейін операциялық қызметтен түскен ақша ағымдары	19,208,614	19,451,884
Операциялық активтердің (өсуі)/төмендеуі		
ТІШӨК бойынша бағаланатын қаржылық активтер	1,372,908	4,307,325
Амортизацияланған күн бойынша есептелетін қаржы құралдары	9,987	(108,103)
Кредиттік мекемелердегі қаражат	(893,926)	(285,941)
Клиенттерге берілген кредиттер	(15,339,582)	(41,043,782)
Басқа да активтер	3,456,731	(3,649,581)
Операциялық міндеттемелердің өсуі/(төмендеуі)		
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	(863,366)	(4,703,770)
Клиенттердің қаражаты	3,116,490	(10,151,516)
Жалдау бойынша міндеттемелер	—	74,554
Басқа да міндеттемелер	(2,000,446)	2,427,371
Корпоративтік табыс салығын төлегенге дейін от операциялық қызметтен түсетін ақша қаражаттарының таза артуы/ (төмендеуі)	8,067,410	(33,681,559)
Төленген корпоративтік табыс салығы	—	(152,537)
Операциялық қызметтен түскен ақша қаражаттарының (пайдаланылуы)/ таза түсімі	8,067,410	(33,834,096)
ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
БЖКӨЖ бойынша бағаланатын қаржылық активтерді сатып алу	(276,909,130)	(454,839,393)
БЖКӨЖ бойынша бағаланатын қаржылық активтерді сату мен өтеуден түскен түсім	322,246,744	442,059,852
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатып алу	(195,793)	(556,548)
Инвестициялық жылжымайтын мүлікті сатудан түскен түсім	617,755	766,715
Инвестициялық қызметтен түскен ақша қаражаттарының (пайдаланылуы)/ таза түсімі	45,759,576	(12,569,374)
ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТЕН ТҮСКЕН АҚША ҚАРАЖАТТАРЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ		
Борышкерлік бағалы қағаздарды өтеу (24-Ескерту)	(15,000,000)	—
Қаржылық жалдау бойынша міндеттемелердің негізгі сомаларын төлеу	(590,368)	(588,278)
Қаржылық қызметте ақшалай қаражатты таза пайдалану	(15,590,368)	(588,278)
Ақша қаражаттары мен олардың баламаларының таза өсуі/ (төмендеуі)	38,236,618	(44,469,037)
Валюталық бағамдардың өзгеруінің ақша қаражаттары мен олардың баламаларының шамасына әсері	(404,447)	(449,073)
Күтілген кредиттік шығындардың ақша қаражаттары мен оның баламаларына әсері	1,094	(1,367)
Жыл басындағы ақшалай қаражат пен оның баламалары	43,785,366	88,704,843
Жыл аяғындағы ақшалай қаражат пен оның баламалары (13-Ескерту)	81,618,631	43,785,366

5-ші беттен бастап 78-ші беттерге дейін қосымша берілген ескертүүлەر осы жеке қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Басқарма төрайымы

Бас бухгалтер

Мұсатаева Г.А.

Оспанова Г.А.

5 сәуір 2024 жыл
Қазақстан Республикасы, Алматы қ.

«НУРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ МЕНШІКТІ КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ЖЕКЕ ЕСЕП

Меншік теңге	Акционерлік капитал	Меншікті сатып алынған акциялар	Әділ құлынның қоры	Жер учаскелерінің, ғимараттарды қайта бағалау қоры	Жинақталған шығындар	Барлығы
2022 жылдың 1 қаңтарындағы қалдығы	147,649,693	(11,883)	2,950,067	2,212,144	(109,840,711)	42,959,310
Жылыңтық кірістердің барлығы	-	-	-	-	-	-
Жыл ішіндегі табыс	-	-	(3,961,920)	-	3,417,130	3,417,130
Жыл ішіндегі басқа да жылыңтық (шығыс)/кіріс	-	-	(3,961,920)	2,563,450	-	(1,398,470)
Басқа жылыңтық кірістің барлығы	-	-	(3,961,920)	2,563,450	3,417,130	2,018,660
Меншікті капиталдағы басқа өзгерістер	-	-	-	(45,897)	45,897	-
Амортизация мен шығару нәтижесіне қайта бағалаудан түскен мүлік құны сомасының өсімін кешіру	-	-	-	(45,897)	45,897	-
Меншікті капиталдағы барлық басқа өзгерістер	147,649,693	(11,883)	(1,011,853)	4,729,697	(106,377,684)	44,977,970
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдығы	-	-	-	-	-	-
Жылыңтық кірістердің барлығы	-	-	-	-	-	-
Жыл ішіндегі табыс	-	-	1,389,639	-	7,614,700	7,614,700
Жыл ішіндегі басқа да жылыңтық кіріс	-	-	1,389,639	-	-	1,389,639
Басқа жылыңтық кірістің барлығы	-	-	1,389,639	-	7,614,700	9,004,339
Меншікті капиталдағы басқа өзгерістер	-	-	-	(66,283)	66,283	-
Амортизация мен шығару нәтижесіне қайта бағалаудан түскен мүлік құны сомасының өсімін кешіру	-	-	-	(66,283)	66,283	-
Меншікті капиталдағы барлық басқа өзгерістер	147,649,693	(11,883)	377,786	4,663,414	(98,696,701)	53,982,309
2023 жылдың 31 желтоқсанындағы қалдығы	-	-	-	-	-	-

5-ші беттен бастап 78-ші беттерге дейін қосымша берілген ескертулер осы жеке қаржылық есетіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Басқарма төрайымы

Бас бухгалтер

Мұсағалиев Г.А.

Оспанова Г.А.

5 сәуір 2024 жыл
Қазақстан Республикасы, Алматы қ.

«НҰРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР

1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТТАР

Ұйымдық құрылым мен негізгі қызмет

«Нұрбанк» Акционерлік қоғамы (бұдан былай – «Банк») Қазақстан Республикасында 1992 жылы құрылды. Қызметтің депозиттер тарту, клиенттердің шоттарын ашу мен жүргізу, кредиттер мен кепілдіктер беру, есеп-қасалық қызмет көрсету, құнды қағаздармен мен шетел валютасында операциялар жүргізу сияқты негізгі түрлерімен айналысады.

Банк қызметін Қазақстан Республикасының Қаржылық нарықты реттеу және дамыту агенттігі (бұдан былай – «Агенттік») реттейді. Банк өз қызметін 2020 жылдың 3 ақпанындағы №1.2.15/193 бас лицензиясы негізінде жүргізеді және Қазақстандық депозиттерге кепілдік беру қорының мүшесі болып табылады. Банк келесі мекенжайда тіркелген: Қазақстан Республикасы, А15Е2D3, Алматы қ., Абай даңғ. 10В.

2023 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Банктің құрамына 17 филиал мен 96 есеп-қасалық бөлімше кіреді (2022 жылдың 31 желтоқсаны: 17 филиал мен 96 есеп-қасалық бөлімше). Банк активтері мен міндеттемелерінің басым бөлігі Қазақстан Республикасы аумағында орналасқан.

Акционерлер

2023 мен 2022 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша келесі акционерлер Банктің шығарылған дауыс беретін акцияларының 5% немесе одан көп пайызын иеленді:

Атауы	Қатысу үлесі, %	
	31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
«J. P. Finance Group» ЖШС	87.87	87.87
«JA Collection Company» ЖШС	5.97	5.97
Әрқайсысы 5%-дан азын иеленетін басқа да акционерлер	6.16	6.16
	100.00	100.00

2023 мен 2022 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Э.Р. Сарсенов мырза Банктің жай акцияларының 87.87%-ның бенефициарлық иесі болып табылады да Банктің соңғы бақылаушы тарабы болып табылады.

Қазақстан Республикасында қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттары

Банк өз қызметін көбіне Қазақстан аумағында жүргізеді. Осы себептен Банк дамушы нарықтарға тән сипаттамалық ерекшеліктерде көрсетіледі. Қазақстан нарығындағы экономикалық және қаржылық төуекелдерге ұрынады. Нормативтік құқықтық база мен салықтық заңнама жетілдіріліп келеді, бірақ жиі енгізілетін өзгерістер әртүрлі ұғым беруі мүмкін екенін жоққа шығармайды және жүйелер соған ұшырайды, бұл басқа құқықтық және фискалдық кемшіліктермен қосыла отырып, өз қызметін Қазақстанда жүзеге асыратын кәсіпорындар үшін қосымша қиыншылықтар туындайды.

Беріліп отырған жеке қаржылық есептілік қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттарының Банктің қызметінің нәтижелері мен қаржылық жағдайына ықпал ету мүмкіндігіне берілген басшылықтың бағалауын қамтиды. Қаржы-шаруашылық қызметті жүзеге асыру шарттарын кейінгі дамыту сипаты басшылық берген бағадан өзгеше болуы мүмкін.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ӘЗІРЛЕУДІҢ НЕГІЗДЕРІ

ҚЕХС сәйкестігі туралы мәлімдеме

Жеке қаржылық есептілік Қаржылық есептіліктің халықаралық стандарттарына (бұдан былай – «ҚЕХС») сәйкес әзірленді.

Бақылаудағы ұйымдар бұл жеке қаржылық есептілікке шоғырланбады. Бақылаудағы ұйымдарға жасалған инвестициялар өзіндік құны бойынша есептелді. Бұл жеке қаржылық есептілік 2024 жылдың 3 сәуірінде Банк басшылығы бекіткен шоғырландырылған қаржылық есептілікпен бірге қарастырылуы тиіс.

ҚЕХС сәйкес әзірленген және 2024 жылдың 3 сәуірінде шығарылған 2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылдың шоғырландырылған қаржылық есептілігі Қазақстан Республикасы, А15Е2D3, Алматы қ., Абай даңғ. 10В мекенжайындағы Банктің бас офисінде қол жетімді.

Құнды анықтау базасы

Жеке қаржылық есептілік, кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында, әділ құны көрініс тапқан қолда бар сатуға арналған қаржылық активтердің және жер учаскелері мен ғимараттарға қайта бағалау қорында көрініс тапқан құрамында жер учаскелері мен ғимараттардың өзгерістері көрсетіледі, әділ құны бойынша бағаланған қаржылық құралдарды есепке алмағанда, нақты шығындар бойынша есеп жүргізу ұстанымдарына сәйкес әзірленді.

Функционалды валюта мен есептілікте берілген валюта

Қазақстандық теңге (бұдан былай – «теңге») Банк функционалды валюта болып табылады, ол Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы бола отырып, Банк жүргізетін көптеген операциялардың және Банктің қызметіне әсер ететін шарттарда онымен байланысқан жағдайлардың мәнін ең жақсы экономикалық тәсілмен қамтиды.

Қазақстандық теңге осы жеке қаржылық есептіліктегі мәліметтер беруде де валюта болып табылады. Жеке қаржылық есептіліктегі барлық мәліметтер асқан дәлдікпен бүтін мың теңгеге дейін дөңгелектендірілген.

Есептік бағалары мен кәсіптік пайымдауларды пайдалану

Банктің есеп саясатын қолдану үшін басшылық жеке қаржылық есептілікте танылған сомаларды анықтау кезінде өз пайымдауларын қолданды және бағалаулар жасады. Төменде көрсетілгендер пайымдаулар мен бағалаулардың ең маңызды пайдаланулары болып табылады:

Қаржылық құралдардың әділ құны

Егер қаржылық активтер мен қаржылық міндеттердің қаржылық жағдай туралы жеке есепте көрсетілген әділ құны белсенді нарықтағы бағалар негізінде анықтау мүмкін болмаған жағдайда, оны анықтауда құрамына математикалық моделдер кіретін бағалаудың әртүрлі моделдері қолданылады. Мұндай моделдердің бастапқы мәліметтері егер мұндай мүмкін болса, бақылауға алынған нарықтың негізінде анықталады; әйтпегенде, әділ құнды анықтау үшін, маңызды пайымдауларды қолдану қажет болады.

Кепілзаттық қамтаманы бағалау

Банк басшылығы жүйелі түрде кепілзаттық қамтамаға мониторингі жүргізеді. Банк басшылығы бағалауда нарықтағы ағымдағы жағдайды ескере отырып, кепілзаттық қамтаманың құнын түзету үшін ішкі көзқарастарды немесе халықаралық талаптарға негізделген көзқарастарды пайдаланады.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ӨЗІРЛЕУДІҢ НЕГІЗДЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Есептік бағалары мен кәсіптік пайымдауларды пайдалану (жалғасы)

Күтілген кредиттік шығындар («ККШ»)

Шығындарды қаржылық активтердің барлық санаттары бойынша бағалауда пайымдауларды қолдану талап етіледі, атап айтқанда, ККШ анықтаған және кредиттік тәуекелдердің кәдімгідей өсуіне баға берген кезде, келешектегі ақша ағымдарының туындау шамасы мен мерзімін, құны мен қамтамасын бағалау қажет. Мұндай есептік бағалау бірқатар деректерге тәуелді, оған өзгерістер жасау құнсыздануға қатысты бағалаушы қорлардың әртүрлі сомаларына әкелуі мүмкін. Банктің ККШ есептемесі бастапқы мәліметтер мен олардың өзара тәуелділігін таңдаудағы өзгермелікке қатыстылығы бар бір қатар базалық болжамдар кіретін күрделі моделдердің нәтижесі болып табылады. Пайымдау мен есептік бағалау болып есептелетін ККШ есебі моделінің элементтеріне кіреді:

- дефолт ықтималдығын анықтау үшін Банк қолданатын ішкі кредиттік рейтингті тағайындау жүйесі (PD);
- кредиттік тәуекелдер мен оның кәдімгідей өсуі орын алуын бағалауда Банк қолданатын өлшемдер, соның нәтижесінде қаржылық активтер бойынша құнсыздануды бағалаушы қор бүкіл мерзім мен сапалы бағалауға тең келетін ККШ сомасында бағалануы тиіс;
- ККШ топтық негізде бағаланған кезде, қаржылық активтерді банктерге біріктіру;
- әртүрлі формулалар мен бастапқы мәліметтерді таңдауды қосқанда, ККШ есебінің моделдерін әзірлеу;
- макроэкономикалық сценарийлер мен экономикалық мәліметтер арасындағы өзара байланысты анықтау, мысалы, жұмыссыздық деңгейі мен қамтама құнын, сондай-ақ дефолт ықтималдығы көрсеткішіне ықпалы (PD), дефолтқа ұшырау тәуекелінің шамасы (EAD) мен дефолт кезіндегі шығын деңгейі (LGD);
- болжамдық макроэкономикалық сценарийлерді таңдау мен ККШ бағалау моделіне арналған экономикалық бастапқы мәліметтерді алу ықтималдығын есепке ала отырып, оларды салмақтау.

Бұдан былай аталатын Ескертулер есептік саясаттың шарттарын қолданған кездегі, маңызды анықталмаған бағалар мен сыни уәждемеленген пайымдауға қатысты ақпаратты береді:

- корпоративтік табыс салығы бойынша шығындар – 12-Ескерту;
- ККШ бағалау – 5-Ескерту;
- жер учаскелері мен ғимараттарды инвестициялық жылжымайтын мүлікті қайта бағалау – 18 және 19-Ескертулер;
- қаржылық құралдардың әділ құнын бағалау – 35-Ескерту.

Жаңа стандарттар, қолданыстағы стандарттар мен түсініктемелерге нақтылаулар мен түзетулер

Банк 2023 жылдың 1 қаңтарынан немесе одан кейін басталатын жылдық кезеңдерге қатысты күшіне енген стандарттарға кейбір түзетулерді алғаш рет қолданды. Банк шығарылған, бірақ әлі күшіне енген стандарттарды, түсіндірмелерді немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қолданған жоқ.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ӘЗІРЛЕУДІҢ НЕГІЗДЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Жаңа стандарттар, қолданыстағы стандарттар мен түсініктемелерге нақтылаулар мен түзетулер (жалғасы)

ҚЕХС (IFRS) 17 Сақтандыру келісімшарттары

ҚЕХС (IFRS) 17 «Сақтандыру келісімшарттары» (IFRS 17) – мойындау мен бағалауды, ақпаратты беру мен ашып көрсетуді қамтитын сақтандыру келісімшарттары үшін бухгалтерлік есептің кешенді жаңа стандарты болып табылады. ҚЕХС (IFRS) 17 стандарты ҚЕХС (IFRS) 4 «Сақтандыру келісімшарттары» (IFRS 4) стандартын алмастырады. ҚЕХС (IFRS) 17 оларды шығаратын ұйымның түріне қарамастан, сақтандыру келісімшарттарының барлық түрлеріне (яғни өмірді сақтандыру және өмірді сақтандырудан ерекшеленетін сақтандыру, тікелей сақтандыру және қайта сақтандыру), сондай-ақ дискрециялық қатысу функциялары бар белгілі бір кепілдіктер мен қаржы құралдарына қолданылады. Қолдану саласынан бірнеше ерекшеліктер бар.

ҚЕХС (IFRS) 17-нің негізгі мақсаты сақтандырушылар үшін пайдалы және бірзділікті болатын, бухгалтерлік есептің барлық тиісті аспектілерін қамтитын сақтандыру келісімшарттарының кешенді үлгісін қамтамасыз ету болып табылады. Келесілермен толықтырылған жалпы үлгі ҚЕХС (IFRS) 17-де негізі болып табылады:

- Тікелей қатысу шарттары бар сақтандыру келісімшарттарына белгілі бір модификациялар (айнымалы сыйақы әдісі);
- Негізінен қысқа мерзімді келісімшарттар үшін жеңілдетілген тәсіл (сыйлықақыны бөлу негізіндегі тәсіл).

Бұл стандарт Банкке қолданылмайды.

БЕХС (IAS) 8-ге түзетулер – «Бухгалтерлік бағалауларды анықтау»

БЕХС (IAS) 8-ге түзетулер бухгалтерлік бағалаулардағы өзгерістер мен есептік саясаттағы өзгерістер және қателерді түзету арасындағы айырмашылықты түсіндіреді. Олар сондай-ақ ұйымдардың бухгалтерлік бағалауды әзірлеу үшін өлшем әдістері мен бастапқы деректерді қалай қолданатынын түсіндіреді.

Бұл түзетулер Банктің жеке қаржылық есептілігіне елеулі әсер еткен жоқ.

БЕХС (IAS) 1-ге және ҚЕХС-ті қолдану бойынша №2 практикалық ұсыныстарға түзетулер – «Есеп саясаты туралы ақпаратты ашып көрсету»

БЕХС (IAS) 1 мен ҚЕХС (IFRS) 2-ге түзетулер «Маңыздылық туралы пайымдауларды жасау бойынша практикалық мәлімдеме» ұйымдарға есептік саясаттағы ақпаратты ашып көрсетуде маңыздылық туралы пайымдауларды қолдануға көмектесетін ұсыныстар мен мысалдарды келтіреді. Түзетулер ұйымдардың есептік саясаттың «маңызды ережелерін» ашу туралы талабын есептік саясат туралы «маңызды ақпаратты» ашу туралы талабымен ауыстыру арқылы, сондай-ақ есептік саясат туралы ақпаратты ашу жөнінде шешімдер қабылдау кезінде ұйымдардың маңыздылық ұғымын қалай қолдануы керектігі туралы нұсқауларды қосу арқылы ұйымдарға есептік саясат туралы пайдалы ақпаратты ашуға көмектесуі тиіс.

Бұл түзетулер Банктің жеке қаржылық есептілігіне елеулі әсер еткен жоқ.

БЕХС (IAS) 12-ге түзетулер – «Бір операция нәтижесінде туындайтын активтер мен міндеттемелерге қатысты кейінге қалдырылған салық»

БЕХС (IAS) 12-ге түзетулер «Пайда салықтары» бастапқы мойындауға қатысты ерекшелікті пайдалану аясын тарылтады, осылайша ол жалдау немесе пайдаланудан шығару міндеттемелері сияқты бірдей салық салынатын және шегерілетін уақытша айырмашылықтарды тудыратын операцияларға қолданылмайды.

Түзетулер ерте берілген салыстырмалы кезеңнің басында немесе сол күннен кейін орын алатын операцияларға қолданылуы тиіс.

«НҰРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ӨЗІРЛЕУДІҢ НЕГІЗДЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Жаңа стандарттар, қолданыстағы стандарттар мен түсініктемелерге нақтылаулар мен түзетулер (жалғасы)

БЕХС (IAS) 12-ге түзетулер – «Бір операция нәтижесінде туындайтын активтер мен міндеттемелерге қатысты кейінге қалдырылған салық» (жалғасы)

Сонымен қатар, ерте берілген салыстырмалы кезеңнің басында кейінге қалдырылған салық активі (жеткілікті салық салынатын пайда болған жағдайда) және жалдау мен пайдаланудан шығару міндеттемелерімен байланысты барлық шегерілетін және салық салынатын уақытша айырмашылықтарға қатысты кейінге қалдырылған салық міндеттемесі де танылуы тиіс.

Бұл түзетулер Банктің жеке қаржылық есептілігіне елеулі әсер еткен жоқ.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ

Осы жеке қаржылық есептілікте берілген есептік саясаттың бұдан былай сипатталған ережелерін, 2-Ескертуде көрсетілген есептік саясаттың өзгерістеріне қатысты белгілі бір ерекшеліктерді қоспағанда, Банк бұдан кейінгі барлық есептік кезеңдерде қолданды.

Жеке қаржылық есептіліктегі еншілес ұйымдарға салынған инвестицияның есебі

Банк бақылайтын кәсіпорын еншілес болып табылады. Банк инвестициялық нысанға қатысуға байланысты немесе мұндай кіріс алуға құқығы пайда болудан тұрақсыз кірістер тәуекелдеріне ұрынуы мүмкін болған кезде Банк еншілес кәсіпорындарға бақылау жүргізеді және осы кірістің шамасына ықпал ету мақсатында осы Кәсіпорындарға қатысты өзінің өкілеттігін қолдануына мүмкіндігі бар. Бұл жеке қаржылық есептіліктегі еншілес кәсіпорындар нақты шығындарда көрінеді. Банк бастапқы мойындау кезінде нарықтан төмен мөлшерлемеде кредиттік келісім жасағанда, кредиттің әділ құны мен оның номиналды құны арасындағы айырмашылық еншілес ұйымға жасалған инвестиция ретінде мойындалады.

Шетелдік валюта

Шетел валютасындағы операциялар Банктің құрамына кіретін кәсіпорындардың сәйкесті функционалды валютасына операциялар жасалған күні әрекет еткен валюталық бағам бойынша аударылады.

Есеп берілген күндегі жай-күй бойынша шетел валютасында қамтылған монетарлық активтер мен міндеттер есеп күні әрекет еткен валюталық бағам бойынша функционалды валютаға аударылады. Монетарлық активтермен және міндеттермен жасалған операцияларда, шетел валютасында көрініс тапқан табыс немесе шығын кезеңнің басындағы жай-күй бойынша функционалды валютадағы, кезең ішіндегі тиімді мөлшерлеме бойынша есептелген сыйақы мен төлем шамасына қарай түзетілген амортизацияланған құн мен есептік кезеңнің аяғындағы жай-күй бойынша, валюталық бағамда функционалды валютаға аударылған шетел валютасында амортизацияланған құн арасындағы айырмашылық түрінде беріледі.

«НУРБАНК» АҚ

**2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

2. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Шетелдік валюта (жалғасы)

Шетел валютасында қамтылған, әділ күн бойынша бағаланатын монетарлық емес активтер мен міндеттер әділ күн анықталған күні әрекет еткен валюталық бағам бойынша функционалды валютаға аударылады. Шетел валютасында қамтылған және нақты шығындар бойынша көрініс тапқан монетарлық емес активтер мен міндеттер операция жасалған күні әрекет еткен валюталық бағам бойынша функционалды валютаға аударылады.

Шетел валютасына аудару нәтижесінде туындайтын бағамдық айырмашылықтар пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі, мұндай жағдайда, басқа жиынтық кірістердің құрамында көрініс тапқан бағамдық айырмашылық пайданың немесе шығынның құрамына; хеджирлеу тиімді болған жағдайда шетелдік операцияларға таза инвестициялар ретінде хеджирленген қаржылық міндеттер; немесе басқа жиынтық кірістердің құрамында көрініс тапқан хеджирлеу тиімді болған жағдайда, ақша қаражаттарының ағымдарын хеджирлеу операцияларының талаптарына сәйкес қайтадан сыныпталады. 2020 жылдың 31 желтоқсанына Қазақстандық қор биржасы (бұдан былай – «ҚКБ») белгілеген және аталған қаржы есептілікте пайдаланылған айырбас бағамы төменде көрсетіледі:

	31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
Жыл соңындағы ақша айырбас бағамы		
Тенге/1 АҚШ доллары	454,56	462,65
Тенге/1 еуро	502,24	492,86
Тенге/1 рубль	5,06	6,43

Қаржылық активтер мен міндеттемелер

Бастапқы мойындау

Мойындалған күн

Қаржылық активтер мен міндеттерді стандартты шарттарда сатып алу немесе сату мәмілелер жасалған күні, яғни Банк активтерді немесе міндеттерді сатып алу міндеттерін өзіне алған күні көрсетіледі. Стандартты шарттарда сатып алуға немесе сатуға қаржылық активтер мен міндеттерді келісімшарт шеңберінде сатып алу немесе сату жатқызылады, келісімшарттың шарттарында аясында ережелерде белгіленген немесе нарықта қабылданған келісімдерде қабылданған мерзімдер активтер мен міндеттерді жеткізу талап етіледі.

Бастапқы бағалау

Бастапқы мойындау кезінде қаржылық құралдарды сыныптау келісілген шарттар мен басқару құралдары үшін қолданылатын бизнес-моделдерге байланысты болады. Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттер пайда немесе шығын арқылы әділ күн бойынша бағаланған жағдайларды қоспағанда, қаржылық құралдар, мәміле бойынша шығындарды қосқанда алдымен әділ күн бойынша бағаланады.

Қаржылық активтер мен міндеттемелерді бағалау санаттары

Банк өзінің барлық қаржылық активтерін, активтерді басқаруда қолданылатын бизнес-моделдер мен активтерді бағалаудың келісілген төмендегі шарттары негізінде сыныптайды:

- амортизацияланған құны;
- басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ күн (БЖКӨК);
- табыс немесе шығындар арқылы әділ күн (ТШӨК).

Банк туынды құралдар мен саудаға арналған құралдарды ТШӨК бойынша сыныптайды және бағалайды. Банк өз қалауымен қаржылық құралдарды ТШӨК бойынша бағаланушы ретінде сыныптауы мүмкін, егер мұндай сыныптау бағалау немесе мойындау ұстанымдары қолданудағы жүйесіздікті жоюға немесе кәдімгідей азайтуға мүмкіндік беретін болса.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржылық активтер мен міндеттемелер (жалғасы)

Қаржылық активтер мен міндеттемелерді бағалау санаттары (жалғасы)

Қарыздар мен қаржылық кепілдіктер беру жөніндегі міндеттерді қоспағанда, қаржылық міндеттер амортизацияланған күн немесе ТШӨҚ арқылы бағаланады, егер олар саудаға арналған және/немесе туынды құралдар болып табылса немесе Банктің қалауымен әділ күн бойынша бағаланушы ретінде сыныпталса.

Амортизацияланған күн бойынша бағаланатын кредиттік ұйымдардағы қаражаттар, клиенттердің кредиттері, инвестициялық құнды қазандар.

Банк келесі екі шарттың екеуі де орындалған жағдайларда ғана кредиттік мекемелердегі қаражаттарды, клиенттердің кредиттері мен басқа да қаржылық инвестицияларды амортизацияланған күн бойынша бағалайды:

- келісімшартта қарастырылған ақша ағымдарын алу үшін қаржылық активтерді ұстау мақсаты болып табылатын бизнес-моделдер шеңберінде қаржылық активтер ұсталады;
- қаржылық активтердің келісілген шарттары, қарыздың негізгі сомасы мен қарыздың негізгі сомасының (SPPI) жабылмаған бөлігі пайыздар шотына ғана жасалатын төлемде болып табылатын ақша ағымдарының көрсетілген күн алуды шарт етіп қояды.

Бұл шарттар төменде толығырақ қарастырылады.

Бизнес-моделді бағалау

Банк бизнесте белгілі бір мақсатқа жету үшін банктерге бірлескен қаржылық активтерді басқару қандай деңгейді жүргізіліп жатқанын дәл көрсететін деңгейдегі бизнес-моделді анықтайды.

Банктің бизнес-моделі жекелеген құралдардың деңгейінде емес, қоржындарды біріктіру мен бақыланатын төмендегідей деректерге сүйенген жоғарырақ деңгейде бағаланады:

- бизнес-моделдердің нәтижелілігі мен осы бизнес-моделдің шеңберінде ұсталатын қаржылық активтердің кірістілігі қалай бағаланады және мұндай ақпарат ұйымның басқарушы қызметкерлеріне хабарланады;
- бизнес-моделдердің нәтижелілігіне (осы бизнес-моделдің шеңберінде ұсталатын қаржылық активтердің кірістілігіне) ықпал ететін тәуекелдер, атап айтқанда, осы тәуекелдерді басқару тәсілі;
- бизнесті басқаратын менеджерлер қалай марапатталады (мысалы, сыйақы активтерді басқаратын әділ құннан, әлде қарастырылған келісімшартта ақша ағымдарынан алынған ақшаға ма);
- Банктің бизнес-моделдерін бағалауда сатылымның күтілген жиілігі, көлемі мен мерзімдері де маңызды аспекті болып табылады.

Бизнес-моделді бағалау туындауына күмән болмайтын «ең нашар» немесе «стрессті» сценарийлері есепке алынбаған негіздерге сүйенеді. Егер ақша ағымдары бастапқы мойындаудан кейін Банк күткеннен басқа тәсілмен жүзеге асырылған болса, онда Банк осы бизнес-моделдің шеңберінде ұсталатын қалған қаржылық активтердің сыныптауын өзгертпейді, бұдан ары қарай ол мұндай ақпаратты жақында жасалған немесе жақында сатып алынған қаржылық активтерді бағалау кезінде назарға алатын болады.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржылық активтер мен міндеттемелер (жалғасы)

Қаржылық активтер мен міндеттемелерді бағалау саясаты (жалғасы)

«Қарыздың негізгі сомасы мен қарыздың негізгі сомасының жабылмаған бөлігіне есептелген пайыздар есебіне ғана жасалатын төлемдер» тесті (SPPI тесті)

Сыныптау үдерісінің екінші кезеңі шеңберінде Банк келісімшартта қарастырылған актив бойынша ақша ағымдарының қарыздың негізгі сомасы мен қарыздың негізгі сомасының (SPPI) жабылмаған бөлігі пайыздар шотына ғана төленеді.

Осы тесттің мақсатындағы «қарыздың негізгі сомасы» бастапқы мойындау кезіндегі қаржылық активтердің әділ құны ретінде беріледі және ол осы қаржылық активтер әрекет ететін мерзім барысында өзгеруі мүмкін (мысалы, егер қарыздың негізгі сомасы немесе сыйлықақы / дисконттың амортизациясын өтеу шотына төлем жасалса).

Әдеттегі ақшаның уақытша құны үшін өтем мен кредиттік тәуекел үшін өтем кредиттік келісімшарт шеңберіндегі пайыздардың ең маңызды элементтері болып табылады. SPPI тестін жүргізу үшін Банк орынды деректерге, мысалы, қаржылық активтер қандай валютада берілгеніне және пайыздық мөлшерлеме белгіленген кезең туралы пайым жасалады және талданады.

Тәуекелдерге немесе келісімшартта қарастырылған, базалық кредиттік келісімдермен байланысы жоқ ақша ағымдарының құбылуын байқау мүмкін емес өте төмен ықпал ететін келісілген шарттар бір мезгілде келісімшартта қарастырылған, қарыздың негізгі сомасының және қарыздың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне есептелген пайыздар шотына ғана жасалатын төлемдер болып табылатын ақша ағымдарының туындауына жол ашпайды. Мұндай жағдайларда, қаржылық активтерді ТШӨҚ бойынша бағалау қажет.

БЖКӨҚ бойынша бағаланатын борыштық құралдар

Банк келесі екі шарттың екеуі де орындалған жағдайларда ҚЕХС (IFRS) 9-ға сәйкес БЖКӨҚ бойынша борыштық құралдарды бағалайды:

- келісімшартта қарастырылған ақша ағымдарын алу үшін қаржылық активтерді сату арқылы да жетуге болатын бизнес-модельдер шеңберінде ұсталады;
- қаржылық активтердің келісілген шарттары SPPI тестінің өлшемдерін ұстанады.

БЖКӨҚ бойынша бағаланатын борыштық құралдар кейінірек әділ құн бойынша бағаланады, ал әділ құнның өзгеруі нәтижесінде туындайтын пайда немесе шығындар, БЖК құрамында мойындалады. Пайыздық түсім мен валюталық бағамдардың өзгеруінен келетін пайда немесе шығындар амортизацияланған құн бойынша бағаланған қаржылық активтер мойындалғаны секілді үлгіде пайда немесе шығынның құрамында мойындалады. Мойындау тоқтатылғанда, ертерек БЖК құрамында танылған, жинақталған табыс немесе шығын, БЖК құрамынан шығып, пайданың немесе шығынның құрамына қайта сыныпталады.

БЖКӨҚ бойынша бағаланатын борыштық құралдардың күтілетін кредиттік шығындар (ККШ) әділ құн бойынша бұл қаржылық бағалануы жалғаса беретін активтердің қаржылық жағдайы туралы есептегі баланстық құнын түсірмейді. Күтілетін шығындардың бағалау қорына тең келетін, активті амортизацияланған құн бойынша бағалау кезінде жасалған осы сома орнына жинақталған соманың құнсыздану ретінде басқа жалпы кіріс құрамында танылады. БЖК құрамында танылған шығындардың жинақталған сомасы, активтерді мойындау кезінде тоқтатылған пайданың немесе шығынның құрамына қайта сыныпталады.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржылық активтер мен міндеттемелер (жалғасы)

Қаржылық активтер мен міндеттемелерді бағалау саясаттары (жалғасы)

БЖКӨК бойынша бағаланатын үлестік құралдар

Кей кезде Банк үлестік құралдарға жасалған кейбір инвестицияларды бастапқы мойындау кезінде, кейін күшін жою құқығын берместен, оларды БЖКӨК бойынша бағаланатын үлестік құралдар ретінде сыныптау туралы шешім қабылдайды, егер олар БЕХС (IAS) 32 «Қаржылық құралдар: берілуі» сәйкес үлестік құралдардың анықтамасына сай келетін болса және саудаға арналмаған болса. Мұндай сыныптау туралы шешім әр құралға жеке-жеке қабылданады.

Мұндай үлестік құралдардың пайдалары мен шығындар пайданың немесе шығынның құрамына ешқашан қайта сыныпталмайды. Дивидендтері басқа кіріс ретінде пайданың немесе шығынның құрамында мойындалады, алайда дивидендтер алу құқығы белгіленіп қойған, бұған Банк мұндай құралдардың бастапқы құнына қатысты өтеме ретінде мұндай түсімдерден пайда көрген жағдайлары кірмейді. Мұндай жағдайдағы табыс БЖК құрамында танылады. БЖКӨК бойынша бағаланатын үлестік құралдар құнсыздануға қатысты бағалаудан өткізілмейді. Мұндай құралдарды есептен шығарғанда, қайта бағалауда жиналған қор белгіленбеген пайданың құрамына аударылады.

Қаржылық кепілдіктер, аккредитивтер мен кредиттер беруге қатысты міндеттемелер

Банк әдеттегі қызметі барысында қаржылық кепілдіктер, аккредитивтер мен қарыздар беруге қатысты міндеттер шығарады.

Қаржылық кепілдіктер алдымен алынған сыйлықақы сомасында, әділ құны бойынша жасалған қаржылық есептілікте мойындалады. Бастапқы мойындаудан кейін Банк әрбір кепілдікке қатысты өз міндеттерін пайда немесе шығын туралы жеке есепте танылған жинақталған амортизацияны есепке алмағанда, бастапқы мойындалған соманың ең жоғарғы шамасы деңгейімен – БЕХС (IAS) 37 – қаржылық міндеттерді реттеуге қажетті, кепілдіктер нәтижесінде туындайтын шығынды бағалаудың ең жақсы есептемесіне сәйкес немесе – КЕХС (IFRS) 9 – ККШ бағалаушы қорға сәйкес бағалайды.

Кредиттер мен аккредитивтер беру жөніндегі міндеттемелер келісілген міндеттемелер болып табылады, соның шарттары бойынша міндеттемелер әрекет ететін мерзімі ішінде, егер басқа шарттар болмаса, Банк ертерек келісілген шарттарда клиентке кредит беруге міндетті.

Банк кей кезде нарықтан төменгі пайыздық мөлшерлемеде кредиттер беру туралы міндеттер шығарады. Мұндай міндеттер алдымен әділ құн бойынша мойындалады және мойындалған кірістің жинақталған сомасын есепке алмағанда, алдымен мойындалған сомасында, кейінірек ККШ сәйкес бағалаушы қор сомасының ең жоғарғы шамасында бағаланады.

Орындау кепілдіктері

Орындау кепілдіктері – егер басқа тарап келісімшартта қарастырылған міндеттерін орындамайтын болса, өтемақы ұсынатын келісімшарттар. Орындау кепілдіктері кредиттік тәуекелдерге өткізілмейді. Орындау кепілдігі енгізілген келісімшарт бойынша тәуекел екінші тараптың келісімшартта қарастырылған міндеттерін орындамауы мүмкін екенін қарайды. Сәйкесінше, орындау кепілдіктері қаржылық құралдар қатарына кірмейді.

Ақшалай қаражат пен олардың баламалары

Ақшалай қаражат пен олардың баламаларының құрамына қолма-қол ақшалай қаражаттары, ҚРҰБ қаражаттары мен кредиттік ұйымдардағы туындаған күннен бастап тоқсан күн ішінде өтелуі тиіс мерзімі көрсетілген, қандай да бір келісілген міндеттермен ауыртпалықтар салынбаған қаражаттар кіреді. Ақшалай қаражат пен олардың баламалары амортизацияланған күн бойынша көрсетіледі.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржылық активтер мен міндеттемелер (жалғасы)

Қаржылық активтер мен міндеттемелерді бағалау саясаттары (жалғасы)

Repo мен кері repo келісімшарттары

Құнды қағаздарды сату мен кері сатып алу келісімшарттары (repo келісімшарттары) қаржыландыру операциялар қамтамалары ретінде жеке қаржылық есептілікте көрсетіледі. Repo келісімшарттары бойынша сатылған құнды қағаздар қаржылық жағдай туралы жеке есепте көрсетілуін жалғастыра береді және контрагентте өзарашарттың немесе жалпы қабылданған тәжірибенің шарттарынан туындаған құнды қағаздарды сату немесе қайтара кепілге қою құқығы болған жағдайда, repo келісімшарттары бойынша кепіл заты ретінде берілген құнды қағаздар санатына аударылады. Сәйкесті міндеттер кредиттік ұйымдардың немесе клиенттердің қаражаттарының құрамына енгізіледі. Кері сату келісімшарттары бойынша құнды қағаздарды сатып алу (кері repo) жағдайға қарай ақша қаражаттары мен олардың баламалары, кредиттік ұйымдардағы немесе клиенттердің кредиттері қаражаттары құрамында қамтылады. Сату бағасы мен кері сатып алу бағасы арасындағы айырмашылық пайыздар ретінде қарастырылады және тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісі бойынша repo келісімшарттары әрекет еткен мерзім ішінде есептеледі.

Туынды қаржылық құралдар

Банк өзінің әдеттегі қызметі барысында валюталық нарығында әртүрлі туынды қаржылық құралдарды (қысқамерзімді своптарды қосқанда) қолданады. Бұл қаржылық құралдар саудаға арналады және алдымен әділ күн бойынша көрсетіледі. Әділ күн базалық құралдар мен басқа да деректерге сәйкес келетін ағымдағы нарықтық және келісілген құнның негізінде анықталады. Оң әділ күндағы туынды қаржылық құралдар активтердің құрамында, ал теріс әділ күнмен – міндеттемелердің құрамында көрсетіледі. Көрсетілген құралдармен жасалған операциялар бойынша пайдалар мен шығындар туынды қаржылық құралдармен жасалған операциялар бойынша таза кірістер/(шығындар) құрамындағы пайда немесе шығын туралы жеке есепте көрсетіледі.

Қарыз қаражаттары

Егер келісілген келісімдер нәтижесінде Банк ақшалай қаражатты немесе басқа қаржылық активтерді жеткізуге, әлде міндеттерді ақша қаражаттарының немесе басқа қаржылық активтердің тіркелген сомаларын өзіндік үлестік құралдардың тіркелген санына алмастырғаннан басқаша тәсілмен орындауға міндетті болса, онда шығарылған қаржылық құралдар немесе оның құрамдастары міндеттер сияқты сыныпталады. Мұндай құралдардың құрамына ҚРҰБ мен Үкімет алдындағы бөресек, Кредиттік ұйымдардың қаражаты, Клиенттердің қаражаты, шығарылған Борышкерлік құнды қағаздар кіреді. Бастапқы мойындаудан кейін қарыз қаражаттары тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін қолдана отырып, амортизацияланған күн бойынша көрсетіледі. Кірістер мен шығыстар міндеттерді мойындау тоқтатылғанда, сондай-ақ амортизация үдерісіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі.

Қаржылық активтерді өзара есепке алу

Өзара есепке алуды жүргізу мен бір мезгілде міндеттерді реттей отырып, активті сату ниетіне қатысты заңды түрде бекітілген құқығы болғанда ғана, қаржылық активтер мен міндеттерді өзара есепке алу ісі қаржылық жағдай туралы есепте таза сальдоны ғана көрсете отырып, жүргізіледі.

Есепке алу ісін жүргізу құқығы келешектегі оқиғаға қатысты болмауы тиіс және келесі жағдайлардың барлығында заңдық күшін сақтауы тиіс:

- әдеттегі қызмет барысында;
- міндеттер орындалмаған жағдайда;
- ұйымның немесе контрагенттерінің бірі қабілетсіз немесе банкрот жағдайда.

Әдетте, бұл шарттар, өзара есепке алысу туралы бас келісімдерге қатысты орындалмайды және сәйкесті активтер мен міндеттер қаржылық жағдайы туралы жеке есепте толық сомасында көрсетіледі.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржылық активтер мен міндеттемелер (жалғасы)

Кредиттерді қайта құрылымдау

Банк қарыз алушының қаржылық жағдайына қарай уақытша қаржылық қиындыққа тап болған қарыз алушыларға жеке-жеке жол табуға тырысады. Клиент кредитті мойындауды тоқтатуға тиіс екендігіне бағалау кезінде Банк басқалармен қатар келесі деректерді де қарастыруға тиіс:

- кредит валютасын өзгерту;
- контрагентті өзгерту;
- модификация бұдан былай құралдың SPP1 тестінің өлшемдеріне жауап бермейтіндей деңгейге жеткіземе.

Егер модификация ақша ағымдарының өзгерістеріне алып келмейтін болса, модификация мойындауды тоқтатпайды. Бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталған ақша ағымдарының өзгерістеріне сүйене отырып, құнсызданудан келген шығын ретінде танылғанға дейін пайда немесе шығын туралы жеке есептегі модификациядан келген шығындарды есепке алмағанда, Банк модификациядан келген табыс немесе шығынды мойындайды.

Мойындаудың тоқтауына алып келмейтін модификация жағдайында, Банк сондай-ақ кредиттік тәуекелдер кәдімгідей өсуінің болғанын немесе активтерді кредиттік-құнсызданған ретінде сыныптау қажеттігін қайтадан бағалайды. Активтерді модификация нәтижесінде кредиттік-құнсызданған ретінде сыныптағаннан кейін, ол тұрақтандыру кезеңі аяқталғанға дейін 3-Кезең құрамында қалады. Тұрақтандыру кезеңі – Банк қарыз алушыға, қаржылық жағдайының нашарлауына байланысты қайта құрылымдау берілгеннен кейін қарыз алушының кредиттік пәнін қадағалайтын кезең. Қайта құрылымдалған қарызды 3-Кезеңнен аудару үшін еріксіз қайта құрылымдау берілетін күннен басталатын кезең қажет, оның ішінде қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауы байқалмайды және қатарынан кемінде 12 (он екі) айды құрайды.

Құнсыздануды бағалау

Банк тиімді пайыздық мөлшерлемені немесе соған жақын мәнді қолдана отырып дисконтталатын күтілген, алынып бітпеген ақша қаражаттарын бағалау үшін ықтималдықты есепке ала отырып таразыланған бірнеше сценарийлер негізінде ККШ есептейді. Ақша қаражаттарын толық алмау – бұл келісімшартқа сәйкес ұйым алуы тиіс ақша ағымдары мен ұйым алуды күтіп отырған ақша ағымдары арасындағы айырмашылық.

ККШ есептеу механикасы төменде сипатталған, оның негізгі элементтері төмендегідей болып келеді:

Дефолттың ықтималдығы (PD)	Дефолттың ықтималдығы белгіленген уақыт кезеңі барысындағы дефолттың орын алу ықтималдығын бағалау түрінде беріледі. Дефолт қарастырылған кезең ішінде белгілі бір уақыт сәтінде ғана орын алуы мүмкін, егер активті мойындау тоқтатылмаған болса, онда ол бұрынғысына қоржынның бөлігі болып табылады.
Дефолт тәуекеліне ұрынған шама (EAD)	Дефолт тәуекеліне ұрынған шама, келісімшартта немесе басқаша қарастырылған, берілген қарыздар мен пайыздар өтеу күтілген, төлемдерді кешіктіру нәтижесінде есептелген қарыздың негізгі сомалары мен пайыздарының төлемдерін қосқанда, есеп күнінен кейін осы шаманың күтілген өзгерістерін есепке алғандағы, келешекте қандай да бір күні дефолтқа ұрынған шамаларды есептік бағалау түрінде беріледі.
Дефолт кезіндегі шығын деңгейі (LGD)	Дефолт кезіндегі шығын деңгейі белгілі бір уақыт сәтіндегі дефолт орын алған жағдайда туындайтын шығындарды бағалау түрінде беріледі. Бұл көрсеткіш келісімшартта қарастырылған ақша ағымдары мен кредитор алуды күткен, соның ішінде қамтаманы сату нәтижесінде алынған ақша ағымдары арасындағы айырмашылықтарды ескере отырып есептеледі. Әдетте EAD қатысты пайыздық мәнде беріледі.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржылық активтер мен міндеттемелер (жалғасы)

Құнсыздануды бағалау (жалғасы)

ККШ бағалаушы қоры бастапқы мойындалған сәттен бастап кредиттік тәуекелдер кәдімгідей өскен болса, актив әрекет еткен мерзім ішінде туындайды деп күтілген кредиттік шығындардың (бүкіл мерзімде немесе ККШ бүкіл мерзімдегі күтілген кредиттік шығындар) негізінде есептеледі, әйтпегенде бағалаушы қор 12 айлық күтілген кредиттік шығынға (12 айлық ККШ) тең сомада есептеледі. 12 айлық ККШ – бұл есеп күнінен кейінгі мүмкін болған 12 ай ішінде, қаржылық құралдардың дефолттары себебінен туындайтын, бүкіл мерзімде ККШ түрінде берілетін ККШ-ның бөлігі. Бүкіл мерзімдік ККШ мен 12 айлық ККШ қаржылық құралдардың базалық қоржындарының сипатына қарай әлде дербес негізде немесе топтық негізде есептеледі.

Банк қаржылық құралдың әрекет етуінің қалған мерзімінде дефолттың орын алу тәуекелінің өзгеруін тіркеу арқылы бастапқы мойындау сәтінен бастап қаржылық құрал бойынша кредиттік тәуекел айтарлықтай өсуіне қарай әрбір есеп айынын аяғында бағалау жүргізу мақсатындағы саясатын әзірледі. Жоғарыда баяндалған үдерістер негізінде Банк берілген кредиттерді келесі топтарға біріктіреді:

- 1-Кезең: Кредитті бастапқы мойындау кезінде Банк бағалаушы қорды 12 айлық ККШ тең сомада мойындайды. 1-Кезеңге сондай-ақ кредиттік тәуекелдері 2-Кезеңнен аударылатындай деңгейге дейін төмендеген кредиттер мен басқа да кредиттік желілер кіреді.
- 2-Кезең: Бастапқы мойындау сәтінен бастап кредит бойынша кредиттік тәуекел кәдімгідей өссе, Банк бағалаушы қор бүкіл мерзімде ККШ тең сомада мойындайды. 2-Кезеңге сондай-ақ кредиттік тәуекелдері 3-Кезеңнен аударылатындай деңгейге дейін төмендеген кредиттер мен басқа да кредиттік желілер кіреді.
- 3-Кезең: Кредиттік-құнсызданған болып табылатын кредиттер. Банк бағалаушы қорды бүкіл мерзімде ККШ тең сомада мойындайды.

Кредиттік – құнсызданған, сатып алған немесе жасалған (бұдан былай – «КҚСЖ») активтер: КҚСЖ активтер – бұл бастапқы мойындау кезінде кредиттік құнсыздану болған қаржылық активтер. Бастапқы мойындау кезінде КҚСЖ активтер әділ құн бойынша бағаланады, кейінірек кредиттік тәуекелдерді есепке ала отырып есептелген, түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып есептелген пайыздық түсім бойынша танылады. ККШ бағалаушы қоры бүкіл мерзімдегі күтілген кредиттік шығындар сомасының өзгеруі кейінірек орын алған көлемде ғана танылады немесе танылуы тоқтатылады.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржылық активтер мен міндеттемелер (жалғасы)

Дефолтты анықтау мен сауықтыру

Шағын, орта және корпоративтік бизнесті кредиттеу сегментінде қарыздар бойынша дефолт деректеріне осы қарыздар бойынша есептелген келешектегі ақша ағымдарына жағымсыз ықпалы ететін бір немесе бірнеше оқиғалар кіреді (3-Кезеңге көшу өлшемдері):

- Бастапқы мойындау сәтінен бастап қарыз алушының ішкі кредиттік рейтингін D деңгейіне төмендету;
- Қарыз алушының Банк алдындағы міндеттерінің көлемі талаптардан асып кеткен жағдайда, Банкте ашылған төлемдік талап–тапсырмаларды қарыз алушының контрагенттің шоттарына қою;
- Негізгі қарыз және/немесе сыйақы бойынша 60 және одан көп күнтізбелік күнге мерзімі өткен берешектер болған;
- Қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауына байланысты қарыз бойынша сыйақы есептеуді уақытша тоқтату;
- Кейінгі жиырма ай ішінде бір және бірнеше рет қарыз алушының қаржылық жағдайының нашарлауына байланысты қарызды қайта құрылымдау;
- Қарыз берілген сәттен бастап кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өсуінен қарыз алушы берешегінің бөлігін немесе барлық сомасын есептен шығару;
- Айтарлықтай дисконтпен қарыздарды сату;
- Қарыз алушыға/контрагентке кәдімгідей материалдық залал келген немесе оның өз қызметін жалғастыруына мүмкіндік бермеген, мысалы, қызметін жүзеге асыру лицензиясының алыну секілді форс-мажор, сондай-ақ басқа да жағдайлардың болғаны туралы Банктің ақпараттар алуы;
- ҚР заңнамасына сәйкес қарыз алушыны банкрот деп мойындау туралы арыздың берілуі;
- ҚР заңнамасына сәйкес қарыз алушы оны банкрот деп мойындау туралы арызбен сотқа жүгінуі.

Занды және жеке тұлғалардың кредиттері мен кредиттік сипаттағы міндеттерін есепке алмағанда, басқа қаржылық құралдар бойынша:

- Контрагенттің сыртқы кредиттік рейтингін «Дефолт» деңгейіне дейін төмендету (Standard&Poor's, Moody's, Fitch халықаралық рейтингтік агенттіктер белгілеген);
- Банктер–контрагенттер мен қаржылық институттарға мониторинг жүргізуді реттейтін Банктің ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес контрагенттің қаржылық жағдайын «сыни» санатына дейін айтарлықтай нашарлауы;
- Банкте үш күннен артық мерзімге негізгі қарыз және/немесе пайыздық кіріс бойынша мерзімі өткен берешектің болуы.

Банктің саясатына сәйкес қаржылық актив бір санаттан екіншісіне ауыстырылған кезде, дефолттың орын алуының бірде бір өлшемі байқалмаса және қорлар құрылған күні контрагент қаржылық активтің жалпы баланстық құнының төмендеуіне алып келетіндей берешектерді өтеген кезде қаржылық құралдар «сауықтырылған» болып есептеледі және сәйкесінше 3-Кезеңнен ауыстырылады.

Ішкі рейтинг тағайындау және дефолттың ықтималдығын бағалау үдерісі

Ішкі рейтинг деңгейін тағайындау моделін Банктің тәуелсіз тәуекелдер департаменті әзірлейді және қолданады. Моделдерде қарыз алушының өзіндік ақпараттарынан басқа сандық, сонымен қатар сапалық ақпараттар қолданылады, сондай-ақ сыртқы көздерден қарыз алушыға ықпал жүргізуі мүмкін қосымша ақпараттар есепке алынады. Пайдалануға болатын жерлердің барлығында, сондай-ақ ұлттық және халықаралық рейтингтік агенттіктердің ақпараттары қолданылады..

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Қаржылық активтер мен міндеттемелер (жалғасы)

Мойындауды тоқтату

Банк осы қаржылық активке қатысты келісімшартта қарастырылған ақша қаражаттарының ағымына қатысты құқықтарын жоғалтқан кезден бастап, әлде екінші тарапқа осы қаржылық активтің меншік құқығына қатысты барлық тәуекелдер мен пайда түтелімен дерлік өткізілетін немесе осы қаржылық активтің меншік құқығына қатысты барлық тәуекелдер мен пайданың басым бөлігін Банк өткізбеген, сақтамаған, бірақ қаржылық активтерге бақылау жүргізу құқығын сақтамайтын мәмілелерді жүзеге асыру нәтижесінде қаржылық активті басқа тарапқа өткізген кезде, қаржылық активті мойындауды тоқтатады. Қаржылық активтерге өткізілген қатысудың кез келген үлесіне қатысты, Банк жасаған немесе өзінде сақтап қалған мойындауды тоқтату талаптары сақталатын болса, онда ол қаржылық жағдай туралы жасалған жеке есепте жеке актив немесе міндет ретінде мойындалады.

Қаржылық міндеттерге қатысты келісілген міндеттер орындалса, жоққа шығарылса немесе тоқтатылса, Банк қаржылық міндеттерді мойындауды тоқтатады.

Егер Банк өзіндік борыштық міндеттерді алатын болса, онда ол қаржылық жағдайы туралы жеке есептен шығарылады және айырмашылық міндеттердің баланстық құны мен төленген өтемдер арасындағы айырмашылық міндеттерді мерзімінен бұрын өтеуден келетін пайданың немесе шығынның құрамына енгізіледі.

Жалдау

Банк жалгер ретінде

Банк қысқа мерзімдік жалдау мен құны төмен активтерді жалдауды қоспағанда, барлық жалдау келісімшарттарын мойындау мен бағалауда бірыңғай тәсілді қолданады. Банк базалық актив құқығын беретін төлемдер мен активтерді пайдалану құқығына қатысты міндеттерді мойындайды.

Пайдалану құқығы формасындағы активтер

Банк жалдау басталған күні (яғни базалық актив қолдануға қол жетімді болған күні) пайдалану құқығы формасындағы активтерді мойындайды. Пайдалану құқығы формасындағы активтер, жинақталған амортизация мен құнсызданудан жинақталған шығындарды алып тастап, жалдау бойынша міндеттерді қайта бағалауға түзетулер жасай отырып, бастапқы күн бойынша бағаланады. Пайдалану құқығы формасындағы активтердің бастапқы құнына жалдау бойынша алынған ынталандырушы төлемдерді алып тастағанда, жалдау басталған күні немесе сол күнге дейін жасалған бастапқы тікелей шығындар мен жалгерлік төлемдер бойынша мойындалған жалдау міндеттерінің көлемі кіреді. Егер жалдау мерзімінің соңында Банктің жалға алынған активті жеке меншік құқығына алатындығына сенімсіздеу болса, онда пайдалану құқығы формасында мойындалған актив келесі кезеңдердің ең қысқа мерзіміне арналған сызықтық әдіспен амортизация жасалады: активті табысты қолданудың болжанған мерзімі немесе жалдау мерзімі. Пайдалану құқығы формасындағы активтердің құнсыздануы тексерілетін болады.

Жалдау бойынша міндеттемелер

Жалдау басталған күні Банк жалдау мерзімі кезінде жүргізілетін жалгерлік ақылардың берілген бағасы бойынша бағаланатын жалдау міндеттерін мойындайды. Жалгерлік ақының құрамына жоюға бекітілген кепілдіктер бойынша төленетін индекске немесе мөлшерлеме мен сомаға тәуелді құбылмалы жалгерлік төлемдерді жалдауға қойылған ынталандырығыш кез келген төлемді алып тастағандағы тіркелген төлемдер (соның ішінде шын мәнінде тіркелген төлемдер) кіреді. Сондай-ақ, Банктің опционды орындайтынына және жалдау мерзімі Банктің жалдауды тоқтатуға бағытталған опционды орындауға әлеуетті екенін көрсететін жалдау мерзімі белгіленсе, жалдауды тоқтатқаны үшін айыппұлдар төлейтініне жеткілікті түрде сенімділік болса, сатып алу опционын орындау құны жалгерлік ақының құрамына кіргізіледі. Индекске немесе мөлшерлемеге тәуелді емес құбылмалы жалгерлік ақы, мұндай төлемдердің орындалуына алып келетін оқиға немесе жағдай орын алған кезеңде шығындар ретінде мойындалады.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Жалдау (жалғасы)

Жалдау бойынша міндеттемелер (жалғасы)

Егер жалдау келісімшартында қойылған пайыздық мөлшерлемені анықтау оңай болмаса, берілген жалгерлік ақылардың құнын есептеу үшін Банк жалдау басталған күнгі қарыз қаражаттарын тартуға белгіленген мөлшерлемені қолданады. Жалдау басталған күн аяқталғаннан кейін, пайыздарды есептеуді көрсету үшін жалдау міндеттерінің көлемі артады және жалгерлік ақылардың жасалғанын көрсету үшін төмендейді. Сонымен қатар жалдау мерзіміне модификация, өзгерістер, тіркелген жалгерлік ақының мәніне өзгерістер немесе базалық активті сатып алудағы опционның құнына өзгерістер жасалғанда, жалдау жөніндегі міндеттердің баланстық құнына қайта бағалау жасалады.

Қысқа мерзімдік жалдау және құны төмен активтерді жалдау

Банк қысқа мерзімді келісімшарттарды (жалдау мерзімі басталған күнгі қарастырылған жалдау мерзімі 12 айдан аспайтын және сатып алуға опцион қарастырылмаған келісімшарттар) қысқа мерзімге жалдауына қатысты мойындаудан босатады. Банк сондай-ақ құны төмен деп есептелетін (2,313 мың теңгеге дейін) офистік жабдықтарды жалдау келісімшарттарын мойындаудан босатады. Қысқа мерзімдік жалдау және құны төмен активтерді жалдау бойынша жалгерлік төлемдер жалдау мерзімі барысындағы желілік әдіспен жалдау шығындары ретінде мойындалады.

Операциялық жалдау – Банк жалға беруші ретінде

Банк активтерді иеленуге қатысты барлық шығындар мен пайданы мүлдем өткізбейтін жалдау – операциялық жалдау ретінде сыныпталыды. Жалдаудан түскен кіріс жалдау мерзімі барысындағы желілік әдіспен есептеледі және өзінің операциялық сипатына қарай табыс немесе шығын туралы есептегі пайда құрамына енгізіледі. Операциялық жалдау келісімшарттарын келісу және жасау барысында жұмсалған бастапқы тікелей шығындар жалға берілген активтің баланстық құнына қосылады және жалдау мерзімінің барысында жалдаудан түскен кіріс сияқты негізде мойындалады. Шартты жалгерлік төлемдер, олар алынған кезең ішіндегі түсім ретінде мойындалады.

Қаржылық жалдау – Банк жалға беруші ретінде

Банк жалдау мерзімі басталатын күннен бастап жалдаудағы таза инвестицияларға тең келетін сомладағы жалдау төлемдерінің дебиторлық берешектерін көрсетеді. Қаржылық кіріс таза инвестициялардың баланстық сомасының табыстылық нормасын үнемі жүйелі түрде көрсететін схема бойынша есептеледі. Тікелей бастапқы шығындар жалдау төлемдерінің дебиторлық берешектерінің бастапқы сомасының құрамында есептеледі.

Негізгі құралдар

Негізгі құралдардың нысандары жеке қаржылық есептілікте, қайта бағалау құны бойынша бұдан былай көрсетілетін, жинақталған амортизацияны және жер учаскелері мен ғимараттарды есепке алмағандағы құнсызданудан келген шығындарды қоспағанда, нақты шығындар бойынша көрсетіледі.

Негізгі құралдардың нысаны қолданудың әртүрлі пайдалы мерзімдеріне есептелген бірнеше құрамдастардан құралған жағдайда, мұндай құрамдастар негізгі құралдардың жеке нысандары ретінде көрсетіледі.

«НУРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Негізгі құралдар (жалғасы)

Қайта бағалау

Жер учаскелері мен ғимараттар жүйелі түрде қайта бағалануы тиіс. Қайта бағалау кезеңділігі қайта бағалануы тиіс ғимараттардың әділ құнының өзгерістеріне қарай жасалады. Пайданың немесе шығынның құрамында көрсетілген нысандарды құнын қайта бағалау нәтижесінде алдыңғы өтемдерді есепке алмағанда, «Жер учаскелері мен ғимарат» санатына жататын жер учаскелері мен ғимараттардың қайта бағалау құнын өсіру нәтижесі басқа жиынтық кіріс құрамында қамтылады. Мұндай жағдайда қайта бағалау нәтижесі пайданың немесе шығынның құрамында қамтылады. Басқа да жиынтық кірістің құрамында көрсетілген нысандардың құнын қайта бағалау нәтижесінде алдыңғы артық төлемдерді есептен шығару жағдайларын қоспағанда, «Жер учаскелері мен ғимарат» санатына жататын жер учаскелері мен ғимараттардың қайта бағалау құнын төмендетілген нәтижесі басқа да жиынтық кірістің құрамында қамтылады. Мұндай жағдайда қайта бағалау басқа да жиынтық кірістің құрамында қамтылады.

Амортизация

Негізгі қаражаттар бойынша амортизация болжанған тиімді қолдану мерзімі ішінде теңдей үлестермен есептеу әдісімен есептеледі және ол пайданың немесе шығынның құрамында қамтылады. Амортизация нысанды пайдалануға берілген айдан кейінгі айдан бастап, ай сайын, ал негізгі құралдардың шаруашылық тәсілмен тұрғызылған нысандары – нысанның құрылысы аяқталған және ол пайдалануға дайын болған сәттен бастап есептеледі. Жер учаскелері бойынша амортизация есептелмейді.

Негізгі құралдардың әртүрлі нысандар пайдалы қолдану мерзімі келесі үлгіде берілуі мүмкін:

Ғимараттар	67 жыл
Көлік құралдары	7 жыл
Компьютерлік және банктік жабдықтар	4 жылдан 10 жылға дейін
Жалға алынған меншікті жақсарту	жалдау мерзімінде
Басқасы	5 жылдан 20 жылға дейін

Материалдық емес активтер

Сатып алынған материалдық емес активтер жинақталған амортизация мен құнсызданудан келген шығындарды есептен шығарып, нақты шығындар бойынша жеке қаржылық есептілікте көрсетіледі.

Арнайы бағдарламалық қамтамалардың лицензияларын сатып алу мен оларды енгізуге жұмсалған шығындар сәйкесті материалдық активтер емес құнына капиталдандырылады.

Материалдық емес активтер бойынша амортизация болжанған мерзім ішіндегі ескіруді теңдей есептеу әдісі бойынша есептеледі және пайданың немесе шығынның құрамында қамтылады. Материалдық емес активтерді пайдалы қолдану мерзімі 1 жылдан 10 жылға дейін құбылады.

Сату үшін ұсталатын активтер

Ұзақ мерзімдік активтер немесе шығу тобының құрамына кіретін активтер мен міндеттердің өтем құны бәрінен бұрын ұзақ мерзім қолданудан емес, сату есебінен келеді, олар сату үшін ұсталатын активтер санатқа анықталады. Сату үшін ұсталатын активтер санатына жатқызылған бұрын Банктің есептік саясатына сәйкес активтерге немесе банктен шығу құрамдастарына қайта бағалау жүргізіледі. Сәйкесінше, активтерге немесе шығу тобына бағалау аз дегенде екі шама бойынша жасалады: баланстық құн немесе сатылым шығындарын есепке алмағандағы әділ құн.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Инвестициялық жылжымайтын мүлік

Инвестициялық жылжымайтын мүлік капиталды өсіру немесе басқа да жағдайлардағы жалдау ақысын алу үшін қолданылатын нысандардан тұрады. Инвестициялық жылжымайтын мүліктердің нысандары алдымен сатып алу шығындарын қосқандағы, сатып алу құны бойынша есептеледі. Осыдан кейін олар әділ құн бойынша көрсетіледі. Инвестициялық жылжымайтын мүліктердің әділ құнына жасалған өзгерістер, олар туындайтын кезең ішіндегі пайданың немесе шығындардың құрамына қосылады.

Инвестициялық жылжымайтын мүліктер шығарылғанда немесе пайдаланудан мүлдем алынғанда және сонымен байланысты экономикалық пайда көру тоқтатылғанда, инвестициялық жылжымайтын мүліктердің нысандары есептен шығарылады. Нысанды шығарудан келген кез келген кіріс немесе шығын (шығарудан келген таза түсім мен активтің баланстық құны арасындағы айырмашылық) есептен шығару кезең ішіндегі шығын немесе табыстың құрамына енгізіледі.

Инвестициялық жылжымайтын мүлік санатына аудару немесе одан шығару жылжымайтын мүлікті қолданудың сипаты өзгерген кезде ғана жүргізіледі. Инвестициялық жылжымайтын мүліктен иелері тұратын жылжымайтын мүлік нысанына аударған кезде, бұдан былай тіркеу мақсатындағы шартты бастапқы құн пайдалану мақсатын өзгерту сәтіндегі әділ құн ретінде алынады. Иесі орналасқан жылжымайтын мүлік нысаны инвестициялық жылжымайтын мүлік нысанына айналған кезде, Банк мұндай жылжымайтын мүлікті, пайдалану мақсаты өзгерген сәтке дейін негізгі құралдарды есепке алу саясатына сәйкес есепке алады.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануы

Кейінге қалдырылған, салықтарға ұқсамайтын қаржылық емес активтер құнсыздану белгілердің болуына қарай әрбір есеп күніндегі жай-күй бойынша бағаланады. Өтелетін гудвил құны әрбір есеп күніндегі жай-күй бойынша бағаланады. Қаржылық емес активтердің өтелетін құны, сатылым шығындары мен қолданудан келген құндылықты есепке алмағанда, әділ құнының ең жоғарғы шамасы болып табылады. Келешекте түсуі болжанған ақша қаражаттарының ағымын қолданудан келген құнды анықтаған кезде, осы активке тән ақша мен тәуекелдердің уақытша ағымдағы нарықтық құнын бағалауды қамтитын, салық салғанға дейінгі дисконттау мөлшерлемелерін қолдана отырып, анықталған құнның ағымдағы сәтінге дисконтталады. Басқа активтермен түрленетін ақша қаражаттарының ағымдарынан белгілі бір деңгейде тәуелсіз ақша қаражаттарының ағымын түрлендірмейтін активтер үшін өтелетін құн құрамына актив кіретін ақша қаражаттарын түрлендіретін активтердің тобы бойынша анықталады. Ақша қаражаттарын түрлендіретін активтің немесе активтер тобының баланстық құны оның өтелетін құнынан асып түскенде, құнсызданудан келген шығын мойындалады.

Қаржылық емес активтердің құнсыздануынан келген барлық шығындар пайданың немесе шығынның құрамында көрсетіледі және өтелетін құнды анықтаған кезде қолданылған бағалауға өзгерістер жасалған жағдайда ғана қалпына келтірілуі тиіс. Активтің құнсыздануынан келген кез келген шығын, жеке қаржылық есептілікте көрсетілмеген құнсызданудан құралған баланстық құннан (амортизация мен ескіруді есепке алмағанда) Асып кетпейтін көлемдегі активтің баланстық құнының көлемінде қалпына келтірілуі тиіс. Гудвилдің құнсыздануынан келген шығын үшін есептен шығарылған сомалар қалпына келтірілмейді.

Қорлар

Орын алған оқиғалар нәтижесінде Банк алдында заңдық немесе негізделген міндеттер туындаған жағдайда қаржылық жағдай туралы жеке есепте қор қамтылады және аталған міндеттерді орындау үшін қаражаттар қарастырылуы керек болуы ықтимал. Егер мұндай міндеттердің сомасы айтарлықтай болса, онда қорлар салық салынғанға дейінгі дисконттау мөлшерлемелерін қолдана отырып, ақшаның уақытша құнын ағымдағы нарықтық бағалауды көрсететін және осы міндеттерге тән тәуекелдерді қамтитын келешекте болуы ықтимал ақша қаражаттарының ағымдарын дисконттау арқылы анықталады.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік сипаттағы шартты міндеттемелер

Банк ағымдағы шаруашылық қызметті жүзеге асыру барысында, құрамына қолданылмаған кредиттік желілер, аккредитивтер мен кепілдіктер кіретін кредиттік сипаттағы шартты міндеттерді қабылдайды және кредиттік сақтандырудың басқа да формаларын көрсетеді.

Қаржылық кепілдіктер – бұл белгілі бір дебитор қарызгерлік құралдың шарттарында белгіленген мерзімде төлем жасай алмау нәтижесінде келген шығындарға жасалған қаржылық кепілдіктерді ұстаушыға компенсациялау мақсатындағы белгілі бір төлемдер жасауды Банкке міндеттейтін келісімшарттар.

Қаржылық кепілдіктерге қатысты міндеттер алдымен мәмілеге шығындарын есепке алмағандағы әділ құн бойынша табылады және ол кейінірек ең жоғарғы келесі екі шамада бағаланады: осы кепілдіктер бойынша ықтимал шығындарға есептелген жинақталған амортизацияны немесе қордың шамасын есепке алмағандағы бастапқы деп табылған сомада. Шығынның туындау ықтималдығы жоғары болғанда және мұндай шығын көлемі сенімділіктің жеткілікті деңгейінде өлшенуі ықтимал болғанда, ықтимал қаржылық кепілдіктер мен басқа кредиттік сипаттағы міндеттердің шығындарына есептелген қорлар мойындалады.

Қаржылық кепілдіктер бойынша міндеттер мен кредиттік сипаттағы басқа міндеттерге жасалған қорлар басқа да міндеттердің құрамына енгізіледі.

Келесі жағдайларды қоспағанда, кредиттер беруге қатысты міндеттер жеке қаржылық есептілікте мойындалмайды:

- Банк әділ құн бойынша бағаланған қаржылық міндеттердің санатында анықтаған кредиттерді беруге қатысты міндеттерді, кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның құрамында көрсетілген өзгерістер;
- Банкте кредиттерді беруге қатысты міндеттер туындағаннан кейін сатып алынған активтерді бұрын сатқан, туынды қаржылық құралдар ретінде қарастырылатын аспаптар сыныбына жататын кредиттерді беруге қатысты тәжірибесі болған жағдайда;
- нетто-шама келісімшарты сәйкес есептелетін кредиттерді беруге қатысты міндеттер, ақша қаражаттары немесе басқа қаржылық құралдарды өткізу немесе шығару;
- нарықтан төмен мөлшерлемеді кредиттер бойынша міндеттер.

Акционерлік капитал

Жай акциялар

Жай акциялар капитал сияқты сыныпталады. Жай акциялар мен акциялардың опциондарын шығаруға тікелей байланысты шығындар, кез келген салықтық әсерді есепке алмағанда, капиталдың төмендету ретінде мойындалады.

Артықшылықты акциялар

Сатып алынбайтын және дивидендтер төленуі міндетті емес артықшылықты акциялар капитал құрамында көрсетіледі.

Мәміле бойынша шығындарды есепке алмағандағы міндеттердің сипатындағы шоғырланбалы артықшылықты акциялардың бөліктері қаржылық жағдай туралы жеке есепте міндеттер ретінде қамтылады. Мұндай акциялардың сәйкесті шоғырланбалы дивидендтері пайда немесе шығын және басқа да жиынтық кіріс туралы есепте пайыздық шығыстар ретінде мойындалады. Артықшылықты шоғырланбалы акцияларды шығарған кезде, міндеттер бөліктерінің әділ құнын анықтауда баламалы айырбасталмайтын облигацияларға арналған нарықтық мөлшерлеме қолданылады; бұл сома сатып алу кезіндегі ұзақ мерзімдік міндеттердің өтеу жасалғанға дейінгі амортизацияланған құн негізінде анықталады.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Акционерлік капитал (жалғасы)

Меншікті акцияларды сатып алу

Банк меншікті акцияларды сатып алған жағдайда, осы сатып алумен тікелей байланысқан шығындарды қоса есептегендегі төленген сома жеке қаржылық есептілікте капиталдың төмендеуі ретінде қамтылады.

Дивидендтер

Банктің дивидендтерді жариялауы және төлеу мүмкіндігі Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасында реттеледі.

Жай акциялар бойынша дивидендтер жариялануына қарай, жеке қаржылық есептілікте белгіленбеген пайданы қолдану ретінде көрсетіледі.

Салық салу

Корпоративтік табыс салығының сомасына ағымдағы корпоративтік табыс салығының сомасы мен кейінге қалған корпоративтік табыс салығының сомасы кіреді. Корпоративтік табыс салығы, сомаларды есепке алмағанда, басқа жиынтық кірістің құрамында көрсетілетін операцияларға жататын немесе басқа жиынтық кірістер құрамында немесе тікелей капитал шоттарында сәйкесінше пайданың немесе шығынның құрамында көрсетілетін операцияларда толық көлемде қамтылады.

Ағымдағы корпоративтік табыс салығының шығынына жыл ішіндегі салық салынатын пайдаға немесе салықтық залалға қатысты төленетін және қолданыстағы немесе есеп берілген күнгі қолданыста болған, сондай-ақ өткен жылғы корпоративтік табыс салығына жасалған түзетулермен қоса, салықтық мөлшерлемелер негізінде есептелген салық сомасы кіреді.

Кейінге қалдырылған салықтық активтер мен кейінге қалдырылған салықтық міндеттер, олардың салықтық базасында және шоғырландырылмаған қаржылық есептілікте көрсету мақсатында анықталатын активтер мен міндеттердің баланстық құндары арасында туындайтын мезгілдік айырмаларға қатысты көрсетіледі. Кейінге қалдырылған салықтық активтер мен кейінге қалдырылған салықтық міндеттер келесі мезгілдік айырмаларға қатысты мойындалмайды: гудвил мен төмендетілмейтін салық салу базасын қайтаруға қатысты, активтер мен міндеттерге қатысты айырмашылықтар, алдымен бухгалтерлік және де салық салу табысына әсер етпейтін деректерді қайтару; сондай-ақ бас кәсіпорын аталған айырмашылықтардың жүзеге асу уақытын бақылауға мүмкіндігі болған және осы мезгілдік айырмалардың жақын келешекте жүзеге аспайтынына сенімділік болған жағдайда, инвестициямен және еншілес кәсіпорындармен байланысты мезгілдік айырмалар.

Кейінге қалдырылған салықтық активтердің және кейінге қалдырылған салықтық міндеттердің есебі Банктің активтер мен міндеттердің баланстық құнын өтеуге немесе жабуға есептік кезеңнің аяғына жоспарлаған тәсілдерге тәуелді болып келетін салықтық салдарды қамтиды.

Кейінге қалдырылған салықтық активтердің және кейінге қалдырылған салықтық міндеттердің шамасы, мерзімдік айырма қалпына келтірілген кезде келешекте қолданылатын салықтық мөлшерлемелер ескеріле отырып, есеп күніндегі жай-күй бойынша қолданыста болған немесе қолданысқа енгізіліп қойған заңдарға сүйене отырып, анықталады.

Кейінге қалдырылған салықтық активтер, мезгілдік айырмаларды, салыққа қатысты қабылданбаған шығындар мен пайдаланылмаған салықтық жеңілдіктерді жабуға жеткілікті болатын келешекте табыс салығын алуға мүмкіндік беретіндей шамада көрсетіледі. Кейінге қалдырылған салықтық активтердің көлемі есептен шығарылған мезгілдік айырмаларды қолдануға мүмкіндік беретін, табыс салығы алынбауы ықтимал деңгейге төмендетіледі.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Кірістер мен шығындарды мойындау

Банк экономикалық пайда алатыны және сенімді бағалануы мүмкін болатын болса, түсім мойындалады.

Пайыздық және ұқсас кірістер мен шығыстар

Банк кредиттік-құнсызданған қаржылық активтерден басқа қаржылық активтердің жалпы баланстық құнына тиімді пайыздық мөлшерлемелерді қолдана отырып, амортизацияланған құнмен немесе БЖКӨҚ бойынша бағаланатын борыштық қаржылық активтер бойынша пайыздық пайданы есептейді. Тиімді пайыздық мөлшерлеме – бұл келешек ақша төлемдері немесе қаржылық құралды қолданған кездегі болжанған мерзім немесе одан қысқа мерзім ішіндегі түсімдерді дисконттау кезіндегі мөлшерлеме, ол қаржылық активтің немесе қаржылық міндеттердің таза баланстық құнына дәлдікпен алып келеді.

Есептеу кезінде қаржылық құралға (мысалы, мерзімінен бұрын өтеу құқығы) қатысты келісілген барлық шарттар және тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажыратылмас бөлшегі болып табылатын құралға тікелей қатысы бар комиссиялық немесе қосымша шығындар есепке алынады, бірақ келешектегі кредиттік залалдар есептелмейді. Қаржылық активтің немесе қаржылық міндеттердің баланстық құны Банк төлемдердің немесе түсімдердің бағаларын қайта қараған жағдайда түзетіледі. Түзетілген баланстық құн бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме негізінде есептеледі, баланстық құнның өзгерісі пайыздық түсім немесе шығыстар ретінде қамтылады.

Кредиттік-құнсызданған активке айналған қаржылық актив жағдайында Банк осы қаржылық активтің таза амортизацияланған құнының тиімді пайыздық мөлшерлемелерін қолдана отырып, пайыздық түсімді есептейді. Егер қаржылық актив бойынша дефолт жойылатын болса және ол бұдан былай кредиттік-құнсызданған болып табылмайтын болса, Банк жалпы құн негізіндегі пайыздық түсімдер есебіне қайта оралады.

Банктің қаржылық активтеріне КҚСЖ жасалған жағдайда, кредиттік тәуекелдерді есептей отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлемені қолдану арқылы қаржылық активтің амортизацияланған құнына пайыздық түсім есептеледі. Кредиттік тәуекелдерді есептей отырып түзетілген тиімді пайыздық мөлшерлеме – бұл бастапқы мойындау кезіндегі есептелген келешектегі ақша ағымдарын (кредиттік шығындарды қосқанда) КҚСЖ активтерді амортизацияланған құнға дейін дисконттайтын мөлшерлеме.

ТШӨҚ бойынша бағаланатын барлық қаржылық активтердің пайыздық түсімі «Басқа пайыздық түсім» бабының құрамындағы пайда немесе шығын жайлы жеке есепте келісілген пайыздық мөлшерлеме баптары қолданыла отырып мойындалады.

Комиссиялық кірістер

Банк клиенттерге көрсетіп отырған әртүрлі қызметтерден комиссиялық кірістер алады. Комиссиялық кірістер төмендегідей екі санатқа бөлінуі мүмкін:

Белгілі бір кезең ішінде қызметтер көрсеткені үшін алынған комиссиялық кірістер

Белгілі бір кезең ішінде қызметтер көрсеткені үшін алынған комиссиялық кірістер сәйкесті міндеттер орындалуына қарай осы кезең ішінде есептеледі. Мұндай баптарға комиссиялық кірістер мен басқарушылық және кеңестік активтер кіреді. Кредиттің қолдану ықтималдығы сенімді болған жағдайда кредиттерді беруге қатысты комиссиялар мен басқа комиссиялар келешек кезеңдерге (қосымша шығындармен бірге) жатқызылады және кредиттің тиімді пайыздық мөлшерлемесінің түзетулері ретінде мойындалады.

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Кірістер мен шығындарды мойындау (жалғасы)

Комиссиялық кірістер (жалғасы)

Операциялар жүргізу жөніндегі қызметтерден комиссиялық кірістер

Операциялар жүргізгені немесе үшінші тараптың атынан келіссөздерге қатысқаны үшін алынатын комиссиялар, мысалы акцияларды немесе құнды қағаздарды сату немесе бизнесті сату немесе сатып алу кезінде Банктің міндетіне келісім жасау жатқызылған кезде осындай операциядан кейін мойындалады. Белгілі бір орындалуы тиіс міндеттерге байланысты комиссиялық төлемдер (немесе комиссиялардың бөлігі) сәйкесті өлшемдер орындалғаннан кейін мойындалады. Келісімшартта аралық өтеу қарастырылған болса, онда комиссиялық кірістер аралық өтеуге тән болып келетін белгісіздік шешім жасалған кездегі ең жоғарғы деңгейге сәйкес келетін деңгейде ғана мойындалады, түсімнің жинақталған сомасында мойындалған сома айтарлықтай төмендетілмейді.

Басқа да кірістер

Дивидендтер формасындағы кіріс дивидендтер жарияланған күнгі пайданың немесе шығынның құрамында қамтылады. Жалдау операцияларының келісімшарттары бойынша төлемдер жалдау әрекет еткен бүкіл мерзімі бойындағы кезең үшін теңдей үлеспен пайданың немесе шығынның құрамында мойындалады. Алынған жеңілдіктер жалдау әрекет еткен бүкіл мерзімі бойындағы сомасы жалдауға жұмсалған шығынның жалпы сомасын төмендетеді.

Сегменттік есептілік

Операциялық сегмент коммерциялық қызметке тартылған, Банк пайда табатын, әлде шығындар көтеретін (Банктің басқа құрамдастарымен жасалған операцияларға қатысты пайда немесе шығындарды қосқанда Банктің құрамдас бөлігін құрайды), сегменттер арасында ресурстарды бөлген кезде және оның қызметінің қаржылық нәтижелеріне баға берген кезде және қаржылық ақпарат оған қолжетімді болған жағдайларда, операциялық шешімдер қабылдауға жауапты тұлға талдау жүргізетін қызмет нәтижелері көрсетілетін коммерциялық қызмет түрінде болады. Банктің қызметі жоғары интегралданған болып табылады және ҚЕХС (IFRS) 8 «Операциялық сегмент» талаптарына сәйкес операциялық бизнес-сегменттен тұрады.

Қолданысқа енгізіле қоймаған жаңа стандарттар мен түсіндірулер

Төменде шығарылғанымен, Банктің жеке қаржылық есептілігі жарияланған күнге дейін күшіне енген стандарттар мен түсіндірмелер берілген. Банк бұл стандарттарды күшіне енгеннен кейін қолдануды жоспарлап отыр.

ҚЕХС (IFRS) 16-ға түзетулер: Сату және кері жалдау кезіндегі жалдау міндеттемелері

2022 жылдың қыркүйегінде ҚЕХС жөніндегі Кеңес ҚЕХС (IFRS) 16-ға түзетулерді жариялады, онда сатушы-жалгер сатып алу-сату мәмілесі мен кері жалдау нәтижесінде туындайтын, жалдау бойынша міндеттемелерді бағалау кезінде пайдаланатын талаптарды түсіндіреді, бұл сатушы-жалгердің сақтайтын пайдалану құқығына қатысты пайданың немесе шығынның қандай болмасын сомасын мойындамауына кепілдік береді.

Түзетулер 2024 жылдың 1 қаңтарында немесе сол күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты күшіне енеді және ҚЕХС (IFRS) 16-ны бастапқы қолдану күнінен кейін жасалған сатып алу-сату және кері жалдау мәмілелеріне ретроспективті түрде қолданылуы тиіс. Ертерек қолдануға жол беріледі және бұл факт анықталуы тиіс. Бұл түзетулер Банктің жеке қаржылық есептілігіне елеулі әсер еткен жоқ.

«НҮРБАНК» АҚ

**2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

3. ЕСЕПТІК САЯСАТТЫҢ НЕГІЗГІ ЕРЕЖЕЛЕРІ (ЖАЛҒАСЫ)

Шығарылған, бірақ қолданысқа енгізіле қоймаған жаңа және қайта қаралған ҚЕХС (жалғасы)

БЕХС (IAS) 1-ге түзетулер: Міндеттемелерді қысқа мерзімдік немесе ұзақ мерзімдік ретінде сыныптау

2020 жылдың қаңтарында ҚЕХС жөніндегі Кеңес міндеттемелерді қысқа мерзімді немесе ұзақ мерзімді деп жіктеуге қойылатын талаптарды түсіндіретін, БЕХС (IAS) 1-дің 69-76-тармақтарына түзетулерді жариялады. Түзетулер келесілерді түсіндіреді:

- реттеу мерзімдерін шегеру құқығы нені білдіретінін;
- мерзімді шегеру құқығы есепті кезеңнің соңында болуы керектігін;
- осы жіктеуге ұйымның мерзімді шегеру құқығын пайдалану ықтималдығы әсер етпейтінін;
- айырбасталатын міндеттемеге енгізілген туынды құралдың өзі үлестік құрал болған жағдайда ғана міндеттеменің шарттары оның жіктелуіне әсер етпейтінін.

Сонымен қатар, кредиттік келісімнен туындайтын міндеттеме ұзақ мерзімді деп жіктелетін және кәсіпорынның өтеу мерзімін шегеру құқығы он екі ай ішінде болашақ шарттарды орындауға байланысты болған жағдайларда ақпаратты ашу туралы талап енгізілді.

Түзетулер 2024 жылдың 1 қаңтарында немесе сол күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты күшіне енеді және ретроспективті түрде қолданылуы тиіс. Бұл түзетулер Банктің жеке қаржылық есептілігіне елеулі әсер еткен жоқ.

Жеткізушілерді қаржыландыру туралы келісімдер – БЕХС (IAS) 7 және ҚЕХС (IFRS) 7-ге түзетулер

2023 жылдың мамыр айында ҚЕХС жөніндегі Кеңес жеткізушілерді қаржыландыру туралы келісімдердің сипаттамаларын түсіндіретін және осындай келісімдер туралы ақпаратты қосымша ашуды талап ететін, БЕХС (IAS) 7-ге «Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп» пен ҚЕХС (IFRS) 7-ге «Қаржы құралдары: ақпаратты ашу» түзетулер жариялады. Түзетулердегі ақпаратты ашуға қойылатын талаптар қаржылық есептілікті пайдаланушыларға жеткізушілерді қаржыландыру туралы келісімдердің кәсіпорынның міндеттемелеріне, ақша ағындарына және өтімділік тәуекеліне ұшырауына әсерін түсінуді көмектесуге арналған.

Түзетулер 2024 жылдың 1 қаңтарында немесе сол күннен кейін басталатын жылдық есептік кезеңдерге қатысты күшіне енеді. Мерзімнен бұрын қабылдауға жол беріледі, бірақ ол туралы ақпарат ашылуы тиіс. Бұл түзетулер Банктің жеке қаржылық есептілігіне елеулі әсер еткен жоқ.

4. ТАЗА ПАЙЫЗДЫҚ КІРІС

Мың теңге	2023 ЖЫЛ	2022 ЖЫЛ
Тімді пайыздық мөлшерлемені қолдана отырып, есептелген пайыздық кірістер (бұдан әрі – «ТІМ»)		
Клиенттерге берілген кредиттер	35,794,043	27,453,850
БЖКӘҚ бойынша бағаланатын қаржылық активтер	11,742,256	9,956,294
Ақпалай қаражат пен олардың баламалары	3,356,972	4,459,308
Амортизация құны бойынша бағаланатын борышкерлік бағалы қағаздар	1,146,289	502,657
ТІМ қолдана отырып, есептелген пайыздық кірістер	52,039,560	42,372,109
ТІМ бойынша бағаланатын қаржылық активтер	1,589	672
Басқа да пайыздық кіріс	1,589	672
Пайыздық шығыстар		
Клиенттердің қаражағы	(22,968,351)	(16,436,771)
Реттелген борыш	(3,143,027)	(3,770,595)
Шығарылған Борышкерлік бағалы қағаздар	(1,643,112)	(2,347,448)
Репо мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	(134,266)	(5,726)
Жалдау міндеттемелері бойынша пайыздық шығындар (26-Ескерту)	(105,251)	(78,422)
Банктер мен басқа қаржылық ұйымдардың қаражаты	(102,270)	(186,177)
Пайыздық шығыстар	(28,096,277)	(22,825,139)
Таза пайыздық кіріс	23,944,872	19,547,642

«НҰРБАНК» АҚ

**2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

5. КҮТІЛГЕН КРЕДИТТІК ШЫҒЫН БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі пайда немесе шығын туралы жеке есепте көрсетілген қаржылық активтердің ККШ бойынша шығыстары төмендегі кестеде берілген:

Мың теңге	Ескерту	2023 жыл			
		1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	13	(1,094)	—	—	(1,094)
Амортизация құны бойынша бағаланатын борышкерлік бағалы қағаздар	14	212,234	—	—	212,234
БЖКӘҚ бойынша бағаланатын қаржылық активтер	15	(50,476)	—	—	(50,476)
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	16	3	—	—	3
Клиенттерге берілген кредиттер	17	(3,795,708)	35,058	(6,781,077)	(10,541,727)
Басқа да қаржылық активтер	21	—	—	(1,712,544)	(1,712,544)
Қаржылық кепілдіктер	27	3,502,035	(177)	(7,089,426)	(3,587,568)
Күтілген кредиттік шығындар бойынша шығыстар/ (орнын толтыру) жиынтығы		(133,006)	34,881	(15,583,047)	(15,681,172)

2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі пайда немесе шығын туралы жеке есепте көрсетілген қаржылық активтердің ККШ бойынша шығыстары төмендегі кестеде берілген:

Мың теңге	Ескерту	2022 жыл			
		1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	3	(1,367)	—	—	(1,367)
Амортизация құны бойынша бағаланатын борышкерлік бағалы қағаздар	4	(366,522)	—	—	(366,522)
БЖКӘҚ бойынша бағаланатын қаржылық активтер	5	(242,172)	—	—	(242,172)
Клиенттерге берілген кредиттер	7	(2,650,279)	(541,936)	(8,077,525)	(11,269,740)
Басқа да қаржылық активтер		—	—	279,566	279,566
Қаржылық кепілдіктер		(3,556,984)	(91)	(485,963)	(4,043,038)
Күтілген кредиттік шығындар бойынша шығыстар жиынтығы		(6,817,324)	(542,027)	(8,283,922)	(15,643,273)

6. ТАЗА КОМИССИЯЛЫҚ КІРІС

Мың теңге	2023 жыл		2022 жыл
	2023 жыл	2022 жыл	2022 жыл
Комиссиялық кірістер			
Банктік картаға қызмет көрсету комиссиясы	6,809,144	6,621,131	
Аудару операциялары	4,230,681	4,646,157	
Кепілдіктер мен аккредитивтер беру комиссиясы	816,889	1,424,663	
Ақшалай қаржыны шешу комиссиясы	701,656	956,577	
Шетел валютасымен операциялар комиссиясы	683,088	645,200	
Агенттік комиссия	17,775	15,752	
Инкассация	10,764	9,313	
Басқалары	19,537	14,303	
Комиссиялық кірістер жиынтығы	13,289,534	14,333,096	
Комиссиялық шығыстар			
Банктік картаға қызмет көрсету комиссиясы	(8,002,148)	(8,000,047)	
Аудару операциялары	(306,700)	(266,153)	
Кепілдіктер мен аккредитивтер шығару	(69,870)	(248,581)	
Бағалы қағаздармен операциялар	(8,897)	(11,661)	
Басқалары	(64,021)	(16,470)	
Комиссиялық шығыстар жиынтығы	(8,451,636)	(8,542,912)	
Таза комиссиялық кіріс	4,837,898	5,790,184	

«НУРБАНК» АҚ

**2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

**7. КІРІС НЕМЕСЕ ШЫҒЫН АРҚЫЛЫ ӘДІЛ КҮН БОЙЫНША БАҒАНАЛАТЫН ҚАРЖЫ
ҚҰРАЛДАРЫМЕН ОПЕРАЦИЯЛАРДАН ТҮСКЕН ТАЗА ПАЙДА**

Мың теңге	2023 ЖЫЛ	2022 ЖЫЛ
«Свои» операцияларынан пайда	1,373,707	4,310,092
Борышкерлік қаржы құралдарымен операциялар бойынша пайда	2,432	1,316
	1,376,139	4,311,408

8. ШЕТЕЛ ВАЛЮТАСЫНДАҒЫ ОПЕРАЦИЯЛАРДАН ТҮСКЕН ТАЗА ПАЙДА

Мың теңге	2023 ЖЫЛ	2022 ЖЫЛ
Дилингтік операциялар, нетто	4,992,231	7,379,726
Шетел валютасын қайта бағалаудан таза бағамдық айырмашылық	(1,312,260)	(3,978,249)
	3,679,971	3,401,477

9. БАСҚА ДА ОПЕРАЦИЯЛЫҚ КІРІСТЕР, НЕТТО

Мың теңге	2023 ЖЫЛ	2022 ЖЫЛ
Алынған кепілзат мүлікті сатудан түскен кірістер	437,242	106,663
Негізгі емес қызметтен түскен басқа да кірістер	85,798	223,647
Инвестициялық жылжымайтын мүлікті жалға беруден түскен кірістер (19-Ескерту)	39,307	39,522
Негізгі құралдар мен материалдық емес активтерді сатудан түскен кірістер	4,306	1,206
Банктік қызметтен түскен басқа да кірістер	1,316	2,527
Инвестициялық жылжымайтын мүлікті қайта бағалаудан түскен кірістер (19-Ескерту)	—	451,348
	567,969	824,913

10. ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРДІҢ ШЫҒЫСТАРЫ

Мың теңге	2023 ЖЫЛ	2022 ЖЫЛ
Еңбек ақы мен басқа да төлемдер	7,093,926	6,266,160
Еңбекақы бойынша салықтар мен аударымдар	773,228	675,270
	7,867,154	6,941,430

11. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР

Мың теңге	2023 ЖЫЛ	2022 ЖЫЛ
Ескіру мен амортизация	1,224,582	1,215,216
Ақпараттық және телекоммуникациялық қызметтер	881,659	647,959
Депозиттерді сақтандыру	591,780	499,004
Корпоративтік табыс салығынан басқа да салықтар	569,179	474,352
Күзет	460,194	357,055
Реклама и маркетинг	302,256	260,334
Басқа да сақтандырулар	293,990	235,831
Қайырымдылық және демеушілік	260,526	119,825
Жалдау операцияларының шығыстары	223,110	215,116
Кеңсе тауарлары	209,128	125,006
Жөндеу және техникалық қызмет көрсету	174,105	166,827
Коммуналдық қызметтер	157,958	138,235
Көліктік шығыстар	142,294	121,489
Инкассация бойынша шығыстар	131,917	72,086
Кәсіптік қызметтер	120,395	122,607
Пошта мен курьер шығыстары	56,424	41,530
Иссапар шығыстары	27,338	37,637
Басқасы	325,207	447,790
	6,152,042	5,297,899

«НҮРБАНК» АҚ

**2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

12. КОРПОРАТИВТІК ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ЭКОНОМИЯ/ (ШЫҒЫСТАР)

Корпоративтік табыс салығы (бұдан әрі – «КТС») бойынша шығыстарға келесі баптар кіреді:

Мың теңге	2023 жыл	2022 жыл
Ағымдағы корпоративтік табыс салығы бойынша шығындар	(7,837)	(10,410)
Кейінге қалдырылған корпоративтік табыс салығы бойынша (шығыстар)/ экономия	3,253,199	(2,545,886)
Корпоративтік табыс салығы бойынша экономияның/ (шығыстардың) барлығы	3,245,362	(2,556,296)

2023 және 2022 жылдардағы ағымдағы және кейінге қалдырылған КТС бойынша ресми мөлшерлеме 20% құрайды.

КТС бойынша осы жеке қаржылық есептілікте көрсетілген шығындар мен 31 желтоқсанда аяқталған жылдағы салықтың нормативтік мөлшерлемесіне көбейтілген КТС бойынша шығындарды есепке алғанға дейінгі табыс арасындағы салыстыру, төмендегідей берілген:

Мың теңге	2023 жыл	2022 жыл
Корпоративтік табыс салығы бойынша шығынға дейінгі табыс	4,369,338	5,973,426
Салықтың нормативтік мөлшерлемесі	20%	20%
Нормативтік мөлшерлеме бойынша есептелген корпоративтік табыс салығы бойынша теориялық шығындар	873,868	1,194,685
Провизия құру бойынша есептен алынбаған шығындар	969,443	104,362
Салық алынбайтын, ҚҚБ ресми тізіміндегі мемлекеттік және басқа бағалы қағаздардан түскен пайыздық кіріс	(2,572,955)	(1,237,678)
Мойындалмаған кейінге қалдырылған салықтық активтерді өзгерту	(2,751,573)	2,355,005
Келешектегі кезеңдерге ауыстырылған салық шығындарын түзету	—	285,802
ОУСА NB» ЖШС берген қарыздар бойынша есептен шығарылмайтын провизиялар	(149,821)	153,522
Басқа да (салық алынбайтын кірістер)/есептен шықпайтын шығындар	385,676	(299,402)
Корпоративтік табыс салығы бойынша (экономия)/шығыстар	(3,245,362)	2,556,296

Кейінге қалдырылған салықтық активтер мен кейінге қалдырылған салықтық міндеттемелер

Шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген активтер мен міндеттердің баланстық құндары мен салық салу базаны есептеу мақсатында қолданылатын сомалар арасында туындайтын мезгілдік айырмалар 2023 пен 2022 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша кейінге қалдырылған салықтық активтердің пайда болуына алып келеді. Кейінге қалдырылған салықтық активтер осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте ішінара көрсетілген.

Келешектегі салықтық жеңілдіктер есебіне қолданылмаған салықтық шығындарды енгізу мүмкін болатындай, Банк табыс тапқан жағдайда ғана алынуы мүмкін және Қазақстан Республикасы заңнамасында Банктің келешек кезеңдерде аталған жеңілдіктерді пайдалануына ықпал ететіндей нашар өзгерістер жасалмасын. Аталған келешектегі салықтық жеңілдіктер, оны алуға байланысты белгісіздік болғандықтан, ішінара шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген. Табыс салығы бойынша салық салу базасының көлемін төмендетін мезгілдік айырмалар қолдану мерзіміне Қазақстан Республикасының қолданыстағы салықтық заңнамасы шектеу қоймайды. Кейінге қалдырылған салықтық активтер 2021–2023 жылдардағы салық шығындарына қатысты толық көлемде мойындалды. Келешек кезеңдерге көшірілген салықтық шығынды қолдану мерзімі 2031 – 2033 жылдары аяқталады.

«НУРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

12. КОРПОРАТИВТІК ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР (ЖАЛҒАСЫ)

Кейінге қалдырылған салықтық активтер мен кейінге қалдырылған салықтық міндеттемелер (жалғасы)

2023 пен 2021 жылдар ішіндегі уақыт айырмашылығының шамасын өзгерту төменде берілген сипатта болады.

Мың теңге	2021 жылдың 31 желтоқсанынд ағы күй-жайы бойынша қалдығы	Пайданың немесе шығысның құрамында көрсетілген	Басқа жынытық пайданың құрамында көрсетілген	2022 жылдың 31 желтоқсанынд ағы күй-жайы бойынша қалдығы	Пайданың немесе шығысның құрамында көрсетілген	2023 жылдың 31 желтоқсанынд ағы күй-жайы бойынша қалдығы
ТШӘҚ бойынша бағаланатын қаржылық активтер	544,522	(544,522)	-	-	-	-
Басқа да міндеттемелер	161,462	23,625	-	185,087	5,651	190,738
Келесі кезеңдерге көшірілген салықтық шығындар	3,886,167	-	-	3,886,167	-	3,886,167
Мойындалмаған кейінге қалдырылған салықтық актив	(396,568)	(2,355,005)	-	(2,751,573)	2,751,573	-
Кейінге қалдырылған салықтық актив	4,195,583	(2,875,902)	-	1,319,681	2,757,224	4,076,905
БЖКӘҚ бойынша бағаланатын қаржылық активтер	-	(294,584)	-	(294,584)	272,096	(22,488)
Негізгі құрал пен материалдық емес активтер	(833,451)	471,182	(640,938)	(1,003,207)	46,554	(956,653)
Реттелген облигациялар бойынша дисконт	(5,814,731)	153,418	-	(5,661,313)	177,325	(5,483,988)
Кейінге қалдырылған салықтық міндеттеме	(6,648,182)	330,016	(640,938)	(6,959,104)	495,975	(6,463,129)
Кейінге қалдырылған салықтық міндеттеменің жиынтығы	(2,452,599)	(2,545,886)	(640,938)	(5,639,423)	3,253,199	(2,386,224)

13. АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТ ПЕН ОЛАРДЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

Ақшалай қаражат пен олардың баламаларына келесі айқындамалар кіреді:

Мың теңге	31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
Кассадағы ақшалай қаражат	14,073,379	
ҚРҰБ-дағы «Ностро» үлгісіндегі шоттар	6,329,628	
ҚРҰБ-дағы мерзімдік депозиттер	32,041,583	
ҚРҰБ-дағы бір түнге салымдар	7,500,000	
Басқа банктердегі «Ностро» үлгісіндегі шоттар		
AA- бастап AA+ дейінгі кредиттік рейтингпен	6,227,325	
A- бастап A+ дейінгі кредиттік рейтингпен	760,498	
BBB- бастап BBB+ дейінгі кредиттік рейтингпен	664,209	
BB- бастап BB+ дейінгі кредиттік рейтингпен	93,841	
B- бастап B+ дейінгі кредиттік рейтингпен	-	
Кредиттік рейтинг тағайындалмағандары	842,667	
Басқа банктердегі «Ностро» үлгісіндегі шоттар жиынтығы	8,588,540	
Ақшалай қаражаттың баламалары - басқа банктердегі мерзімдік депозиттер		
AA- бастап AA+ дейінгі кредиттік рейтингпен	81,821	
BBB- бастап BBB+ дейінгі кредиттік рейтингпен	-	
Басқа банктердегі мерзімдік депозиттердің жиынтығы	81,821	
Кері репо мәмілелері бойынша дебиторлық берешек	13,007,940	
Ақшалай қаражаттар мен олардың баламаларының жиынтығы	81,622,891	
Минус: күтілген кредиттік шығын бойынша қор	(4,260)	
Ақшалай қаражаттар мен олардың баламаларының жиынтығы	81,618,631	

Бұл кесте «Standard & Poor's» агенттігі тағайындаған немесе «Standard & Poor's» агенттігінің шәкілі бойынша жасалған рейтингідегі басқа рейтингтік агенттік тағайындаған кредиттік рейтингілерге негізделген.

«НҰРБАНК» АҚ

**2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

13. АҚШАЛАЙ ҚАРАЖАТ ПЕН ОЛАРДЫҢ БАЛАМАЛАРЫ (ЖАЛҒАСЫ)

2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанына Банк басқа екінші деңгейдегі банктерде үлесіне капиталдың 10%-ынан көп бөлігі кіретін ақшалай қаражат орналастырмады. Ақша қаражаттары мен олардың баламаларының барлық қалдықтары 1-Кезеңге жатқызылды.

2023 пен 2022 жылдардың ККШ бойынша бағалаушы қорлардың өзгерістерінің талдауы төменде берілген:

Мың теңге	1-Кезең
2022 жылдың 1 қаңтарындағы ККШ бойынша қор	(1,799)
ККШ өзгерістері (5-Ескерту)	(1,367)
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы ККШ бойынша қор	(3,166)
ККШ өзгерістері (5-Ескерту)	(1,094)
2023 жылдың 31 желтоқсанындағы ККШ бойынша қор	(4,260)

Қамтама

2023 пен 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша кері репо мәмілелеріне сәйкес дебиторлық берешек келесі әділ құн бойынша бағалы қағаздармен қамтамасыз етілген болатын:

Мың теңге	31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық облигациялары	13,005,557	6,046,274
Еуразиялық даму банкінің облигациялары	29,068	—
Қазақстан Республикасы Ұлттық Банкінің ноталары	—	1,976,663
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің еурооблигациялары	—	45,118
	13,034,625	8,068,055

Ең төменгі қорларға қойылатын талаптар

ҚРҰБ бекіткен нормативтік актілерге сәйкес қордың ең төменгі талаптары Банк міндеттерінің әртүрлі топтары арасында қойылған тепе-теңдік жалпы сома ретінде. Банктің аталған талаптарды орындауы активтер қорының орташа сомасына тең келетін деңгейде ұстау (кассандағы ақша қаражаттары мен ҚР ҰБ ағымдағы шотындағы қалдық) немесе ең төменгі талаптарды көтеру арқылы қамтамасыз етіледі.

2023 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша ең төменгі қордың сомасы 6,854,258 мың теңгені құрады (2022 жылдың 31 желтоқсаны: 6,468,956 мың теңге).

**14. АМОРТИЗАЦИЯЛАНҒАН ҚҰН БОЙЫНША БАҒАЛАНАТЫН БОРЫШКЕРЛІК БАҒАЛЫ
ҚАҒАЗДАР**

Құнсыздану қорын шегергендегі амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борышкерлік бағалы қағаздар келесілерден тұрды:

Мың теңге	31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
Борышкерлік құралдар - мемлекеттік облигациялар		
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің еурооблигациялары	36,423,213	37,329,347
Мемлекеттік облигациялардың барлығы	36,423,213	37,329,347
Минус: күтілген кредиттік шығын бойынша қор	(172,121)	(392,292)
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борышкерлік құралдардың барлығы	36,251,092	36,937,055

2023 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің 3,743,069 мың теңге сомасындағы еурооблигациялары «Даму» Кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-дан алған қарыздар бойынша қамтама болып табылады (2022 жылдың 31 желтоқсаны: нөл теңге).

«НУРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

14. АМОРТИЗАЦИЯЛАНҒАН ҚҰН БОЙЫНША БАҒАЛАНАТЫН БОРЫШКЕРЛІК БАҒАЛЫ
ҚАҒАЗДАР (ЖАЛҒАСЫ)

Төменде амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борышкерлік бағалы қағаздарға сәйкес ККШ бойынша жалпы баланстық құндағы және тиісті бағалау резервтердегі өзгерістердің талдауы берілген:

Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борышкерлік бағалы қағаздар

Мың теңге	Барлығы
2022 жылдың 1 қаңтарындағы таза баланстық құны	-
БЖКӘҚ бойынша бағаланатын қаржы активтерінен аударым (15-Ескерту)	37,023,601
Купон бойынша есептелген сыйақы	502,657
Купон бойынша алынған сыйақы	(202,686)
Бағамдық айырмашылық	5,775
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы таза баланстық құны	37,329,347
Купон бойынша есептелген сыйақы	1,400,797
Купон бойынша алынған сыйақы	(1,406,043)
Сыйлықақының амортизациясы (пайыздық кіріс ретінде мойындалған)	(254,508)
Бағамдық айырмашылық	(646,381)
2023 жылдың 31 желтоқсанындағы таза баланстық құны	36,423,213

Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын борышкерлік бағалы қағаздар бойынша ККШ қоры

Мың теңге	Барлығы
2022 жылдың 1 қаңтарындағы ККШ бойынша қор	-
Тәуекел модельдеріндегі/өшімдеріндегі өзгерістер	(265,236)
Бағамдық айырмашылық	(25,770)
БЖКӘҚ бойынша бағаланатын қаржы активтерінен аударым (15-Ескерту)	(101,286)
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы ККШ бойынша қор	(392,292)
Тәуекел модельдеріндегі/өшімдеріндегі өзгерістер	212,234
Бағамдық айырмашылық	7,937
2023 жылдың 31 желтоқсанындағы ККШ бойынша қор	(172,121)

15. БАСҚА ДА КІРІСТЕРДІҢ ЖИЫНТЫҒЫ АРҚЫЛЫ ӨДЛІ ҚҰН БОЙЫНША БАҒАЛАНАТЫН
ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР

Мың теңге	31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
Борышкерлік құралдар - мемлекеттік облигациялар		
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің қазынашылық облигациялары	43,395,175	33,741,027
Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің еурооблигациялары	9,512,264	9,403,789
ҚРҰБ қысқа мерзімдік ноталары	-	53,596,025
Мемлекеттік облигациялардың барлығы	52,907,439	96,740,841
Корпорациялар мен қаржылық институттардың облигациялары		
А- бастап А+ дейінгі кредиттік рейтингпен	328,029	323,471
BBB- бастап BBB+ дейінгі кредиттік рейтингпен	9,829,331	5,315,536
Кредиттік рейтингі жоқ	237,775	233,261
Корпорациялар мен қаржылық институттар облигацияларының барлығы	10,395,135	5,872,268
Борышкерлік құралдардың барлығы	63,302,574	102,613,109
Үлестік құралдар - корпорациялардың акциялары		
Кредиттік рейтингі жоқ	2,694	2,694
Үлестік құралдардың барлығы	2,694	2,694
	63,305,268	102,615,803

Бұл кесте «Standard & Poor's», агенттігі тағайындалған немесе «Standard & Poor's» агенттігінің шөкілі бойынша алмастырылатын басқа рейтингтік агенттіктер тағайындаған кредиттік рейтингілерге негізделген.

«НУРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

15. БАСҚА ДА КІРІСТЕРДІҢ ЖИЫНТЫҒЫ АРҚЫЛЫ ӘДЛІ ҚҰН БОЙЫНША БАҒАЛАНАТЫН
ҚАРЖЫЛЫҚ АКТИВТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

ККШ бойынша бағалаушы қорлардың өзгерістердің талдауы төменде берілген талдау өзгерістеріне сәйкес келетін, БЖКӘҚ бойынша бағаланатын борышкерлік бағалы қағаздарына қатысты қолданылатын жалпы баланстық құны өзгерістерінің талдамасы төменде берілген:

БЖКӘҚ бойынша бағаланатын борышкерлік бағалы қағаздар

Мың теңге	1-Кезең
2021 жылдың 1 қаңтарындағы жалпы баланстық құны	120,019,284
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	454,839,393
Өтелген активтер	(435,275,649)
Сатылған активтер	(6,406,055)
Дисконт амортизациясы (пайыздық кіріс ретінде мойындалған)	7,205,027
Бағамдық айырмашылық	(745,290)
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінен аударым (14-Ескерту)	(37,023,601)
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы жалпы баланстық құны	102,613,109
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	276,909,130
Өтелген активтер	(322,246,744)
Дисконт амортизациясы (пайыздық кіріс ретінде мойындалған)	4,958,984
Бағамдық айырмашылық	1,068,095
2023 жылдың 31 желтоқсанындағы жалпы баланстық құны	63,302,574

БЖКӘҚ бойынша бағаланатын борышкерлік бағалы қағаздар бойынша ҚКШ қоры

Мың теңге	1-Кезең
2022 жылдың 1 қаңтарындағы ҚКШ бойынша қор	(181,084)
Тәуекел модельдеріндегі/өлшемдеріндегі өзгерістер	(146,933)
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	(230,964)
Өтелген активтер	30,213
Сатылған активтер	4,226
Бағамдық айырмашылық	(25,676)
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржы активтерінен аударым (14-Ескерту)	101,286
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы ҚКШ бойынша қор	(448,932)
Тәуекел модельдеріндегі/өлшемдеріндегі өзгерістер	(77,288)
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	(151,348)
Өтелген активтер	178,160
Бағамдық айырмашылық	1,990
2023 жылдың 31 желтоқсанындағы ҚКШ бойынша қор	(497,418)

Қамтама

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің мемлекеттік қазынашылық облигациялары «Даму» Кәсіпкерлікті дамыту қоры» АҚ-дан алынған қарыздар бойынша қамтама болып табылды (22-Ескерту). 2021 жылдың 31 желтоқсаны: 9,360,295 мың теңге). 2023 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша бұл бағалы қағаздар енді қамтама болып табылмайды.

16. КРЕДИТТІК МЕКЕМЕЛЕРДЕГІ ҚАРАЖАТТАР

Мың теңге	31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
ҚР ҰБ-дағы шартты депозит	949,277	967,781
Басқа да шоттар мен депозиттер:		
А– бастап А+ дейінгі кредиттік рейтингпен	3,488,293	–
BBB– бастап BBB+ дейінгі кредиттік рейтингпен	–	2,717,606
В– бастап В+ дейінгі кредиттік рейтингпен	53,365	–
Кредиттік мекемелердегі қаражаттардың жиынтығы	4,490,935	3,685,387
Минус: күтілген кредиттік шығындар қоры	(16)	(19)
	4,490,919	3,685,368

Бұл кесте «Standard & Poor's», агенттігі тағайындалған немесе «Standard & Poor's» агенттігінің шәкілі бойынша алмастырылатын басқа рейтинглік агенттіктер тағайындаған кредиттік рейтингілерге негізделген.

«НУРБАНК» АҚ

**2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

16. КРЕДИТТІК МЕКЕМЕЛЕРДЕГІ ҚАРАЖАТТАР (ЖАЛҒАСЫ)

КРҰБ-дағы шартты депозит

2023 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша 431,680 мың теңге көлеміндегі қаражат (2022 жылдың 31 желтоқсаны: 193,176 мың теңге) кредиттік келісімге сәйкес Қазақстан Даму Банкінен (бұдан былай - «ҚДБ») алынған.

2023 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша 517,597 мың теңге көлеміндегі қаражат (2022 жылдың 31 желтоқсаны: 774,605 мың теңге) кредиттік келісімге сәйкес Дамудан алынған.

КРҰБ-тағы шартты депозиттегі қаражаттар жеңілдетілген шарттарда шағын және орта бизнес субъектілерінің арасында бөлінеді. ҚДБ немесе Даму рұқсаты болған жағдайда ғана, әрбір қаржылық институттан алынған депозит сомасының шегіндегі қаражаттарды шартты депозиттер есебінен алуға болады.

2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі жалпы баланстық құнның өзгерістерінің талдауы төмендегі кестеде берілген:

Мың теңге	1-Кезең
2022 жылдың 1 қаңтарындағы жалпы баланстық құны	3,220,655
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	4,573,937
Өтелген активтер	(4,287,996)
Бағамдық айырмашылық	178,791
2022 жылдың 31 желтоқсанында	3,685,387
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	2,772,765
Өтелген активтер	(1,880,824)
Бағамдық айырмашылық	(86,393)
2023 жылдың 31 желтоқсанында	4,490,935

Банктер мен басқа да қаржылық институттардағы шоттар мен депозиттер 1-Кезеңге жағқызылған. Жыл ішіндегі КҚШ бойынша бағалаушы қорлардың өзгерістердің талдауы төменде берілген:

Мың теңге	1-Кезең
2022 жылдың 1 қаңтарындағы КҚШ бойынша қор	(19)
КҚШ өзгерістері (5-Ескерту)	-
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы КҚШ бойынша қор	(19)
КҚШ өзгерістері (5-Ескерту)	3
2023 жылдың 31 желтоқсанындағы КҚШ бойынша қор	(16)

17. КЛИЕНТТЕРГЕ БЕРІЛГЕН КРЕДИТТЕР

Мың теңге	31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер		
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер	167,084,734	161,902,888
Шағын және орташа кәсіпорындарға берілген кредиттер	89,030,492	83,709,922
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттердің барлығы	256,115,226	245,612,810
Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттер		
Тұтынушылық кредиттер	33,894,583	36,315,370
Ипотекалық кредиттер	6,787,993	5,837,263
Кредиттік карталар	57,973	58,701
Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттердің барлығы	40,740,549	42,211,334
КҚШ бойынша қор есептен шығарылғанға дейін клиенттерге берілген кредиттер	296,855,775	287,824,144
Минус: КҚШ қоры	(58,241,306)	(52,051,368)
КҚШ бойынша қорды есепке алмағанда, клиенттерге берілген кредиттер	238,614,469	235,772,776

«НҰРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

17. КЛИЕНТТЕРГЕ БЕРІЛГЕН КРЕДИТТЕР

Жалпы баланстық құн және клиенттер кредиттерінің құнсыздануына арналған қор

2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі ірі кәсіпорындарды кредиттеу бойынша ККШ бойынша жалпы баланстық құн мен сәйкесті қордың өзгерістердің талдауы төменде берілген:

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер				
2023 жылдың 1 қаңтарындағы жалпы баланстық құны	90,798,690	16,142,547	54,961,651	161,902,888
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	29,264,924	-	-	29,264,924
Өтелген активтер	(10,355,426)	(5,575,416)	(4,622,299)	(20,553,141)
1-Кезеңге аударымдар	9,771,863	(9,771,863)	-	-
2-Кезеңге аударымдар	(2,006,464)	3,447,849	(1,441,385)	-
3-Кезеңге аударымдар	(1,542,031)	-	1,542,031	-
Есептен шығарылған сомалар	-	-	(2,756,651)	(2,756,651)
Бағамдық айырмашылық	(547,563)	(225,326)	(398)	(773,287)
2023 жылдың 31 желтоқсанында	115,383,993	4,017,791	47,682,949	167,084,733

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер				
2023 жылдың 1 қаңтарындағы ККШ бойынша қор	(1,692,559)	(2,728,976)	(32,853,108)	(37,274,643)
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	(1,130,133)	-	-	(1,130,133)
Мойындауы тоқтатылған немесе өтелген активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	416,810	-	6,296	423,106
1-Кезеңге аударымдар	(2,087,214)	2,087,214	-	-
2-Кезеңге аударымдар	55,589	(1,272,147)	1,216,558	-
3-Кезеңге аударымдар	80,332	-	(80,332)	-
Кезең ішінде бір Кезеңнен басқасына ауысу нәтижесінде кезеңнің аяғына ККШ-ға ықпалы	(1,951,292)	815,066	1,136,226	-
Тәуекел модельдеріндегі/өлшемдеріндегі өзгерістер	151,175	-	(816,882)	(665,707)
Есептен шығарылған сомалар	-	-	2,756,651	2,756,651
Бағамдық айырмашылық	5,201	39,658	110	44,969
2023 жылдың 31 желтоқсанында	(4,200,799)	(1,874,251)	(29,770,707)	(35,845,757)

2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі ірі кәсіпорындарды кредиттеу бойынша ККШ бойынша жалпы баланстық құн мен сәйкесті қордың өзгерістердің талдауы төменде берілген:

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер				
2022 жылдың 1 қаңтарындағы жалпы баланстық құны	65,295,350	16,393,825	63,246,462	144,935,637
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	52,128,405	-	-	52,128,405
Өтелген активтер	(27,359,837)	(2,916,065)	(1,824,095)	(32,099,997)
2-Кезеңге аударымдар	-	1,700,102	(1,700,102)	-
3-Кезеңге аударымдар	-	-	-	-
Есептен шығарылған сомалар	-	-	(4,762,139)	(4,762,139)
Бағамдық айырмашылық	734,772	964,685	1,525	1,700,982
2022 жылдың 31 желтоқсанында	90,798,690	16,142,547	54,961,651	161,902,888

«НҰРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

17. КЛИЕНТТЕРГЕ БЕРІЛГЕН КРЕДИТТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Жалпы баланстық құн және клиенттер кредиттерінің құнысыздануына арналған қор (жалғасы)

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер				
2022 жылдың 1 қаңтарындағы ККШ бойынша қор	(1,199,185)	(1,519,601)	(31,087,630)	(33,806,416)
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	(1,722,278)	—	—	(1,722,278)
Мойындауы тоқтатылған немесе өтелген активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	202,186	100,118	1,385,372	1,687,676
2-Кезеңге аударымдар	—	(587,817)	587,817	—
3-Кезеңге аударымдар	—	—	—	—
Кезең ішінде бір Кезеңнен басқасына ауысу нәтижесінде кезеңнің аяғына ККШ-ға ықпалы	—	587,817	(587,817)	—
Тәуекел модельдеріндегі/ өлшемдеріндегі өзгерістер	1,038,388	(614,306)	(8,500,378)	(8,076,296)
Есептен шығарылған сомалар	—	—	4,762,139	4,762,139
Бағамдық айырмашылық	(11,670)	(107,370)	(428)	(119,468)
2022 жылдың 31 желтоқсанында	(1,692,559)	(2,728,976)	(32,853,108)	(37,274,643)

2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі шағын және орта кәсіпорындарды кредиттеу бойынша ККШ сай жалпы баланстық құн мен сәйкесті қор өзгерістерінің талдауы төменде берілген:

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер				
2023 жылдың 1 қаңтарындағы жалпы баланстық құны	71,583,939	381,655	11,744,328	83,709,922
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	15,899,129	—	—	15,899,129
Мойындауы тоқтатылған немесе өтелген активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	(9,301,248)	(132,624)	(662,183)	(10,096,055)
1-Кезеңге аударымдар	251,993	(131,050)	(120,943)	—
2-Кезеңге аударымдар	(947,755)	2,450,749	(1,502,994)	—
3-Кезеңге аударымдар	(6,188,967)	(126,321)	6,315,288	—
Есептен шығарылған сомалар	—	—	(487,547)	(487,547)
Бағамдық айырмашылық	(79)	—	5,122	5,043
2023 жылдың 31 желтоқсанында	71,297,012	2,442,409	15,291,071	89,030,492

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер				
2023 жылдың 1 қаңтарындағы ККШ бойынша қор	(1,555,714)	(35,734)	(3,970,438)	(5,561,886)
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	(3,741,704)	—	—	(3,741,704)
Мойындауы тоқтатылған немесе өтелген активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	76,720	5,169	146,443	228,332
1-Кезеңге аударымдар	(6,610)	3,757	2,853	—
2-Кезеңге аударымдар	183,927	(442,442)	258,515	—
3-Кезеңге аударымдар	69,820	112,424	(182,244)	—
Кезең ішінде бір Кезеңнен басқасына ауысу нәтижесінде кезеңнің аяғына ККШ-ға ықпалы	247,137	(326,261)	79,124	—
Тәуекел модельдеріндегі/ өлшемдеріндегі өзгерістер	409,516	28,942	(5,790,351)	(5,351,893)
Есептен шығарылған сомалар	—	—	487,547	487,547
Бағамдық айырмашылық	—	—	(5,122)	(5,122)
2023 жылдың 31 желтоқсанында	(4,564,045)	(327,884)	(9,052,797)	(13,944,726)

«НУРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

17. КЛИЕНТТЕРГЕ БЕРІЛГЕН КРЕДИТТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Жалпы баланстық құн және клиенттер кредиттерінің құнысыздануына арналған қор (жалғасы)

2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі шағын және орта кәсіпорындарды кредиттеу бойынша ҚКШ сай жалпы баланстық құн мен сәйкесті қор өзгерістерінің талдауы төменде берілген:

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер				
2022 жылдың 1 қаңтарындағы жалпы баланстық құны	63,651,602	344,568	11,988,057	75,984,227
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	34,607,621	—	—	34,607,621
Мойындауы тоқтатылған немесе өтелген активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	(24,084,907)	(82,705)	(908,384)	(25,075,996)
1-Кезеңге аударымдар	212,864	(168,302)	(44,562)	—
2-Кезеңге аударымдар	(316,041)	353,506	(37,465)	—
3-Кезеңге аударымдар	(2,487,815)	(65,412)	2,553,227	—
Есептен шығарылған сомалар	—	—	(1,808,598)	(1,808,598)
Бағамдық айырмашылық	615	—	2,053	2,668
2022 жылдың 31 желтоқсанында	71,583,939	381,655	11,744,328	83,709,922

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер				
2022 жылдың 1 қаңтарындағы ҚКШ бойынша қор	(779,635)	(31,331)	(4,417,635)	(5,228,601)
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	(833,512)	—	—	(833,512)
Мойындауы тоқтатылған немесе өтелген активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	139,353	826	125,685	265,864
1-Кезеңге аударымдар	(31,266)	19,282	11,984	—
2-Кезеңге аударымдар	22,887	(30,439)	7,552	—
3-Кезеңге аударымдар	576,555	42,312	(618,867)	—
Кезең ішінде бір Кезеңнен басқасына ауысу нәтижесінде кезеңнің аяғына ҚКШ-ға ықпалы	568,176	31,155	(599,331)	—
Тәуекел модельдеріндегі/өлшемдеріндегі өзгерістер	(650,092)	(36,384)	(888,170)	(1,574,646)
Есептен шығарылған сомалар	—	—	1,808,598	1,808,598
Бағамдық айырмашылық	(4)	—	415	411
2022 жылдың 31 желтоқсанында	(1,555,714)	(35,734)	(3,970,438)	(5,561,886)

2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі бөлшек сауда клиенттерін кредиттеу бойынша ҚКШ сай жалпы баланстық құн мен сәйкесті қордың өзгерістерінің талдауы төменде берілген:

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттер				
2023 жылдың 1 қаңтарындағы жалпы баланстық құны	30,594,969	262,990	11,353,375	42,211,334
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	8,358,587	—	—	8,358,587
Мойындауы тоқтатылған немесе өтелген активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	(6,832,870)	(128,371)	(1,799,203)	(8,760,444)
1-Кезеңге аударымдар	336,923	(109,315)	(227,608)	—
2-Кезеңге аударымдар	(515,632)	561,948	(46,316)	—
3-Кезеңге аударымдар	(2,043,110)	(292,806)	2,335,916	—
Есептен шығарылған сомалар	—	—	(1,064,345)	(1,064,345)
Бағамдық айырмашылық	(208)	—	(4,375)	(4,583)
2023 жылдың 31 желтоқсанында	29,898,659	294,446	10,547,444	40,740,549

«НУРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

17. КЛИЕНТТЕРГЕ БЕРІЛГЕН КРЕДИТТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Жалпы баланстық құн және клиенттер кредиттерінің құнысыздануына арналған қор (жалғасы)

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттер				
2023 жылдың 1 қаңтарындағы ККШ бойынша қор	(887,319)	(62,934)	(8,264,586)	(9,214,839)
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	(66,725)	—	—	(66,725)
Мойындауы тоқтатылған немесе өтелген активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	9,637	—	456,023	465,660
1-Кезеңге аударымдар	(4,563)	2,140	2,423	—
2-Кезеңге аударымдар	35,874	(37,926)	2,052	—
3-Кезеңге аударымдар	39,288	58,704	(97,992)	—
Кезең ішінде бір Кезеңнен басқасына ауысу нәтижесінде кезеңнің аяғына ККШ-ға ықпалы	70,599	22,918	(93,517)	—
Тәуекел модельдеріндегі/өлшемдеріндегі өзгерістер	78,996	947	(782,606)	(702,663)
Есептен шығарылған сомалар	—	—	1,064,345	1,064,345
Бағамдық айырмашылық	—	—	3,400	3,400
2023 жылдың 31 желтоқсанында	(794,812)	(39,069)	(7,616,941)	(8,450,822)

2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі бөлшек сауда клиенттерін кредиттеу бойынша ККШ сай жалпы баланстық құн мен сәйкесті қордың өзгерістерінің талдауы төменде берілген:

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттер				
2022 жылдың 1 қаңтарындағы жалпы баланстық құны	23,810,193	378,103	15,529,124	39,717,420
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	17,285,596	—	—	17,285,596
Мойындауы тоқтатылған немесе өтелген активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	(8,975,656)	(203,257)	(1,231,143)	(10,410,056)
1-Кезеңге аударымдар	363,149	(175,594)	(187,555)	—
2-Кезеңге аударымдар	(208,025)	412,181	(204,156)	—
3-Кезеңге аударымдар	(1,680,288)	(148,443)	1,828,731	—
Есептен шығарылған сомалар	—	—	(4,396,241)	(4,396,241)
Бағамдық айырмашылық	—	—	14,615	14,615
2022 жылдың 31 желтоқсанында	30,594,969	262,990	11,353,375	42,211,334

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттер				
2022 жылдың 1 қаңтарындағы ККШ бойынша қор	(1,513,993)	(10,681)	(11,061,060)	(12,585,734)
Жаңа жасалған немесе сатып алынған активтер	(615,944)	—	—	(615,944)
Мойындауы тоқтатылған немесе өтелген активтер (есептен шығарылғанды қоспағанда)	118,058	5,919	313,804	437,781
1-Кезеңге аударымдар	(68,746)	20,824	47,922	—
2-Кезеңге аударымдар	97,133	(168,033)	70,900	—
3-Кезеңге аударымдар	1,422,611	87,146	(1,509,757)	—
Кезең ішінде бір Кезеңнен басқасына ауысу нәтижесінде кезеңнің аяғына ККШ-ға ықпалы	1,450,998	(60,063)	(1,390,935)	—
Тәуекел модельдеріндегі/өлшемдеріндегі өзгерістер	(326,438)	1,891	(513,838)	(838,385)
Есептен шығарылған сомалар	—	—	4,396,241	4,396,241
Бағамдық айырмашылық	—	—	(8,798)	(8,798)
2022 жылдың 31 желтоқсанында	(887,319)	(62,934)	(8,264,586)	(9,214,839)

**2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

17. КЛИЕНТТЕРГЕ БЕРІЛГЕН КРЕДИТТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік сапаны қамтамасыз ету мен көтерудің басқа да механизмдері

Берілуін Банк талап еткен қамтаманың көлемі мен түрі контрагенттің кредиттік тәуекелдерді бағалауына тәуелді болады. Қамтаманың рұқсат етілген түрлері мен бағалау өлшемдеріне қатысты ұстанымдар белгіленген.

Қамтама алудың негізгі түрлері төменде көрсетілген:

- коммерциялық кредиттеу кезінде – жылжымайтын және жылжымалы мүлікті, тауар-материалдық құндылықтар мен акша қаражаттарын кепілге қою;
- жеке тұрғындарды кредиттеу кезінде – тұрғын үйді, автокөлік құралдарын кепілге қою.

Банк сондай-ақ еншілес ұйымдарға берілген кредиттерге қатысты бас ұйымның кепілдіктерін алады.

Басшылық қамтама нарықтық құнына мониторинг жүргізеді және күтілген кредиттік шығындарға есептелген бағалаушы қордың жеткіліктігін тексеру барысында негізгі келісімге сәйкес қосымша қамтама сұратады.

Төмендегі кестеле ұсталатын қамтаманың ағымдағы әділ құнының талдауы мен кредиттік-құнсызданған активтерге (активтердің 3-Кезеңі) арналған кредиттік сапаны көтеру механизмдері берілген. Қамтама құны көптеген экономикалық сценарийлерді қолдана отырып, келешекте болжанған құнның өзінде, 3-Кезеңнің кейбір активтері бойынша ККШ қамтамасы деңгейіне қарай, LGD деңгейінен жоғары қамтама күтілген құны жоғары болған кезде, дербес негізде бағаланбауы мүмкін. Алайда 3-Кезеңнің ККШ көптеген экономикалық сценарийлерді қолдана отырып, бағаланған қамтаманың келешек құны төменде көрсетілген таза құнсызданудан төмен болуы мүмкін.

Мың теңге	31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер	63,028,209	49,623,212
Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер	16,260,847	16,923,154
Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттер	9,658,935	10,965,538
	88,947,991	77,511,904

Банктің саясатына сәйкес, өндіріп алуға алынған жылжымайтын мүлік, белгіленген тәртіпте сатылады. Сатудан түскен түсім берешектерді азайту немесе өтеу үшін қолданылады. Әдетте, Банк өз қызметін не жүзеге асыру мақсатында мұндай жылжымайтын мүлікті ұстамайды. Өндіріп алу айналымына алынған және есеп күні ұсталып отырған активтердің баланстық құны туралы ақпарат төменде берілген.

2023 пен 2022 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар ішінде Банк кепілге қойылған қамтамадан өндіріп алу арқылы қаржылық және қаржылық емес активтер алды. 2023 пен 2022 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша басқа активтердің құрамындағы осы активтер 1,734,058 мың теңге және сәйкесінше 1,841,550 мың теңге сомасында «Алынған кепілзаттық мүлік» бабында көрсетілді (21-ескерту).

Клиенттерге берілген кредиттердің шоғырлануы

2023 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Банктің алты қарыз алушысы немесе өзара байланысқан қарыз алушылар топтары бар (2022 жылдың 31 желтоқсаны: он бір қарыз алушы немесе өзара байланысқан қарыз алушылар топтары), кредиттердің қалдықтарын капиталдың 10% жоғары құрайды. 2023 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша көрсетілген қарыз алушылардың кредиттері бойынша қалдықтардың жиынтық көлемін 69,734,588 мың теңге (2022 жылдың 31 желтоқсаны: 92,214,886 мың теңге) құрайды.

«НҰРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

17. КЛИЕНТТЕРГЕ БЕРІЛГЕН КРЕДИТТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттердің экономика салалары мен географиялық өңірлер бойынша талдамасы

Кредиттер көбіне Қазақстан Республикасының аумағында экономиканың келесі салаларында қызмет ететін клиенттерге берілді:

Мың теңге	31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
Корпоративтік клиенттерге берілген кредиттер		
Қаржылық делдал қызметі	29,080,482	17,694,246
Көтерме сауда	29,068,611	39,147,590
Тамақ өнеркәсібі	25,370,887	31,508,869
Бөлшек сауда	19,131,735	25,679,802
Тау-кен өнеркәсібі	18,157,154	13,726,432
Демалыс, ойын-сауық, мәдениет пен спорт саласы	15,098,221	14,456,886
Байланыс	15,212,229	45,469
Білім	14,947,277	10,030,613
Медицина мен фармацевтика	11,969,437	8,467,600
Өңдеу өнеркәсібі	11,076,868	7,672,653
Ауыл шаруашылығы	10,684,353	11,636,922
Құрылыс	9,772,947	12,943,663
Инфрақұрылым	8,745,491	15,388,725
Көлік	7,294,287	7,297,856
Қонақүйлер мен мейманханалар	6,464,816	6,925,688
Жылжымайтын мүлік	5,899,419	6,052,731
Жеке меншіктегі заттарды жалдау	2,910,744	3,381,343
Мұнай газ саласы	1,940,376	-
Баспа қызметі	55,964	60,869
Басқасы	13,233,928	13,494,853
Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттер		
Тұтынушылық кредиттер	33,894,583	36,315,370
Ипотекалық кредиттер	6,787,993	5,837,263
Кредиттік карталар	57,973	58,701
	296,855,775	287,824,144
Минус: күтілген кредиттік залалдардың қоры	(58,241,306)	(52,051,368)
	238,614,469	235,772,776

Кредиттерді өтеу мерзімі

Есеп күніндегі құй-жайы бойынша кредиттік қоржынды құрайтын кредиттерді өтеу мерзімі 31-Ескертуде берілген және ол есеп күнінен бастап кредиттік келісімшарттар бойынша өтеу күнінен дейінгі уақыт кезеңін қамтиды.

Модификацияланған және қайта құрылымдалған қарыздар

Келісімшарттың шарттары іс жүзінде ол жаңа кредитке айналатындай қайта қаралса, ал айырмашылық құнсызданудан болған залал мойындалғанға дейін мойындауды тоқтатудан түскен пайда немесе залал ретінде мойындалса, Банк қаржылық активті, мысалы, клиентке берілген кредитті мойындауды тоқтатады. Бастапқы мойындау кезінде, жасалған кредит САЖКҚ активі болып саналатын жағдайларды қоспағанда, кредиттер ҚКШ бағалау мақсаттары үшін 1-Кезеңге жатқызылады. Егер модификация ақша ағындарының айтарлықтай өзгеруіне әкелмесе, модификация мойындауды тоқтатуға әкелмейді. Бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлеме бойынша дисконтталған ақша ағындарының өзгеруі негізінде, Банк құнсызданудан болған шығын мойындалғанға дейін модификациядан түскен пайданы немесе шығынды мойындайды.

«НУРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

18. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР

Мын теңге	Жер және ғимарат	Көліктік құралдары	Компьютерлік және банк жабдықтары	Басқасы түріндегі активтер	Барлығы
Нақты шығындар/Қайта бағаланған құны					
2022 жылдың 1 қаңтарындағы күй-жайы бойынша					
Қалдығы	5,416,910	131,670	2,220,540	3,101,277	12,115,891
Түсім	35,907	727	284,710	201,511	1,029,178
Шығыс	-	(131)	(51,887)	(89,194)	(535,915)
Қайта бағалау	3,082,386	-	-	-	3,082,386
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша					
Қалдығы	8,535,203	132,266	2,453,363	3,213,594	15,691,540
Түсім	3,056	2,268	118,464	72,005	780,350
Шығыс	-	(3,883)	(113,276)	(258,632)	(855,982)
2023 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша					
Қалдығы	8,538,259	130,651	2,458,551	3,026,967	15,435,910
Есептелген амортизация мен күнсыздану					
2022 жылдың 1 қаңтарындағы күй-жайы бойынша					
Қалдығы	(1,279,113)	(117,886)	(1,400,610)	(2,486,597)	(5,741,261)
Жыл бойына есептелген амортизация	(86,337)	(2,242)	(160,160)	(138,553)	(968,095)
Шығыс	-	131	50,224	82,967	501,757
Күнсыздану кезінде жинақталған тозған заттарды қайтару	121,927	-	-	-	121,927
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша					
Қалдығы	(1,243,523)	(119,997)	(1,510,546)	(2,542,183)	(6,085,672)
Жыл бойына есептелген амортизация	(122,210)	(1,941)	(188,117)	(132,550)	(1,023,435)
Шығыс	-	3,825	109,908	252,302	827,113
Күнсыздану	-	(76)	(1,185)	(3,716)	(4,977)
2023 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша					
Қалдығы	(1,365,733)	(118,189)	(1,589,940)	(2,426,147)	(5,920,936)
Таза баланстық құны					
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша					
Қалдығы	7,291,680	12,269	942,817	671,411	9,605,868
2023 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша					
Қалдығы	7,172,526	12,462	868,611	600,820	9,514,974

«НҮРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

18. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР (ЖАЛҒАСЫ)

Активтердің құнын қайта бағалау

2022 жылдың маусымында Банк тәуелсіз бағалаушының көмегімен жер учаскелерін, ғимараттар мен құрылыстарды бағалады. Активтерді бағалау үшін, ұқсас ғимараттар мен жер учаскелерінің сатылу нәтижелеріне жасалған салыстырмалы талдауға негізделген нарықтық әдіс қолданылды. Ғимараттарды бағалау үшін шығын әдісі қолданылды. Банктің жер учаскелері мен ғимараттарының әділ құны – Әділ құны иерархиясының 3-Денгейіне жатады. Банк басшылығы ғимараттар мен жер учаскелерінің құны 2022 жылдан бері шамалы өзгерді деп санап, 2023 жылы бағалау жүргізбеді. Жер учаскелері мен ғимараттардың құнына қайта бағалау жүргізілмеген жағдайда, 2023 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша олардың таза баланстық құнын 2,509,112 мың теңге (2022 жылдың 31 желтоқсаны: 2,561,983 мың теңге) құрайтын еді.

19. ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ЖЫЛЖЫМАЙТЫН МҮЛІК

Мың теңге	2023 жыл	2022 жыл
1 қаңтардағы күй-жайы бойынша	4,103,125	1,792,558
Сатуға арналған ұзақ мерзімді активтерден орнын ауыстыру	(830,319)	2,625,934
Қайта бағалау	-	451,348
Шығыс	(617,755)	(766,715)
31 желтоқсандағы күй-жайы бойынша	2,655,051	4,103,125

2023 жылы инвестициялық жылжымайтын мүлік нысандарын жалға беруден түскен 39,307 мың теңге сомасындағы кіріс (2022 жылы: 39,522 мың теңге) басқа да кірістердің құрамына енгізілді. Банк 2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішінде жалдаудан кіріс алған инвестициялық жылжымайтын мүлікке байланысты операциялық шығындар 17,995 мың теңгені құрады (2022 жылы: 15,694 мың теңге).

2023 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Банктің инвестициялық жылжымайтын мүлік құнын есептеген кезде құн 3-Денгейге жатқызылған болатын.

20. ЕНШІЛЕС КӘСІПОРЫНДАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

2023 пен 2022 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Банк құнсыздануды шегергенде нақты шығындар жөніндегі есепте көрсетілген, төмендегідей еншілес кәсіпорындарды иеленді:

Атауы	Құрылған / сатып алынған күні	Қызмет жүргізілетін мемлекет	Қызмет түрлері
«NB күмәнді активтерді басқару жөніндегі ұйым» ЖШС	2014	Қазақстан Республикасы	Күмәнді активтерді басқару
«Нұр-Лизинг» Лизингілік компаниясы» ЖШС	2001	Қазақстан Республикасы	
«Money Experts» АҚ	2003	Қазақстан Республикасы	Брокерлік қызмет

Атауы	31 желтоқсан	2023 жыл	31 желтоқсан	2022 жыл
	Меншік үлесі, %	Сума	Меншік үлесі, %	Сума
«NB күмәнді активтерді басқару жөніндегі ұйым» ЖШС	100.00	19,308,281	100.00	19,308,281
«Нұр-Лизинг» Лизингілік компаниясы» ЖШС	100.00	4,262,333	100.00	4,262,333
«Money Experts» АҚ	100.00	715,000	100.00	715,000
Құнсыздану қорын есепке алмағанда		24,285,614		24,285,614
		(9,090,110)		(8,646,909)
Еншілес ұйымдарға жасалған инвестициялар жиынтығы		15,195,504		15,638,705

«НҰРБАНК» АҚ

**2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

20. ЕНШІЛЕС КӘСІПОРЫНДАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Еншілес компанияларға салынған инвестициялар бойынша құнсыздануынан қорлардың қозғалуы туралы ақпарат төмендегі сипатта берілген:

Мың теңге	
2022 жылдың 1 қаңтарына	(8,007,140)
Қорларды құру	(639,769)
2022 жылдың 31 желтоқсанына	(8,646,909)
Қорларды құру	(443,201)
2022 жылдың 31 желтоқсанына	(9,090,110)

Кестеде 2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдардағы еншілес кәсіпорындарға инвестициялар өзгерістерінің талдауы берілген.

Мың теңге	2023 жыл	2022 жыл
Еншілес кәсіпорындарға жыл басындағы инвестициялар	15,638,705	16,278,474
«НВ кумәнді активтерді басқару жөніндегі ұйым» ЖШС-тағы инвестицияларды құнсыздандыру	(443,201)	(639,769)
Еншілес кәсіпорындарға жыл аяғындағы инвестициялар	15,195,504	15,638,705

21. БАСҚА ДА АКТИВТЕР

Мың теңге	31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
Басқа да қаржылық активтер:		
Банктік қызмет бойынша басқа дебиторлар	5,792,114	7,122,168
ҚҚБ шотындағы пайдалану шектелген қаражаттар	2,055,000	2,053,000
Есептелген комиссиялық кіріс	73,163	353,706
Басқа да қаржылық активтер	7,951	5,245
	7,928,228	9,534,119
Минус: күтілген кредиттік залалдар қоры	(2,737,475)	(1,090,111)
Басқа да қаржылық активтердің барлығы	5,190,753	8,444,008
Басқа да қаржылық емес активтер:		
Алынған кейіл мүлкі	1,734,058	1,841,550
Материалдық емес активтер	1,217,804	994,892
Алдын ала төлем	620,884	656,952
Келешек кезеңдердегі шығыстар	309,845	332,708
Материалдар мен қорлар	127,436	145,518
Корпоративтік табыс салығын қоспағанда, алдын ала төленген салықтар	22,608	26,582
	4,032,635	3,998,202
Минус: құнсыздану қоры	(215,915)	(312,405)
Басқа да қаржылық емес активтердің барлығы	3,816,720	3,685,797
Басқа да активтердің барлығы	9,007,473	12,129,805

«НҮРБАНК» АҚ

**2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

21. БАСҚА ДА АКТИВТЕР (ЖАЛҒАСЫ)

2023 пен 2022 жылдардағы басқа қаржы активтері бойынша күтілген кредиттік шығындар бойынша бағалаушы қорлардың өзгерістерін талдау төменде берілген:

Мың теңге	3-Кезең
2022 жылдың 1 қаңтарындағы ККШ бойынша қор	(1,618,936)
ККШ бойынша қорларды қалпына келтіру кірістері (5-Ескерту)	279,566
Есептен шығару	257,500
Бағамдық айырмашылық	(8,241)
2023 жылдың 31 желтоқсанына	(1,090,111)
ККШ бойынша қорларды жасау шығындары (5-Ескерту)	(1,712,544)
Есептен шығару	73,154
Бағамдық айырмашылық	(7,974)
2023 жылдың 31 желтоқсанына	(2,737,475)

2023 пен 2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жылдың қаржылық емес активтердің құнсыздануы бойынша бағалау қорының өзгерістерін төменде берілген:

Мың теңге	2023 жыл	2022 жыл
Жыл басындағы күй-жайы бойынша құнсыздану қорының шамасы	(312,405)	(538,759)
Қорларды таза қалпына келтіру	95,503	185,266
Есептен шығару	987	41,088
Жыл аяғындағы күй-жайы бойынша құнсыздану қорының шамасы	(215,915)	(312,405)

2022 жыл ішінде құнсызданған өндіріп алынған мүлік бойынша таза өткізу құнын арттырудан түскен кіріс 166,907 мың теңгені құрады.

22. БАНКТЕР МЕН БАСҚА ДА ҚАРЖЫ ҰЙЫМДАРЫНЫҢ ҚАРАЖАТЫ

Осы кестеде 2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша банктер мен басқа да қаржы ұйымдарының қаражаттары туралы ақпарат берілген:

Мың теңге	Берілген жыл	Өтеу мерзімі	Номиналды сыйақы мөлшерлемелері	31 желтоқсан	31 желтоқсан
				2023 жыл	2022 жыл
Мемлекеттік ұйымдардан берілген кредиттер мен депозиттер	2014–2018	2023–2035	1.00% – 4.50%	4,396,124	6,107,122
Басқа да қаржы ұйымдарынан ағымдағы шоттар мен депозиттер	2023	2024	—	836,459	20,210
				5,232,583	6,127,332

Мемлекеттік ұйымдардың кредиттері мен депозиттеріне шағын және орта бизнесті қаржыландыру үшін Дамудан алынған ұзақ мерзімдік қарыздары, корпоративтік бизнесті қаржыландыру үшін ҚДБ-дан алынған ұзақ мерзімдік қарыздары жатады. Банктің басшылығы бір қатар басқа да ұқсас қаржылық құралдарда Даму мен ҚДБ-дан алынған қарыздардың жоғарыдағы сегментке ұқсас болғандықтан, оларды қызметін белгілі бір салаларда жүргізіп отырған компанияларды қолдау мақсатында Мемлекеттік ұйымдар берген қарыздарды жеке сегментке жатқызу керек деп есептейді. Нәтижесінде осы қарыздары тәуелсіз тараптардың арасындағы транзакциялар шеңберінде алынды, бұл орайда осы қарыздар бойынша алынған сомалар бастапқы мойындау кезіндегі қарыздардың әділ құны ретінде көрсетіледі.

«НҰРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

23. КЛИЕНТТЕРДІҢ ҚАРАЖАТЫ

Мың теңге	31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
Ағымдағы шоттар мен талап етілгенге дейінгі депозиттер		
Корпоративтік клиенттер	58,025,067	79,455,335
Бөлшек сауда клиенттері	41,361,373	31,367,418
Мерзімді депозиттер		
Корпоративтік клиенттер	107,541,803	104,847,969
Бөлшек сауда клиенттері	136,424,624	125,254,867
	343,352,867	340,925,589

2023 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Банк клиенттерінің депозиттері түріндегі 36,704,291 мың теңге жаппы сома (2022 жылдың 31 желтоқсаны: 34,987,373 мың теңге) Банк берген кредиттік құралдармен мойындалмаған кредиттердің міндеттерін орындау қамтамасы болып табылады.

2023 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Банктің төрт клиенті (o.i. топтың) бар (2022 жылдың 31 желтоқсаны: бес клиент), олардың шоттары мен депозиттері бойынша қалдықтарын капиталдың 10% көп үлесін құрайды. 2023 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша аталған клиенттердің шоттары мен депозиттеріндегі қалдықтардың жиынтық көлемін 81,022,212 мың теңге (2022 жылдың 31 желтоқсаны: 74,141,853 теңге) құрайды.

24. ШЫҒАРЫЛҒАН БОРЫШКЕРЛІК ҚҰНДЫ ҚАҒАЗДАР

Мың теңге	31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
Номиналды құны	10,000,000	25,000,000
Дисконт	–	(96,029)
Есептелген сыйақы	374,125	447,042
	10,374,125	25,351,013

2023 жылы Банк үшінші шығарылым облигацияларын толығымен өтеді. 2023 және 2021 жылдардың 31 желтоқсаны күнгі күй-жайы бойынша ҚҚБ листингінде теңгедегі облигациялық шығарылымдар туралы ақпарат төменде берілген:

Мың теңге	Шығарылған күні	Өтеу мерзімі	Купон мөлшерле-месі	Тиімді мөлшерле-ме	Баланстық құны	
					31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
Төртінші шығарылым облигациялары	27.02.2019	27.02.2026	10.95%	11.50%	10,374,125	10,374,125
Үшінші шығарылым облигациялары	05.06.2013	05.06.2023	7.00%	8.50%	–	14,976,888
					10,374,125	25,351,013

25. РЕТТЕЛГЕН БОРЫШ

Мың теңге	31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
Номиналды құны	55,014,050	55,180,412
Дисконт	(27,419,939)	(28,306,563)
Есептелген сыйақы	1,393,123	1,395,951
	28,987,234	28,269,800
Реттелген облигациялар	28,987,234	28,269,800
Артықшылықты акциялардағы міндеттемелердің компоненті	2,494,553	2,268,859
	31,481,787	30,538,659

2023 пен 2022 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша реттелген борышқа артықшылықты акциялардағы міндеттемелердің компоненті кіреді.

«НҰРБАНК» АҚ

**2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

25. РЕТТЕЛГЕН БОРЫШ (ЖАЛҒАСЫ)

2023 пен 2022 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша реттелген облигациялық шығарылымдар туралы ақпарат төменде берілген:

<i>Мың теңге</i>	Шығарылған күні	Өтеу мерзімі	Номиналды мөлшерлеме	31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
Банктік сектордың қаржы тұрақтылығын көтеру бағдарламасы бойынша реттелген облигациялар	29.04.2020	29.04.2035	4.0%	20,663,275	19,776,655
Үшінші шығарылымның девальвация жылдамдығына индекстелген, реттелген облигациялар	27.01.2015	27.01.2028	4.0%+ девальвация эффектісі	8,323,959	8,493,145
Реттелген облигациялардың барлығы				28,987,234	28,269,800
Артықшылықты акциялардағы міндеттемелердің компоненті				2,494,553	2,268,859
Реттелген борыштың барлығы				31,481,787	30,538,659

Реттелген облигациялардың қозғалысы туралы ақпарат төменде берілген:

<i>Мың теңге</i>	Реттелген облигациялар индекстелген	Бағдарлама бойынша реттелген облигациялар	Жиынтығы
2022 жылдың 01 қаңтарында	7,917,911	19,009,547	26,927,458
Сыйақы төлемі	(341,952)	(1,860,606)	(2,202,558)
Есептелген сыйақы	351,568	1,860,606	2,212,174
Шығарылған реттелген облигациялар бойынша дисконттар амортизациясы бойынша шығыстар		767,108	767,108
Индекстелген құндар	565,618	—	565,618
2022 жылдың 31 желтоқсанында	8,493,145	19,776,655	28,269,800
Сыйақы төлемі	(344,573)	(1,855,329)	(2,199,902)
Есептелген сыйақы	341,745	1,855,329	2,197,074
Шығарылған реттелген облигациялар бойынша дисконттар амортизациясы бойынша шығыстар		886,620	886,620
Индекстелген құндар	(166,362)	—	(166,362)
2023 жылдың 31 желтоқсанында	8,323,959	20,663,275	28,987,234

Артықшылықты акциялар

Банктің артықшылықты акцияларының иелері акцияларының номиналды құнының жылдығы 10% көлемінде ең төменгі шоғырланбалы дивидендтер алады. Дивидендтер төлеуде мерзім кешіктірілген жағдайларды есепке алмағанда, артықшылықты акциялар дауыс беру құқығын бермейді. Банктің таза активтерінің қалдық құнын белгілеу кезінде барлық акциялардың кезектілігі бірдей, алайда артықшылықты акциялардың иелері дивидендтер төлеу сомасына қарай түзетілген акцияларды орналастыру құны аясында ғана таза активтердің қалдық құнын белгілеуге қатысуы мүмкін. Барлық артықшылықты акциялар орналастыру құны акция үшін 1,000 теңге түрінде шығарылған және толықтай төленген болатын.

2023 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішінде Банк артықшылықты акциялар бойынша 225,695 мың теңге (2022 жыл: 225,695 мың теңге) көлемінде дивидендтер аударды.

Реттелген облигациялар

ҚРҰБ Басқармасының 2017 жылдың 30 маусымындағы №129 қаулысымен Банктің Қазақстан Республикасы банк секторының қаржылық тұрақтылығын арттыру бағдарламасына (бұдан әрі – «Бағдарлама») қағысуы мақұлданды. Банк Бағдарлама шарттарына сәйкес 2020 жылдың 29 сәуірінде айналым мерзімін 15 жыл құрайтын және купон мөлшерлемесінің жылдығы 4.0% құрайтын, 46,829,031 мың теңге сомасындағы, «Қазақстанның орнықтылық қоры» АҚ-дан сатып алынған купондық реттелген облигацияларын (бұдан әрі – «Облигациялар») ҚТК-ға орналастырды. Облигацияларды орналастыру күніне Банк орналастыру мөлшерлемесі мен жылдығы 15,6% нарықтық мөлшерлеме арасындағы 30,131,746 мың теңге сомасындағы айырмашылықты дисконт ретінде көрсетіп берді.

«НУРБАНК» АҚ

**2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

25. РЕТТЕЛГЕН БОРЫШ (ЖАЛҒАСЫ)

Реттелген облигациялар (жалғасы)

Банк облигацияларды орналастыру күнінен бастап 5 жыл бойы әрекет ететін келесі шектеулер мен шарттарды қабылдады:

- Банк Агенттік белгілеген меншікті капиталдың жеткіліктілік коэффициентін сақтауға тиіс.
- Банк нәтижесінде Банкке айтарлықтай залал келген немесе залал келуі мүмкін және Банктің қаржылық жағдайының және/ немесе төлем қабілетінің нашарлауына ұрындыруы мүмкін жағдайларды қоса, өз активтерін шығару бойынша әрекеттер жасамауға міндеттенеді:
- мүлкігі ұстау мен сатуға қатысты жұмсалған Банктің барлық шығындарын есепке ала отырып, тәуелсіз бағалаушы белгілеген күнмен, мүлкігі нарықтық құнынан төменгі бағада Банктің мүлкігітерін үшінші тұлғаларға сату/адалау;
- үшінші тұлғалардан сапасы төмен немесе тәуелсіз бағалаушы белгілеген нарықтық құнынан жоғары бағада мүлкігі және (немесе) қызметті сатып алу немесе үшінші тұлғалардан балама болатын мүлкігі және (немесе) қызмет сатып алынбаған;
- номиналды ұстаушылар – Қазақстан Республикасының резиденттері мен бейрезиденттерінде ашылған Банктің жеке шотынан, сонымен қатар нарықтық құнынан төменгі бағадағы тізімдемелер жүйесінде, ұйымдасқан нарық айналымындағы бағалы қағаздарды үшінші тұлғаларға сату/адалау;
- әдеттегіден тыс, типтік емес немесе ауыртпалықты келісімшарттар жасау, оның ішінде қайтарылмайтыны белгілі қарыздар немесе әдеттегі шеңберден шығып кеткен жеңілдік шарттарымен қарыздар беру;
- дербес сипатта бағаланатын қарызды тұрақты емес кепіл затына 70% және одан жоғары жатпайтын қамтамамен жауып, жабу деңгейін төмендету;
- Банк, онымен ерекше қатынаста байланысқан тұлғамен келісімшарт жасаса және ол келісімшарт шарттарын орындамаса, ал келісімшартта шегінбелі сома ретінде Банкпен ерекше қатынаста байланысқан тұлғаға берілетін мүлкігі алынған жағдайда, Банктің мүлкігі борышкерлік міндет бойынша шегінбелі құн ретінде өткізу;
- әдеттегі шаруашылық қызметі облигацияларды орналастырған күні жүргізілетін тәртіпте қызметтің үздіксіз орындалуы тиіс ұстанымы бойынша Банкке және Банктің еншілес ұйымдарына шаруашылық қызметін жүргізуіне кедергі келтіретін әрекеттер жасау.

Банк осы ережелер бойынша міндеттерін орындамаған жағдайда, облигацияларды ұстаушылар Облигацияларды Банктің жай акцияларына айырбастай алады.

Банк басшылығы 2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй жағдайы бойынша Банктің облигацияларды ұстаушылармен жасаған келісім шарттарына Банк сөйкес келеді деп есептейді.

26. ЖАЛДАУ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Мың теңге	
2022 жылдың 1 қаңтарында	831,133
Түсім	100,262
Түрленуі	406,063
Шығыс	(25,708)
Пайыздық шығын (4-Ескерту)	78,422
Төлемдер	(624,433)
2022 жылдың 31 желтоқсанында	765,739
Түсім	793,191
Түрленуі	19,321
Шығыс	(39,201)
Пайыздық шығын (4-Ескерту)	105,251
Төлемдер	(695,619)
2023 жылдың 31 желтоқсанында	948,682

«НУРБАНҚ» АҚ

**2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

27. БАСҚА ДА МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Мың теңге	31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
Басқа да қаржылық міндеттемелер		
Берілген кепілдіктер мен ашылған аккредитивтер бойынша қорлар	9,293,567	5,705,999
Есептелген операциялық шығыстар	935,353	894,917
Берілген кепілдіктер мен ашылған аккредитивтер бойынша кредиторлық берешек	846,941	1,745,196
Шығарылған электрондық ақша бойынша міндеттемелер	37,805	—
	11,113,666	8,346,112
Басқа да қаржылық емес міндеттемелер		
Пайдаланылмаған демалыстар бойынша есептелген шығыстар	953,688	925,435
Банктік операциялар бойынша алдын ала төлемдер	109,155	315,927
Басқа да төленуі тиіс салықтар	266,951	94,848
Басқа да қаржылық емес міндеттемелер	464,538	275,956
	1,794,332	1,612,166
	12,907,998	9,958,278

2023 және 2022 жылдың 31 желтоқсанында аяқталған кездегі берілген кепілдіктер мен ашылған аккредитивтер бойынша қорлардың өзгеруі келесі түрде берілуі мүмкін:

Мың теңге	2023 жыл	2022 жыл
Жыл басындағы күй-жайы бойынша қордың шамасы	5,705,999	1,662,961
Таза қорды тузу (5-Ескерту)	3,587,568	4,043,038
Жыл аяғындағы күй-жайы бойынша қордың шамасы	9,293,567	5,705,999

28. АКЦИОНЕРЛІК КАПИТАЛ МЕН ҚОРЛАР

Шығарылған акционерлік капитал

2023 пен 2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша шығаруға рұқсат етілген акционерлік капиталды 133,700,000 жай акциялар мен 300,000 артықшылықты акциялар құрайды. Шығарылған және айналымдағы акционерлік капитал 2023 пен 2022 жылдың 31 желтоқсанында 13,494,766 жай акциядан және 225,876 артықшылықты акциядан тұрады. Акциялардың номиналды құны жоқ.

Жай акциялардың иелерінің жариялануына қарай дивидендтер алуына құқығы бар, сондай-ақ олар Банк акционерлерінің жалпы жиналыстарында бір дауыс құқығын иеленеді.

Қорлардың сапаттамасы мен мақсаты

Жерлер мен ғимараттарды оң бағытта қайта бағалау

Қалған корпоративтік салықты есепке алмағанда, жерлер мен ғимараттарды бастапқы құн мен активтерді мойындау немесе олардың құнсыздануы тоқтатылған сәтке дейінгі жерлер мен ғимараттарды оң бағытта берілген жинақталған әділ құндары арасындағы айырмашылық бойынша оң бағытта қайта бағалау.

Әділ құн бойынша қор

Әділ құн бойынша қорға БЖКӨК бойынша бағаланған әділ құнды таза өзгертуде жинақталған борышкерлік және үлестік қаржылық активтер, сондай-ақ осы активтер шығарылған сәтке дейін осы активтер бойынша бағалаушы қорлардың өзгеру шамалары кіреді.

«НҮРБАНК» АҚ

**2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

28. АКЦИОНЕРЛІК КАПИТАЛ МЕН ҚОРЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Дивидендтер

Қазақстан Республикасы заңнамасының және Банктің құрылтай құжаттарының талаптарына сәйкес қорларды белгілеу үшін қол жетімді шамалар Қазақстан Республикасының нормативтік-құқықтық актілерінің реттеуінде болады. Жай акциялардың дивидендтері, олар аударылған кезең үшін белгіленбеген пайда ретінде көрсетіледі. 2023 пен 2022 жылдарға жай акциялар бойынша дивидендтер жарияланбады.

Акционерлерден сатып алынған меншікті акциялар

2023 пен 2022 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Банк 698 жеке жай акциялар мен 181 артықшылықты акцияны сатып алды.

29. ЖАЙ, БАЗАЛЫҚ ЖӘНЕ БЫТЫРАҢҚЫ АКЦИЯЛАР ТАБЫСЫ

Акцияға базалық табыс

Акциялардың базалық пайда көрсеткіші жай акциялардың иелеріне тиесілі таза пайдаға және айналымдағы жай акциялардың орташа есептелген санына негізделеді және олар төмендегідей анықталады.

Мың теңге	2023 ЖЫЛ	2022 ЖЫЛ
Жыл ішіндегі пайда	7,614,700	3,417,130
Акциялардың базалық пайдасын есептеудегі орташа есептелген жай акциялардың саны	13,494,068	13,494,068
Жай акциялардың базалық табысы, теңгеде	564.30	253.23

2023 пен 2021 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылы әлеуетті бытыраңқы акциясы төмендегідей берілді:

Мың теңге	2023 ЖЫЛ	2022 ЖЫЛ
Акциялардың базалық пайдасын есептеудегі орташа есептелген жай акциялардың саны	13,494,068	13,494,068
Бытыраңқылық тиімділігі, шартталған айырбасталатын реттелген облигациялар	13,359,818	13,359,818
Бытыраңқылық тиімділігін есепке ала отырып, түзетілген жай акциялардың орташа өлшенген саны	26,853,886	26,853,886

Мың теңге	2023 ЖЫЛ	2022 ЖЫЛ
Жыл ішіндегі пайда	7,840,395	3,642,825
Акцияның бытыраңқы табысын есептеуге қажетті жай акциялардың орташа өлшенген саны	26,853,886	26,853,886
Жай акциялардың бытыраңқы табысы, теңгеде	291.97	135.65

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ

Тәуекелдерді басқару банктік қызметтер негізінде жатыр және ол Банктің операциялық қызметінің маңызды элементі болып табылады. Нарықтық тәуекел, кредиттік тәуекел және өтімділік тәуекелі Банк өз қызметін жүзеге асыру үдерісі кезінде кездесетін негізгі тәуекелдер болып табылады.

Тәуекелдерді басқару саясаты мен жосықтары

Банктің тәуекелдерді басқару жөніндегі саясаты Банк ұрынатын тәуекелдерді анықтауға, талдауға және басқаруға, тәуекелдерге лимиттер мен сәйкесті бақылау белгілеуге, сондай-ақ тәуекелдер деңгейін және олардың белгіленген лимиттерге сәйкестігін тұрақты бағалауға бағытталған.

Тәуекелдерді басқару саясаты мен жосықтары ұсынылған банктік өнімдер мен қызметтерге қарай нарықтық жағдаяттың өзгерістеріне қарсы тұру мақсатында жүйелі негізде қайта қарастырылады.

Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқаруды бақылау жүйелерінің лайықты жұмысы, басты тәуекелдерді басқару мен тәуекелдерді басқару жөніндегі саясаттар мен жосықтарды мақұлдау, сондай-ақ ірі мәмілелерді мақұлдау үшін жауапкершілікке тартылады.

Басқарма тәуекелдерді төмендету шараларына мониторинг пен енгізу, сондай-ақ Банк қызметін белгіленген тәуекелдер шегінде жүргізуін бақылау үшін жауапкершілікке тартылады. Тәуекел менеджмент басшысының міндетіне жалпы тәуекелдерді басқару және қолданыстағы заңнама талаптарының сақталуына бақылау жүргізу, сондай-ақ жалпы ұстанымдардың қолданылуына бақылау жүргізу мен анықтау әдістерін бағалау, қаржылық та, қаржылық емес те тәуекелдер бойынша есептер әзірлеу кіреді. Ол тікелей Басқарма Төрағасына (Төрайымына) және Директорлар кеңесіне жанама түрде есеп беруге міндетті.

Кредиттік және нарықтық тәуекелдер мен өтімділік тәуекелі жалпы қоржын деңгейінде де, сонымен қатар жекелеген мәмілелер деңгейінде де, Кредиттік комитеттер және Активтер мен пассивтерді басқару жөніндегі комитеттің (АПК) жүйелері арқылы басқарылады және бақыланады. Шешімдер қабылдау үдерісінің тиімділігін арттыру мақсатында Банк тәуекелдерге ұрыну түрі мен шамаларына қарай кредиттік комитеттердің иерархиялық құрылымын жасады.

Тәуекелдің сыртқы, сонымен қатар ішкі деректері ұйымның шеңберінде анықталады және басқарылады. Тәуекелдің деректерінің толық тізімін анықтауға және тәуекелдерді төмендетудің ағымдағы жосықтарының жеткілікті деңгейін белгілеуге ерекше назар аударылады. Кредиттік және нарықтық тәуекелдерге стандарттық талдау берумен қатар, Тәуекелдер департаменті жекелеген бағыттар бойынша сараптамалық баға алу үшін операциялық бөлімшелермен тұрақты түрде кездесулер өткізу арқылы қаржылық және қаржылық емес тәуекелдерге мониторинг жүргізеді.

Нарықтық тәуекел

Нарықтық тәуекел – бұл нарықтық құндардың өзгерістер себебінен қаржылық құралдарға қатысты әділ құнның немесе ақша қаражаттарының келешек ағымдарының өзгеру тәуекелі. Нарықтық тәуекел валюталық тәуекелден, пайыздық мөлшерлемелер өзгеру тәуекелінен, сондай-ақ басқа да құнға қатысты тәуекелдерден тұрады. Нарықтық тәуекел нарықта жалпы және ерекше өзгерістердің ықпалына және нарықтық құндар мен валюталардың айырбас бағамдарындағы өзгерістер деңгейінің әртараптылығының әсеріне түсетін қаржылық құралдардың пайыздық және үлестік орнынан қатысты туындайды. Нарықтық тәуекелді басқару тапсырмасы нарықтық тәуекелдің қолайлы шамалардан артып кетпеуін бақылау болып табылады, бұл орайда қабыл етілген тәуекелден алынатын кірістердің оңтайлылығын қамтамасыз етілуі қажет.

Банктің Басқарма Төрағасы басқаратын АПК нарықтық тәуекелді басқарғаны үшін жауапкершілікке тартылады. АПК Тәуекелдер департаментінің ұсыныстарына сүйене отырып, нарықтық тәуекелдің лимиттерін бекітеді. Банк қоржынның шамасына қатысты ашық орындар бойынша лимиттерді, пайыздық мөлшерлемелерді өзгерту мерзімдерін, валюталық жай мен нәтижесін Банк Басқармасы қарайтын және бекітетін жүйелі мониторингі жүргізу арқылы нарықтық тәуекелдерді басқарады.

«НУРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Нарықтық тәуекел (жалғасы)

Пайыздық мөлшерлемелерді өзгерту тәуекелі

Пайыздық мөлшерлемелерді өзгерту тәуекелі – бұл нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді өзгерту себебінен қаржылық құрал бойынша әдлі құнды немесе ақша қаражаттарының келешек ағымдарының өзгертуден келетін тәуекел. Банк, оның қаржылық жағдайына басымдықты нарықтық пайыздық мөлшерлемелерді толуынан және ақша қаражаттары ағымының өзгеруіне болатын ықпалға ұрынуы мүмкін. Мұндай құбылу пайыздық маржаның деңгейін өсіруі мүмкін, алайда түсіруі де, әлде өзгерістер пайыздық мөлшерлемелер аяқасты өзгерген жағдайда, шығындарға ұрындыруы да мүмкін.

Пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау мерзімдерін талдау

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі көбіне пайыздық мөлшерлемелердің өзгерістеріне мониторинг жүргізу арқылы басқарылады. Негізгі қаржылық құралдар бойынша пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау мерзімдеріне қатысты қысқаша ақпарат төмендегідей берілуі мүмкін.

Мың теңге	3 айдан аз	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан көп	Пайызсыз	Баланстық құны
31 желтоқсан 2023 жыл							
АКТИВТЕР							
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	67,545,252	–	–	–	–	14,073,379	81,618,631
ТІПӨҚ бойынша бағаланатын қаржылық активтер	–	–	–	–	–	13,194	13,194
БЖҚӨҚ бойынша бағаланатын қаржылық активтер	6,771,162	5,572,365	584,935	46,543,393	3,830,718	2,695	63,305,268
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	–	–	–	–	36,251,092	–	36,251,092
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	949,261	53,365	3,488,293	–	–	–	4,490,919
Клиенттерге берілген кредиттер	42,564,090	17,536,944	48,382,484	107,886,578	22,244,373	–	238,614,469
Басқа да қаржылық активтер	–	–	–	–	–	5,190,753	5,190,753
Барлық активтер	117,829,765	23,162,674	52,455,712	154,429,971	62,326,183	19,280,021	429,484,326
МІНДЕТТЕМЕЛЕР							
Банктер мен басқа қаржы ұйымдарының қаражаты	836,459	–	19,669	–	4,376,455	–	5,232,583
Клиенттердің қаражаты	88,691,766	78,520,285	79,336,960	31,295,330	9,115,395	56,393,131	343,352,867
Шығарылған Борышкерлік бағалы қағаздар	374,125	–	–	10,000,000	–	–	10,374,125
Реттелген борыш	139,145	–	1,253,977	8,184,813	19,409,299	2,494,553	31,481,787
Жалдау бойынша міндеттемелер	–	–	–	948,682	–	–	948,682
Басқа да қаржылық міндеттемелер	–	–	–	–	–	11,113,666	11,113,666
Барлық міндеттемелер	90,041,495	78,520,285	80,610,606	50,428,825	32,901,149	70,001,350	402,503,710
Таза позиция	27,788,270	(55,357,611)	(28,154,894)	104,001,146	29,425,034	(50,721,329)	26,980,616

«НУРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Нарықтық тәуекел (жалғасы)

Пайыздық мөлшерлемелерді өзгерту тәуекелі (жалғасы)

Пайыздық мөлшерлемелерді қайта қару мерзімдерін талдау (жалғасы)

Мылденге	3 айдан аз	3 айдан 6 айға дейін	6 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан көп	Пайызсыз	Баланстық құны
31 желтоқсан 2022 жыл							
АКТИВТЕР							
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	28,753,525	—	—	—	—	15,031,841	43,785,366
ТШӘК бойынша бағаланатын қаржылық активтер	—	—	—	—	—	10,132	10,132
БЖҚӘК бойынша бағаланатын қаржылық активтер	54,250,161	13,401,920	8,598,942	22,156,528	4,205,558	2,694	102,615,803
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	—	—	—	—	36,937,055	—	36,937,055
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	967,762	—	2,717,606	—	—	—	3,685,368
Клиенттерге берілген кредиттер	40,929,868	18,990,543	43,924,190	115,048,857	16,879,318	—	235,772,776
Басқа да қаржылық активтер	—	—	—	—	—	8,444,008	8,444,008
Активтердің барлығы	124,901,316	32,392,463	55,240,738	137,205,385	58,021,931	23,488,675	431,250,508
МІНДЕТТЕМЕЛЕР							
Банктер мен басқа қаржы ұйымдарының қаражаты	688,728	395,321	668,847	1,658,434	2,716,002	—	6,127,332
Клиенттердің қаражаты	46,007,573	91,424,350	63,160,060	37,524,870	9,552,243	93,256,493	340,925,589
Шығарылған борышкерлік бағалы қағаздар	374,125	—	14,976,888	10,000,000	—	—	25,351,013
Реттелген борыш	141,970	1,253,980	—	—	26,873,850	2,268,859	30,538,659
Жалдау бойынша міндеттемелер	—	—	—	765,739	—	—	765,739
Басқа да қаржылық міндеттемелер	—	—	—	—	—	8,346,112	8,346,112
Міндеттемелердің барлығы	47,212,396	93,073,651	78,805,795	49,949,043	39,142,095	103,871,464	412,054,444
Таза позиция	77,688,920	(60,681,188)	(23,565,057)	87,256,342	18,879,836	(80,382,789)	19,196,064

«НҰРБАНК» АҚ

**2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Нарықтық тәуекел (жалғасы)

Пайыздық мөлшерлемелерді өзгерту тәуекелі (жалғасы)

Орташа тиімді пайыздық мөлшерлемелер

Төмендегі келесі кестеде орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме мен 2022 мен 2021 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша міндеттер көрсетілген. Бұл пайыздық мөлшерлемелер сәйкесті активтер мен міндеттемелерді өтеуге дейінгі шамамен алынған кірісті көрсетеді.

	31 желтоқсан 2023 жыл			31 желтоқсан 2022 жыл		
	Орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме, %			Орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме, %		
	Тенге	АҚШ доллары	Басқа да валюталар	Тенге	АҚШ доллары	Басқа да валюталар
Пайыздық активтер						
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	15.82	3.24	0.07	13.83	1.27	0.05
БЖКӨҚ бойынша бағаланатын қаржылық активтер	15.73	3.13	2.15	12.71	3.09	3.66
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	–	–	–	–	4.88	–
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	13.87	–	8.45	12.39	0.28	8.85
Клиенттерге берілген кредиттер	15.08	6.43	5.63	12.86	6.30	5.55
Пайыздық міндеттемелер						
Банктер мен басқа қаржы ұйымдарының қаражаты	2.02	–	–	2.01	–	–
Клиенттердің қаражаты						
– Ағымдағы шоттар мен талап етілгенге дейінгі депозиттер	0.06	–	–	0.06	–	–
– Мерзімді депозиттер	13.02	0.97	–	10.36	0.82	–
Шығарылған Борышкерлік бағалы қағаздар	10.01	–	–	9.46	–	–
Реттелген борыш	11.34	–	–	11.27	–	–
Репо мәмілелері бойынша кредиторлық берешек	8.15	–	–	8.06	–	–

Пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау мерзімдерін талдауға негізделген пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелін басқару қаржылық активтер мен міндеттердің сезімталдық мониторингімен толықтырылады. Таза пайданың немесе шығынның және капиталдың (салықтарды есепке алмағанда), пайыздық мөлшерлемелердің өсу немесе төмендеу жағына 100 базистік орындағы қисық кірістің параллель қозғалуының қарапайым сценарийі негізінде құрылған және 2023 пен 2022 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша қолданыстағы пайыздық активтер мен міндеттер қайта қарастырылған орындар негізінде жасалған (пайыздық мөлшерлемелерді қайта қарау тәуекелі) сезімталдығын талдау төмендегідей беріледі:

Мың тенге	2023 жыл	2022 жыл
Мөлшерлемелерді төмендету жағына қарай 100 базистік тармаққа қарай қатар қозғау	119,488	
Мөлшерлемелерді өсіру жағына қарай 100 базистік тармаққа қарай қатар қозғау	(119,488)	

«НҮРБАНК» АҚ

**2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Нарықтық тәуекел (жалғасы)

Пайыздық мөлшерлемелерді өзгерту тәуекелі (жалғасы)

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгерістеріне деген сезімталдықты талдау

Таза пайданың немесе шығынның және капиталдың ТШӨК бойынша бағаланған қаржылық құралдардың әділ құны өзгерістеріне қатысты сезімталдықты талдау, 2023 пен 2022 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша әрекет еткен пайыздық мөлшерлемелерді және пайыздық мөлшерлемелердің өсу немесе төмендеу жағына 100 базистік орындағы қисық кірістің параллель қозғалуының қарапайым сценарийінің өзгерістер себебінен кезең ішіндегі пайданың немесе шығынның және БЖКӨК бойынша бағаланған құрамындағы өзгерістер төмендегідей көрсетілуі мүмкін:

Мың теңге	2023 жыл		2022 жыл	
	Табыс немесе шығын	Капитал	Табыс немесе шығын	Капитал
Мөлшерлемелерді төмендету жағына қарай 100 базистік тармаққа қарай қозғау	–	1,418,072	–	770,411
Мөлшерлемелерді өсіру жағына қарай 100 базистік тармаққа қарай қозғау	–	(1,394,266)	–	(676,822)

Валюталық тәуекел

Банктің бірнеше шетелдік валютада қамтылған активтері мен міндеттемелері бар.

Валюталық тәуекел – бұл валюта айырбастау бағамдарының өзгеруі себебінен қаржылық құралдар бойынша әділ құн немесе ақша қаражаттарының келешек ағымдарының өзгеру тәуекелі. Банк өзінің валюталық тәуекелге ұрынуы мүмкін екенін хеджирлеген күннің өзінде мұндай операциялар ҚЕХС сәйкес қарым-қатнасты хеджирлеу анықтамасына сәйкес келмейді.

2023 пен 2022 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша шетелдік валюталарға қатысты бөлігінде қаржылық активтер мен міндеттемелердің құрылымы келесі үлгіде берілген:

31 желтоқсан 2023 жыл	АҚШ доллары	Еуро	Басқа да валюталар	Барлығы
АКТИВТЕР				
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	11,245,581	1,790,767	4,198,689	17,235,037
ТШӨК бойынша бағаланатын қаржылық активтер	12,394	–	–	12,394
БЖКӨК бойынша бағаланатын қаржылық активтер	7,556,144	3,848,708	–	11,404,852
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	36,251,092	–	–	36,251,092
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	3,541,658	–	–	3,541,658
Клиенттерге берілген кредиттер	27,626,147	89	987	27,627,223
Басқа да қаржылық активтер	1,352,763	11,916	201,026	1,565,705
Активтердің барлығы	87,585,779	5,651,480	4,400,702	97,637,961
МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Клиенттердің қаражаты	76,606,961	4,619,070	2,238,421	83,464,452
Басқа да қаржылық міндеттемелер	938,834	76,908	920,861	1,936,603
Банктер мен басқа қаржы ұйымдарының қаражаты	823,961	1,096	49	825,106
Реттелген облигациялар	8,323,958	–	–	8,323,958
Міндеттемелердің барлығы	86,693,714	4,697,074	3,159,331	94,550,119
Таза баланстық позиция	892,065	954,406	1,241,371	3,087,842
Таза баланстан тыс позиция	(50,479)	–	–	(50,479)
Нетто позициясы	841,586	954,406	1,241,371	3,037,363

«НҰРБАНК» АҚ

**2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Нарықтық тәуекел (жалғасы)

Валюталық тәуекел (жалғасы)

31 желтоқсан 2022 жыл	АҚШ доллары	Еуро	Басқа да валюталар	Барлығы
АКТИВТЕР				
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	4,511,166	1,943,042	2,433,329	8,887,537
ТШӘҚ бойынша бағаланатын қаржылық активтер	10,132	—	—	10,132
БЖКӘҚ бойынша бағаланатын қаржылық активтер	7,692,023	3,532,286	—	11,224,309
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	36,937,055	—	—	36,937,055
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	2,717,606	—	—	2,717,606
Клиенттерге берілген кредиттер	41,278,816	28,945	1,180	41,308,941
Басқа да қаржылық активтер	2,644,037	11,291	311,704	2,967,032
Активтердің барлығы	95,790,835	5,515,564	2,746,213	104,052,612
МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Клиенттердің қаражаты	86,871,054	4,923,117	2,516,820	94,310,991
Басқа да қаржылық міндеттемелер	91,957	14,141	2,346	108,444
Банктер мен басқа қаржы ұйымдарының қаражаты	17,108	1,938	292	19,338
Реттелген облигациялар	8,493,145	—	—	8,493,145
Міндеттемелердің барлығы	95,473,264	4,939,196	2,519,458	102,931,918
Таза баланстық позиция	317,571	576,368	226,755	1,120,694
Таза баланстан тыс позиция	(2,354,889)	—	—	(2,354,889)
Нетто позициясы	(2,037,318)	576,368	226,755	(1,234,195)

Қазақстандық теңге бағамын 2023 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша 20 %-ға (2022 жылы 20%-ға) өзгерту келесі валюталарға қатысты бұдан былай капитал мен пайданы немесе шығынды өсіру/ (төмендету) келесі кестеде көрсетілген. Мұндай талдау салықтарды есепке алмастан жүргізіледі және Банктің көзқарасынша, есептік кезеңнің аяғындағы жай-күй бойынша негізделген болып табылатын валюталық бағамдардың өзгерістеріне негізделеді. Талдау қалған барлық уақытша мөлшерлемелер, әсіресе найыздық мөлшерлемелер өзгеріссіз қалатынын білдіреді.

Мың теңге	2023 жыл	2022 жыл
2023 жылы (2022 жылы: 20%) АҚШ доллары бағамының қазақстан теңгесіне қатысты 10 %-ға өсуі	89,207	(407,464)
2023 жылы (2022 жылы: 20%) еуро бағамының қазақстан теңгесіне қатысты 10 %-ға өсуі	95,441	115,274
2023 жылы (2022 жылы: 20%) басқа валюталар бағамының қазақстан теңгесіне қатысты 10 %-ға өсуі	124,137	45,351

Қазақстандық теңге бағамының 2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша бұрын аталған валюталарға қатысты өсуі, барлық басқа уақытша шамалар өзгеріссіз қалған жағдайда, кері әсер етеді.

Кредиттік тәуекел

Кредиттік тәуекел – Банктің клиенттері немесе контрагенттері келісілген міндеттерін орындамауы нәтижесінде Банкке келетін тәуекел. Банк кредиттік тәуекелді жекелеген контрагенттер, тәуекелдің географиялық немесе салалық шоғырлануына қарай тәуекел көлемін шектеу арқылы, сондай-ақ тәуекелге қойылған лимиттерді ұстануына мониторинг жүргізу арқылы басқарады.

Қамтама көлемің қайта қарау кезеңін қосқанда, бұрын орын алған өзгерістерді қамтамасыз ету үшін Банк кредиттік сапаны тексеру жосығын жасап шықты.

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Кредиттік сапаны тексеру жосықтары Банкке тәуекелдер бойынша әлеуетті шығындарды көлемін бағалауға және қажетті шараларды қабылдауға мүмкіндік береді.

Туынды қаржылық құралдар

Туынды қаржылық құралдарға қатысты кредиттік тәуекел қаржылық жағдайы туралы жеке есепте мойындалған он бағыттағы әділ құндағы туынды құралдармен кез келген уақытта шектеледі.

Кредиттік сипаттағы міндеттермен байланысқан тәуекелдер

Банк өзінің клиенттеріне кепілдіктер алу мүмкіндігін береді, соған орай клиенттердің атынан Банкке төлемдер жүргізу қажеттілігі туындауы мүмкін. Клиенттер мұндай төлемдерді берілген аккредитивтің шарттарына сәйкес Банкке өтеп береді. Көрсетілген келісімшарттар бойынша Банк тәуекелдерге ұрынады, бұл тәуекелдер кредиттік тәуекелдер ұқсас болады және олар тәуекелдерді бақылау саясаты мен жосықтары көмегімен төмендетіледі.

Өзара есептесу туралы бас келісімдер мен қамтама беру туралы келісімдерді қолдану себебінен болған тәуекелдердің салдарының ықпалын есепке алмағандағы қаржылық жағдайы туралы жеке есеп баптарының баланстық құны осы баптардың кредиттік тәуекелдерінің ең жоғарғы көлемін мейлінше дәл қамтиды.

Әділ құн бойынша көрсетілетін қаржылық құралдар, олардың баланстық құны кредиттік тәуекелдердің ағымдағы көлемі түрінде беріледі, алайда ол құнның келешекте өзгеруі нәтижесінде туындауы мүмкін тәуекелдің жоғарғы көлемін көрсете алмайды.

Қаржылық құралдардың әрбір сыныбы бойынша кредиттік тәуекелдердің ең жоғарғы көлемі туралы толығырақ ақпарат жекелеген ескертулерде берілген.

Қазынашылық және банкаралық қатынастар

Банктің қазынашылық және банкаралық қатынастарына қаржылық қызметтер көрсететін ұйымдар, банктер, брокер-дилерлер, биржалар мен клирингтік ұйымдар секілді контрагенттермен жасалатын қатынастар кіреді. Мұндай қарым-қатнасты бағалау үшін Банктің кредиттік тәуекелдер департаменті қаржылық есептілік, басқа сыртқы көздерден алынған мәліметтер, мысалы, сыртқы рейтингілер секілді жалпы жұртқа мәлім ақпараттарды талдайды және төмендегі кестеде көрсетілгендей ішкі рейтинг деңгейін тағайындайды.

Коммерциялық кредиттеу және шағын бизнестің кәсіпорындарын кредиттеу

Коммерциялық кредиттеу жағдайында қарыз алушыларға бағалауды Банктің арнаулы тәуекелдер департаменті жүргізеді. Кредиттік тәуекелдерді бағалау әртүрлі тарихи, ағымдағы және болжау ақпараттарына негізделген:

- Клиенттерге қатысты әзірленген болжамдар мен жоспарлармен бірге тарихи қаржылық ақпарат. Мұндай қаржылық ақпаратқа алынған және күтілген нәтижелер, төлем қабілеттілігінің коэффициенттері, өтімділік коэффициенттері мен клиенттің қызметінің қаржылық нәтижелерін бағалауға қолайлы басқа кез келген коэффициенттер туралы мәліметтер жатады. Мұндай көрсеткіштердің бөлігі клиенттермен жасалған келісімшарттарда бекітіледі, демек оларды бағалауға үлкен назар бөлінеді.
- Сыртқы ақпарат көздерінен алған клиенттер туралы жалпы жұртқа мәлім ақпарат. Мұндай ақпаратқа рейтингтік агенттіктер тағайындаған сыртқы рейтингілер, тәуелсіз сарапшылардың есептері, нарық айналымындағы облигациялардың құны немесе баспасөз хаттары мен баптар кіреді.
- Макроэкономикалық немесе геосаяси ақпараттар, мысалы, ІАӨ өсу қарқыны нақты сала мен клиент өз қызметін жүргізіп отырған географиялық өңірге қатысты қолданылады.
- Ұйымның қызметінің нәтижелерін анықтау үшін қолданылуға қолайлы клиентті басқару сапасы мен мүмкіндігі туралы негізделген және расталған басқа да ақпараттар.

«НҰРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Коммерциальдық кредиттеу және шағын бизнестің кәсіпорындарын кредиттеу (жалғасы)

Кредиттік сапаны бағалау күрделілігі мен әдістерінің егжей-тегжейі Банктің тәуекелге ұрынғыштығына және клиенттің күрделілігі мен көлеміне қарай ерекшеленеді. Шағын бизнес кәсіпорындарының кейбір күрделі емес кредиттерін Банк бөлшек сауда өнімдеріне арналған моделдерді қолдана отырып бағалайды.

Тұтынушылық кредиттеу мен ипотекалық кредиттеу

Тұтынушылық кредиттеуге жеке тұлғалардың кешіктерімен қамтамасыз етілмеген кредиттері, Кредиттік карталар мен овердрафттар жатады. Бұл өнімдерді бағалау негізгі көрсеткіші кешіктірілген күндер саны болып табылатын скорингтің автоматтандырылған жүйелерін қолдана отырып, ипотекалық кредиттермен және шағын бизнес кәсіпорындарының кейбір күрделі емес кредиттерімен бірге жүргізіледі. Жұмыссыздық деңгейі, халық кірістерінің/еңбек ақы деңгейінің өзгеруі, жеке борыштардың сомалары, сондай-ақ ипотекалық кредиттеу жағдайында кредит сомасының сатып алынатын мүліктің құнына қатынастылығының коэффициенті моделдерде қолданылатын басқа негізгі бастапқы мәліметтер болып табылады.

Банк ішкі кредиттік рейтингтің келесі деңгейлерін қолданады:

Ішкі рейтинг деңгейі	Ішкі рейтинг санаты	Қаржылық жағдайдың интерпретациясы
Төменгі кредиттік тәуекел	AA-дан AAA дейін A	Оң бағыттағы қаржылық жағдай Тұрақты қаржылық жағдай
Орташа кредиттік тәуекел	BB-дан BBB-ға дейін B	Қанағаттанарлық қаржылық жағдай Тұрақты емес қаржылық жағдай
Жоғарғы кредиттік тәуекел Дефолт алды жағдайы	C-дан CCC-ға дейін D	Қанағаттандырылмайтын қаржылық жағдай Сыни қаржылық жағдай

Дефолт тәуекеліне ұрынған шама

Дефолт тәуекеліне ұрынған шама (EAD) құнсыздануы бағалануы қаржылық құралдардың жалпы баланстық құны түрінде беріледі және ол клиенттің дефолт жақындаған кезде өз берешектерін арттыруы, сондай-ақ мерзімінен бұрын өтеу тәсілдерін қамтиды. 1-Кезең кредиттерінің EAD есептеу мақсатында Банк 12 айлық ККШ бағалау үшін 12 ай ішіндегі дефолттың орын алу ықтималдығын бағалайды. Қаржылық активтердің 2-Кезең мен 3-Кезең активтерінің көрсеткіші үшін құрал әрекет еткен бүкіл мерзім ішінде орын алуы мүмкін оқиғаларға арналған EAD құралдары қарастырылады.

Банк әртүрлі уақыт кезеңдеріндегі дефолт орын алған кездегі мүмкін болған нәтижелерді моделдеу арқылы EAD көрсеткішін анықтайды, бұл көптеген сценарийлерге сәйкес келеді. Осыдан кейін Банк моделдерінің нәтижелеріне қарай ҚЕХС (IFRS) 9-ға сәйкес әрбір экономикалық сценарийге PD көрсеткіші тағайындалады.

Банк өзінің корпоративтік және жекелеген клиенттеріне Банктің бір-ақ күн ішінде хабарлай отырып, кері шақыруға және/немесе лимиттерін азайтуға құқығы бар әртүрлі овердрафттар мен Кредиттік карталар ұсынады. Банк кредиттік шығындардың тәуекелге ұрынғыштығын хабарлау үшін келісілген мерзімдермен шектемейді, есесіне Банк клиенттің әрекетіне қатысты болжамын, дефолт ықтималдығы мен кредиттік тәуекелдерді төмендету бағытында Банк қолданған келешек шаралар қамтитын, кезеңнің ішіндегі ККШ есептейді, кредиттік карталарға арналған ККШ дисконттау үшін қолданылатын пайыздық мөлшерлеме күтілген кезеңдегі тәуекелге ұрынғыштыққа қатысты қолданылады деп күтілген орташа тиімді пайыздық мөлшерлемеге негізделеді. Мұндай бағалауда көптеген кредиттер ай сайын толық көлемде төленеді, осыған орай оларға пайыз есептелмейді.

«НҰРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Дефолт кезіндегі шығын деңгейі

Коммерциялық кредиттеу жағдайында LGD көрсеткішін клиенттермен жұмыс істеу жөніндегі менеджерлер аз дегенде үш айда бір рет бағалайды және оны Банктің кредиттік тәуекелдер департаменті қайта қарастырады және бекітеді.

Кредиттік тәуекелдерді бағалау нәтижесінде LGD белгілі бір деңгейлері белгіленетін LGD бағалау стандартты моделдеріне негізделеді. LGD бұл деңгейлері ұсталған қамтаманы қалпына келтіру немесе сату нәтижесінде қол жеткізілетін сомалармен салыстырғанда EAD күтілген көрсеткішін есепке алады.

Банк өзінің бөлшек сауда кредиттік өнімдерін келешек ақша ағымдарын орынды бағалауға қажетті негізгі сипаттамаларға сүйене отырып, біртекті банктерге біріктіреді. Осы мақсатта өткен кезеңдердің шығындар туралы ақпараттар қолданылады және мәмілелерге тән (мысалы, өнімнің түрі, қамтама түрі), сондай-ақ қарыз алушы сипаттамаларының кең спектрі қарастырылады.

Қажет болған кездерде, ҚЕХС (IFRS) 9 бойынша қаржылық құралдардың әрбір тобына арналған LGD деңгейін анықтау үшін жаңа мәліметтер мен болжанған экономикалық сценарийлер қолданылады. Болжама ақпараттарын бағалау кезінде күтілген нәтижелері көптеген сценарийлерге негізделеді. Негізгі бастапқы мәліметтердің мысалдарына ипотекалық кредиттеу жағдайында тұрғын үйдің құнын қосқанда, қамтама құнының, тауарлар құнының, төлем мәртебесінің немесе құралдар тобына қатысты шығындарды білдіретін басқа да деректердің өзгеруі жатады.

1, 2, 3-Кезеңдер мен КҚСЖ активтерінің барлық сыныптарына арналған LGD деңгейлері бағаланады. LGD мұндай деңгейлерінің бастапқы мәліметтері бағаланады және мүмкін болған жағдайларда жақында қалпына келтірілген тарихи мәліметтер негізінде тестілеу арқылы түзетіледі. Қажет болған жағдайда әрбір экономикалық сценарийдің мұндай мәліметтері анықталады.

Кредиттік тәуекелдердің бірталай өсуі

Банк тұрақты түрде ККШ есептелетін барлық активтерді тексеріп отырады. Құрал немесе құралдардың қоржыны бойынша (яғни сомада 12-айлық ККШ немесе ККШ бүкіл мерзімде) күнсыздандудың бағалаушы қорын қандай сомада құру қажет екенін анықтау үшін бастапқы мойындау сәтінен бастап бұл құралға немесе құралдардың қоржыны бойынша кредиттік тәуекелдер бірталай өскен өспегенін Банк талдайды. Егер PD көрсеткіші кредиттің бүкіл әрекет ету мерзімінде бастапқы мойындау кезіндегі көрсеткіштен (200%-дан (екі жүз пайыздан) кем емес) айтарлықтай асып кетсе, Банк қаржылық құралдың кредиттік тәуекелі, айтарлықтай өсті деп есептейді. Кредиттік тәуекелдің айтарлықтай өсуін бағалау үшін 12 (он екі) ай ішінде дефолт ықтималдығы 5 (бес) пайыздан асатын қарыздар есепке алынады.

Банк сондай-ақ актив бойынша кредиттік тәуекелдердің бірталай өсуінің орын алғанын көрсету үшін қосымша сапалы мысалы, кредиттік оқиғаларға байланысты клиентті/кредитті проблемалы немесе қайта құрылымдау тізіміне аудару секілді әдіс қолданады. Кейбір жағдайларда Банк сондай-ақ жоғарыда «Дефолтты анықтау» тарауында берілген оқиғаларды, дефолт ретінде емес, кредиттік тәуекелдердің бірталай өсуі ғана деп қарастыруы мүмкін. Кредиттік рейтинг деңгейлерінің өзгерістеріне қарамастан, егер келісімшартта қарастырылған төлемдер 30 күннен артық мерзімге кешіктірілсе, онда бастапқы мойындау сәтінен бастап кредиттік тәуекелдер бірталай өскен деп есептеледі.

ККШ топтық негізде бағаланған жағдайда, Банктің ұқсас активтердің тобына онда бастапқы мойындау сәтінен бастап кредиттік тәуекелдер бірталай өскен активтерге пайдаланылған бағалау ұстанымдарын қолданады.

Топтық негізде бағаланатын қаржылық активтердің топтамасы

Төменде көрсетілген деректерге қарай Банк дербес негізде, әлде топтық негізде ККШ есептейді.

«НҰРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Топтық негізде бағаланатын қаржылық активтердің топтамасы (жалғасы)

Банк дербес негізде ККШ есептейтін активтердің сыныптары төмендегідей:

- қаржылық активтердің сыныбына қарамастан, 3-Кезеннің барлық активтері;
- коммерциялық кредиттеу қоржыны мен Банктің меншікті капиталының 0,2% мәнділік шегінен асатын басқа да активтер;
- шағын бизнестің кәсіпорындарын кредиттеу қоржынындағы ірі және ерекше құралдар;
- қазынашылық және банк аралық қатынастар (мысалы, банктегі қаражаттар, амортизацияланған құнмен және БЖКӨҚ бойынша бағаланатын ақша қаражаттары мен борыштық инвестициялық бағалы қағаздар баламалары).

Банк топтық негізде ККШ есептейтін активтердің сыныптары төмендегідей:

- шағын бизнестің кәсіпорындарын кредиттеу қоржыны аясындағы кішігірім және стандартты активтер;
- 1 мен 2-Кезендердің ипотекалық және тұтынушылық кредиттері, сондай-ақ 1-Кезеннің коммерциялық кредиттеу қоржыны;
- топтық негізде басқарылатын сатып алынған кредиттік-құнсызданған қаржылық активтер.

Банк осы қаржылық активтерді кредиттердің ішкі және сыртқы сипаттамаларына, мысалы, ішкі кредиттік рейтингіне, төлемдерді кешіктірген мерзіміне, өнім түріне, кепілзаттық коэффициентіне немесе қарыз алушы өз қызмет жүргізетін саласына қарай біртекті банктерге біріктіреді.

Кредиттік сапасының (құнсыздануды қосқанда) нашарлауымен қарыз алушының берешегінің дербес қорының шамасын есептеу үшін, кредит шығынның әртүрлі сценарийлерге арналған ықтимал бағалары бойынша өлшенген берешектерді өтеудің/реттеудің әртүрлі сценарийлер негізінде қарыз алушының барлық келісімшарттары бойынша берешектерге арналған күтілген кредиттік шығындар бағаланады.

Дербес негіздегі күтілген кредиттік шығындарды бағалау

Дербес негізде қорландыру шеңберінде келесі кезендер анықталды:

- 1) қарыз алушымен жұмысының ағымдағы стратегиясын анықтау;
- 2) берешектерді өтеу мен олардың орын алу ықтималдығын анықтау сценарийлері;
- 3) ақша ағымдарын сценарийлерге қатысты моделдеу.

Бастапқы кезеңде, есеп жүргізу сәтіндегі барлық қолда бар ақпараттарды ескере отырып, кредитті өтеудің ең ықтимал сценарийлеріне сараптамалық бағалау жүргізіледі. Қарыз алушымен жұмыс істеу стратегиясына қарай әртүрлі сценарийлер жүзеге асырылуы мүмкін.

Күтілген кредиттік шығындарды ұжымдық негізде бағалау

Күтілген кредиттік шығын бастапқы мойындау сәтінен бастап кредиттік тәуекелдер біршама өсуіне қарай 12 айлық немесе қызмет мерзімі негізінде бағаланады немесе қаржылық актив кредиттік-құнсызданған деп есептеледі. Күтілген кредиттік шығындар тәуекелдің келесі өлшемдерінің дисконтталған нәтижесі түрінде беріледі – Дефолт ықтималдылығы (PD), Дефолт жағдайындағы шығындар тәуекелі (EAD) мен төмендегідей анықталған Дефолт жағдайындағы шығындар (LGD). Қаржылық активтердің құнсыздану қорлары мен кредиттік сипаттағы міндеттерді ұжымдық бағалау, кредиттік тәуекелдер ұқсас сипаттарына сәйкес қоржын бөлінетін біртекті банктер негізінде жүргізіледі.

Дефолт ықтималдылығының коэффициенті (PD) артық күш және шығын шығармастан, бағалау күні қол жетімді болған тарихи статистикалық негізде миграция матрицасын қолдана отырып есептеледі. PD бағалау мақсатында Банк кредиттердің өткізілген мерзім санаттары арасынан өту ықтималдылығының әдістемесін пайдаланады.

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Күтілген кредиттік шығындарды ұжымдық негізде бағалау (жалғасы)

Дефолт тәуекеліне ұшырауы мүмкін қаржылық актив бойынша берешек шамасын бағалау EAD параметрі болып табылады. Демек есептік күннен кейін кредиттік талаптар шамасының сомаларын, атап айтқанда, қаржылық құралдың пайыздары мен номиналды құндарының төлемдерін өзгертуден тұратын дефолт тәуекеліне ұрынуы мүмкін сомалар. Дисконттау мөлшерлемесі ретінде қаржы құралының бастапқы тиімді мөлшерлемесі пайдаланылады.

Кредиттік сипаттағы міндеттемелерге арналған ККШ қорларын бағалау

Қарыз алушыда кредиттер бойынша ағымдағы баланстық берешектер болған кезде кредиттік сипаттағы міндеттемелерге арналған қорларды бағалау, қабылданған қарыз алушымен жұмыс істеу стратегиясына қарай, сол қарыз алушының баланстық берешектерін қорландыруда қолданылатын тәсілдерге сәйкес жүргізіледі. Кредиттік тәуекелдердің кәдімгідей өсуін бағалау үшін қорландыру талаптарын қолдануды бастапқы мойындау мақсатындағы күні ретінде Банк өзіне кері қайтарылмайтын міндеттерді алған күн қолданылады.

Кредиттік тәуекелдердің біршама өскендігін білдіретін деректері қарыз алушының сегментіне қарай қолданылады. Кредиттік сипаттағы міндеттерге арналған күтілген кредиттік шығындардың есебі кредиттік сипаттағы міндеттердің көлеміне қарай дербес немесе ұжымдық негізде есептеледі.

Кредиттік сипаттағы міндеттер бойынша қорларды дербес бағалау, Банк бенефициар алдындағы шартты міндеттерді орындау ықтималдығын есенке ала отырып, қабылданған қарыз алушымен жұмыс жүргізу стратегиясына (кредиттік немесе дефолттық) қарай жүргізіледі.

Берешектері бар қарыз алушының кредиттік сипаттағы маңызды және күнсызланған болып табылатын барлық міндеттері бойынша Банк келесі істерді жүргізеді:

- күтілген ақша түсімдері мен күтілген ақша қаражаттарын шығару уақыты мен сомаларын бағалау;
- күтілген бастапқы ақша ағымдарының ағымдағы келтірілген құны мен әрбір сценарий шеңберінде күтілген ақша түсімдерінің келтірілген құны арасындағы айырмашылықтарды бағалау. Дисконттау үшін қолданылатын мөлшерлеме осы нақты міндеттерге тән нарықтық пайыздық мөлшерлеме мен тәуекелдерді көрсетуі тиіс.

Ақша ағымын құру мүмкін болмаған жағдайда, Банктің ақша қаражаттарын қарыз алушының қолдану ықтималдығын есенке ала отырып, уәжделген пайым негізінде кредиттік сипаттағы міндеттердің қорлары дербес бағалануы мүмкін:

- егер қарыз алушы кредиттік стратегия қабылдаса – шартты міндеттер мен құжаттамалық операциялардың дебиторлық берешектері бойынша бағалау ұжымдық негізде жүргізіледі, күтілген бастапқы ағымдардың ағымдағы келтірілген құны мен күтілген ақша түсімдерінің келтірілген құны арасындағы айырмашылық кредиттік желілер бойынша баға болып табылады, әлде баланстық берешек бойынша қорландыру мөлшерлемесі қолданылады;
- егер қарыз алушы бойынша дефолт стратегиясы қабылданса – шартты міндеттер мен құжаттамалық операциялардың дебиторлық берешектері бойынша бағалау баланстық берешектердің қорларын бағалауға ұқсас негізде жүргізіледі, қол жетімділік болмаған жағдайда, кредиттік желілер бойынша қорларды бағалау жүргізілмейді, ол нөлге тең.

Ұжымдық негізде кредиттік сипаттағы міндеттер бойынша қорларды есептеу тәсілі біртекті қарыздарға қолданылатын тәсілге ұқсас қорландырудың үш сатысына негізделеді.

«НҰРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Болжамдық ақпараттар мен көптеген экономикалық сценарийлер

Егер ККШ есептеу үшін қолданылатын басты рұқсаттар, 1 пайыздық орынға өзгертін болса, негізгі қоржындар бойынша ККШ қалай өзгертініне қатысты сезімталдыққа Банк талдау жүргізді. ККШ өзінің есептік моделдерінде Банк бастапқы экономикалық мәліметтер ретінде болжамдық ақпараттың кең спектрін қолданады, мысалы:

- жұмыссыздық деңгейін;
- ҚРҰБ базалық мөлшерлемелерін;
- айырбас бағамдарын.

Болжамдық ақпаратты алу үшін Банк сыртқы көздердің (сыртқы рейтингтік агенттіктердің, мемлекеттік органдардың, мысалы, орталық банк пен халықаралық қаржылық институттардың) мәліметтерін қолданады.

Қаржылық активтердің сыныптары бойынша кредиттік сапа

Банк қаржылық активтердің кредиттік сапасын жоғарыда баяндалғандай, рейтингтер тағайындаудың ішкі жүйелерінің көмегімен басқарады. Төмендегі кестеде Банктің кредиттік рейтингтері жүйелерінің негізіндегі қаржылық жағдай туралы жеке есептің кредиттік тәуекелдердің баптарына байланысты активтердің сыныптарына қатысты кредиттік сапаға талдау берілген.

Ескерту		Жоғарғы рейтинг	Стандартты рейтинг	Стандартты рейтингте н төмен	Құнсызда аған	Жиынтығы
31 желтоқсан 2023 жыл						
Қолма-қол қаражатты есепке алмағанда, ақшалай қаражат пен олардың баламалары	13	1-Кезең	67,545,252	—	—	67,545,252
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	14	1-Кезең	36,251,092	—	—	36,251,092
БЖКӨҚ бойынша бағаланатын қаржылық активтер	15	1-Кезең	63,305,268	—	—	63,305,268
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	16	1-Кезең	4,490,919	—	—	4,490,919
		1-Кезең	11,203,007	99,980,187	—	111,183,194
– Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер	17	2-Кезең	—	—	2,143,540	2,143,540
		3-Кезең	—	—	17,912,242	18,072,906
– Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер	17	1-Кезең	10,790,401	55,942,566	—	66,732,967
		2-Кезең	—	—	2,114,525	2,114,525
		3-Кезең	—	—	6,238,274	6,238,274
– Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттер	17	1-Кезең	15,491,592	13,612,255	—	29,103,847
		2-Кезең	—	—	255,377	255,377
		3-Кезең	—	—	2,930,503	2,930,503
Басқа да қаржылық активтер	21	1-Кезең	73,163	—	—	73,163
		3-Кезең	—	—	5,190,753	5,190,753
Шартты қаржылық міндеттемелер	31	1-Кезең	8,077,741	33,149,752	—	41,227,493
		2-Кезең	—	—	14,778	14,778
		3-Кезең	—	—	1,187,850	1,187,850
Жиынтығы			217,241,629	202,684,760	9,718,973	28,268,869
						457,914,231

«НҰРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

31 желтоқсан 2022 жыл	Ескерту	Жоғарғы рейтинг	Стандартты рейтинг	Стандартты рейтингтен төмен	Құнсызданған	Жиынтығы
Қолма-қол қаражатты есепке алмағанда, ақшалай қаражат пен олардың баламалары	13	1-Кезең	32,113,940	—	—	32,113,940
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	14	1-Кезең	36,937,055	—	—	36,937,055
БЖКӨҚ бойынша бағаланатын қаржылық активтер	15	1-Кезең	102,615,803	—	—	102,615,803
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	16	1-Кезең	3,685,368	—	—	3,685,368
— Ірі кәсіпорындарға берілген кредиттер	17	1-Кезең	36,917,659	52,188,472	—	89,106,131
		2-Кезең	—	—	13,413,571	13,413,571
		3-Кезең	—	—	—	22,108,543
— Шағын және орта кәсіпорындарға берілген кредиттер	17	1-Кезең	3,224,117	66,804,108	—	70,028,225
		2-Кезең	—	—	345,921	345,921
		3-Кезең	—	—	—	7,773,890
— Бөлшек сауда клиенттеріне берілген кредиттер	17	1-Кезең	15,095,767	14,414,738	197,145	29,707,650
		2-Кезең	—	—	200,056	200,056
		3-Кезең	—	—	—	3,088,789
Басқа да қаржылық активтер	21	1-Кезең	353,706	—	—	353,706
		3-Кезең	—	—	8,090,302	8,090,302
Шартты қаржылық міндеттемелер	31	1-Кезең	8,727,607	60,926,124	—	69,653,731
		2-Кезең	—	—	11,093	11,093
		3-Кезең	—	—	—	930,707
Жиынтығы			239,681,154	194,333,442	22,258,088	33,901,929
						490,174,613

Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелерді өзара есепке алу

Бұдан былайғы кестеде берілген ақпараттарға қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелер туралы төмендегідей ақпараттар кіреді:

- Банктің қаржылық жағдай туралы жеке есепте өзара алынатын; немесе
- қаржылық жағдайы туралы жеке есепте өзара есепке алынбайтындығына қарамастан, ұқсас қаржылық құралдарға қатысты қолданылатын, заңдық қолданыстағы өзара есепке алу туралы бас келісімдердің немесе ұқсас келісімдердің мәні болып табылатын.

Ұқсас қаржылық құралдарға туынды қаржылық құралдар, репо мәмілелері, кері репо мәмілелері, кірме мен құнды қағаздар қарыз беру туралы келісімдер жатады.

Банк орталық контрагент арқылы туынды қаржылық құралдармен биржада атқарылмайтын операциялар жүргізеді. Басшылық мұндай келісімдер мәні жағынан өзара есепке алмасумен теңестіріледі деп есептейді және де Банк өзара есеп алмасуды жүргізу өлшемдері үшін жауап береді, өйткені толық сомадағы есептердің механизмінде кредиттік тәуекел мен өтімділік тәуекелін жоқ ететін немесе ең төменгі деңгейге түсіретін сипаттар бар, сондықтан Банк бірыңғай есептілік үдерістің немесе цикльдің шеңберінде дебиторлық және кредиторлық берешекті реттей алады.

Банк репо және кері репо келісімдеріне қатысты клиенттерге берілген кредиттер және нарық айналымындағы бағалы қағаздар бойынша депозиттер түріндегі қамтаманы алады және қабылдайды.

«НҰРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Кредиттік тәуекел (жалғасы)

Қаржылық активтер мен қаржылық міндеттемелерді өзара есепке ату (жалғасы)

Бұл қамтама ретінде алынған/кепілге берілген аталған бағалы қағаздар мәмілені өтеу мерзіміне дейін қайтарылуы тиіс дегенді білдіреді. Сондай-ақ мәміле шарттары әрбір контрагентке, контрагент қамтама беруге шамасы жетпеуі нәтижесінде мәмілелерді тоқтатуға құқық береді.

2023 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша бұдан былайғы кестеде заңдық қолданыстағы өзара алмасу туралы бас келісімдер мен ұқсас келісімдердің мәні болып табылатын қаржылық активтер мен қаржылық міндеттер берілген:

Қаржылық активтердің/ міндеттемелердің түрі	Мойындалған қаржылық активтердің/(міндеттемелердің) толық сомалары	Қаржылық жағдай туралы жеке есепте қаржылық активтердің/(міндеттемелердің) таза сомасы	Қаржылық жағдай туралы жеке есепте өзара орын баспайтын сомалар		
			Қаржылық құралдар	Алынған ақшалай қамтама	Таза сома
Клиенттерге берілген кредиттер	97,043,701	97,043,701	—	(35,144,372)	61,899,329
Қаржылық активтердің барлығы	97,043,701	97,043,701	—	(35,144,372)	61,899,329
Клиенттердің қаражаты	(36,704,291)	(36,704,291)	—	36,704,291	—
Қаржылық міндеттемелердің барлығы	(36,704,291)	(36,704,291)	—	36,704,291	—

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша бұдан былайғы кестеде заңдық қолданыстағы өзара алмасу туралы бас келісімдер мен ұқсас келісімдердің мәні болып табылатын қаржылық активтер мен қаржылық міндеттер берілген:

Қаржылық активтердің/ міндеттемелердің түрі	Мойындалған қаржылық активтердің/(міндеттемелердің) толық сомалары	Қаржылық жағдай туралы жеке есепте қаржылық активтердің/(міндеттемелердің) таза сомасы	Қаржылық жағдай туралы жеке есепте өзара орын баспайтын сомалар		
			Қаржылық құралдар	Алынған ақшалай қамтама	Таза сома
Клиенттерге берілген кредиттер	84,200,272	84,200,272	—	(25,228,280)	58,971,992
Қаржылық активтердің барлығы	84,200,272	84,200,272	—	(25,228,280)	58,971,992
Клиенттердің қаражаты	(34,987,373)	(34,987,373)	—	34,987,373	—
Қаржылық міндеттемелердің барлығы	(34,987,373)	(34,987,373)	—	34,987,373	—

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі – бұл Банктің қаржылық міндеттерді орындау кезінде туындайтын қиыншылықтармен байланысқан тәуекел, оның есептері ақша қаражаттарын өткізу арқысы жүргізіледі. Өтімділік тәуекелі активтер мен міндеттердің өтеу мерзімдерінде сәйкессіздік болған кезде туындайды. Активтер мен міндеттердің мерзімдері мен пайыздық мөлшерлемелерінде сәйкестік және/немесе бақылаудағы сәйкессіздік өтімділік тәуекелдерін басқарудағы ең басты негіздеме болып табылады. Жүргізетін операциялардың әр алуандығы себебінен және активтер мен міндеттердің өтеу мерзімдеріне қатысты белгісіздіктің, толық сәйкестіктің болуы қаржылық институттары үшін әдеттегі практика болып табылмайды, бұл операциялардың табыстылығын арттырады, алайда шығындар тәуекелінің туындауын арттырады.

Банк өтеу мерзімдерінің келуіне қарай барлық міндеттерді орындауға қажетті ақша қаражаттарының тұрақты түрде болуын қамтамасыз ету мақсатында керекті өтімділік деңгейін ұстайды. Өтімділік жөніндегі басқару саясатын Басқарма қарастырады және бекітеді.

Банктің жедел және ойланбастан, болжау мүмкін болмаған өтімділік талаптарына қатысты әрекет етуі үшін Банк шығарылған борышкерлік құнды қағаздары, басқа банктердің ұзақ мерзімдік және қысқа мерзімдік кредиттері, негізгі корпоративтік клиенттер мен жеке тұлғалардың депозиттері, сондай-ақ өтімділігі жоғары активтердің әртараптандырылған қаржы секілді әртараптандырылған және тұрақты құрылым қаржыландыру көздерін белсенді түрде қолдауға ұмтылады.

Өтімділікті басқару саясаты төмендегідей бөліктерден тұрады:

- өтімді активтердің деңгейіне қажетті ақша қаражаттарының ағымы туралы мәліметтерге байланысты негізгі валюталар мен шоттарға қатысты ақша қаражаттарының ағымдарын болжау;
- қаржыландыру әртараптандырылған құрылым көздерін қолдау;
- қарыз қаражаттарын жинақтылығы мен құрылымын басқару;
- қарыз қаражаттарының есебінен қаржыландыру тарту жоспарларын әзірлеу;
- кассалық өтімділік әлсіреген кезде қорғаныс шаралары ретінде еркін сатуға болатын өтімділігі жоғары активтерді қоржынына қолдау көрсету;
- өтімділік пен қаржыландырудың жоғарғы деңгейін қолдау мақсатында қосалқы жоспарлар әзірлеу;
- өтімділік көрсеткішінің сәйкестігін бақылауды белгіленген нормативте заңды түрде жүзеге асыру.

Тәуекелдер департаменті бөлімшелерден өздерінің қаржылық активтері мен міндеттерінің өтімділік құрылымы мен келешекте бизнестен жоспарлы күтілген ақша қаражаттарын ағымдарының болжамы туралы ақпараттарды алады. Содан кейін, Қазынашылық Банктің жалпы өтімділігінің қажетті деңгейін қамтамасыз ету үшін негізінен жоғары өтімді мемлекеттік бағалы қағаздардан, банктер орналасырған депозиттерден және басқа да банкаралық өнімдерден тұратын бағалы қағаздар қоржынын құрайды.

Қазынашылық күн сайын өтімділік позициясына мониторинг жүргізеді, ал Тәуекелдер департаменті қалыпты және жайсыз жағдайлардағы әртүрлі мүмкін болған сценарийлерді есепке ала отырып, нарықтың жағдайына жүйелі негізде «стресс–тест» өткізеді. Қалыпты нарықтық жағдайларда өтімділік жағдай туралы есептер апта сайын жоғарғы басшылыққа тапсырылып отырады. Өтімділікті басқару жөніндегі саясатқа қатысты шешімдерді АІПБК қабылдайды және Қазынашылық оларды орындайды.

Бұдан былайғы келесі кесте келісімшарттарда белгіленген өтеу мерзімдері орын алған күндерді ең ерте мерзімін көрсете отырып, қаржылық активтердің, қаржылық міндеттердің дисконтталған ақша қаражаттарын ағымы мен кредиттік сипаттағы шартты міндеттерін көрсетеді. Бұл кестелерде аталған ақша қаражаттары ағымдарының түсімі мен шығуындағы жинақталған шамалар қаржылық активтердің, кредиттік сипаттағы міндеттердің немесе шартты міндеттердің ақша қаражаттарының келісілген дисконтталмаған ағымы түрінде беріледі. Келісімшарттарға шығарылған қаржылық кепілдіктерге қатысты кепілдіктердің ең жоғарғы шамасы кепілдік қолданылуы мүмкін ең ерте кезеңге жатқызылады.

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Өтімділік тәуекелі (жалғасы)

Қазақстан Республикасы заңнамасына сәйкес салымшылар кез келген уақытта банктен өздерінің мерзімдік депозиттерін алуға құқылы, бұл орайда, көп жағдайларда, олар есептелген пайыздық кірісті алу құқығынан айырылады. Бұл депозиттер келісімшартта белгіленген өтеу мерзімдерін ескере отырып берілген.

Дегенмен де, басшылық мерзімінен бұрын алу үдерісі болғанына қарамастан, салымшылардың басым көпшілігі талап етілгенге дейінгі шоттар мен депозиттерді таңдайды, шоттар мен депозиттердің санына қатысты мәліметтер мен салымшылардың түрлерін диверсификация жасаудан және Банктің өткен тәжірибесінен ұзақ мерзімдік бұл шоттар қаржыландырудың тұрақты көзі деп есептейді.

Банк қасалық өтімділік әлсіреген кезде еркін сатуға болатын өтімділігі жоғары және өртаптапандырылған активтердің қоржынына қолдау көрсетеді.

«НУРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Өтімділік тәуекелі (жалғасы)

2023 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Қаржылық жағдайы туралы жеке есепте көрініс тапқан сомалардың талдамасы келесі кестеде берілген (күтілген өтеу мерзімдеріне қатысты бөлінінде):

	Талап етілгенге					Барлығы
	31 желтоқсан 2023 жыл дейін және 1 1 айдан 3 айға дейін аз	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары	Мерзіміс өтеу кешіктірілген	
Туынды емес қаржылық активтер						
Ақшалай қаражат пен олардан баламалары	81,618,631	-	-	-	-	81,618,631
ТШӨҚ бойынша бағаланатын қаржылық активтер	-	-	-	-	13,194	13,194
БЖҚӨҚ бойынша бағаланатын қаржылық активтер	61,413,963	21,878	324,051	1,542,681	2,695	63,305,268
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	-	-	-	36,251,092	-	36,251,092
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	949,261	3,488,293	-	-	-	4,490,919
Клиенттерге берілген кредиттер	12,179,227	65,919,429	107,886,578	22,244,373	-	238,614,469
Еңгілес кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	-	-	-	15,195,504
Басқа да қаржылық активтер	5,190,753	-	-	-	15,195,504	5,190,753
Активтердің барлығы	161,351,835	20,678,035	108,210,629	60,038,146	15,211,393	444,679,830
Туынды емес қаржылық міндеттемелер						
Банктер мен басқа қаржы ұйымдарының құралдары	836,459	19,669	-	4,376,455	-	5,232,583
Клиенттердің қаражаттары	43,489,852	157,857,245	31,295,330	9,115,395	56,393,131	343,352,867
Тығарылған Борышкерлік бағалы қағаздар	-	374,125	10,000,000	-	-	10,374,125
Регулен борыш	139,145	1,253,977	8,184,813	19,409,298	2,494,554	31,481,787
Жалпау бойынша міндеттемелер	-	-	948,682	-	-	948,682
Басқа да қаржылық міндеттемелер	11,113,666	-	-	-	-	11,113,666
Міндеттемелердің барлығы	55,579,122	159,130,891	50,428,825	32,901,148	58,887,685	402,503,710
Таза позиция	105,772,713	(24,898,004)	(89,723,169)	27,136,998	(43,676,292)	42,176,120

«НУРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

30. ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ (ЖАЛҒАСЫ)

Өтімділік тәуекелі (жалғасы)

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Қаржылық жағдайы туралы жеке есепте көрініс тапқан сомалардың талдамасы келесі кестеде берілген (күтілген өтеу мерзімдеріне қатысты бөлігінде):

	Талап етілгенге					5 жылдан жоғары	Мерзімсіз өтеу кешіктірілген	Мерзімі	Барлығы
	1 жылдан 1 айға дейін	1 айдан 3 айға дейін	3 айдан 12 айға дейін	1 жылдан 5 жылға дейін	5 жылдан жоғары				
31 желтоқсан 2022 жыл									
Туынды емес қаржылық активтер									
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	43,785,366	-	-	-	-	-	-	-	43,785,366
ТШЕҚ бойынша бағаланатын қаржылық активтер	-	-	-	-	-	-	10,132	-	10,132
БЖЖӘЖ бойынша бағаланатын қаржылық активтер	91,068,215	26,320	8,770,180	2,521,543	226,851	-	2,694	-	102,615,803
Амортизацияланған күн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	-	-	-	-	36,937,055	-	-	-	36,937,055
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	967,762	-	2,717,606	-	-	-	-	-	3,685,368
Клиенттерге берілген кредиттер	17,248,918	10,530,146	62,914,733	115,048,857	16,879,319	-	13,150,803	-	235,772,776
Негізгі құралдар	-	-	-	-	-	-	9,605,868	-	9,605,868
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	-	-	-	-	-	-	4,103,125	-	4,103,125
Еншілес кәсіпорындарға инвестициялар	-	-	-	-	-	-	15,638,705	-	15,638,705
Басқа да қаржылық активтер	8,444,008	-	-	-	-	-	-	-	8,444,008
Активтердің барлығы	161,514,269	10,556,466	74,402,519	117,570,400	54,043,225	29,360,524	13,150,803	460,598,206	
Туынды емес қаржылық міндеттемелер									
Банктер мен басқа қаржы ұйымдарының құралдары	276,594	412,134	1,064,168	1,658,434	2,716,002	-	-	-	6,127,332
Клиенттердің қаражаты	31,060,855	28,791,580	154,584,410	37,524,870	9,552,243	79,411,631	-	-	340,925,589
Шығарылған Борышкерлік бағалы қағаздар	-	374,125	14,976,888	10,000,000	-	-	-	-	25,351,013
Реттелген борыш	141,970	-	1,253,980	-	26,873,850	-	2,268,859	-	30,538,659
Жалпау бойынша міндеттемелер	-	-	-	765,739	-	-	-	-	765,739
Басқа да қаржылық міндеттемелер	8,346,112	-	-	-	-	-	-	-	8,346,112
Міндеттемелердің барлығы	39,825,531	29,577,839	171,879,446	49,949,043	39,142,095	81,680,490	13,150,803	412,054,444	
Таза позиция	121,688,738	(19,021,373)	(97,476,927)	67,621,357	14,901,130	(52,319,966)	13,150,803	48,543,762	

31. КАПИТАЛДЫ БАСҚАРУ

ҚРҰБ Банк капиталының деңгейіне қойылатын талаптарды белгілейді және орындалуын бақылайды. Банк капиталы ретінде заңнамаға сәйкес кредиттік институттардың капиталын құрайтын баптар ретінде белгіленген баптарды анықтайды.

- 1-деңгейдің капиталы негізгі капитал мен қосымша капитал сомасы түрінде беріледі. Негізгі капиталға кейінге қалған салықтық міндеттерді, басқа да қайта бағалау қорларын алып тастап, гудвилді, ағымдағы жыл мен өткен кезеңдердегі шығындарды, кейінге қалған салықтық активті қосқандағы, меншікті сатылып алынған жай акцияларды, материалдық емес активтерді, жай акцияларды, эмиссиялық кірісті, ағымдағы жыл мен өткен кезеңдердегі бөлінбеген табысты, қорлар формасындағы акционерлік капиталдан жатады. Қосалқы капиталға мерзімсіз келісімшарттар мен төленген артықшылықты акциялар, келесі түзетулерді алып тастағанда: жеке мерзімсіз қаржылық құралдар мен сатып алынған артықшылықты акцияларға салынған инвестициялар кіреді.
- 2-деңгейдің капиталына Банк 10% немесе жоғары пайыздық акцияларын иеленетін қаржылық институттардың реттелген борыштарындағы инвестицияларды есепке алмағанда, реттелген теңдегі борыш жатады.

1-кезең капитал мен 2-кезең капиталының сомасы меншікті капитал болып табылады. Капитал базасының дәрежелеудегі басқа да әртүрлі шектеулер мен өлшемдер жоғарыда көрсетілген элементтерге қолданылады.

ҚРҰБ белгілеген қолданыстағы талаптарға сәйкес Банк келесі коэффициенттегі жеткілікті капиталды ұстауы тиіс:

- негізгі капиталдың кредиттік тәуекелдердің деңгейіне қарай өлшенген, нарықтық тәуекелдің және операциялық тәуекелдің активтерінің сандық шараларының шарттарына және мүмкін болған талаптар мен міндеттерді есепке ала отырып, есептелген шартты және мүмкін болған міндеттерге, активтердің сомаларына, туынды қаржылық құралдарға, қатынасы (k_1);
- 1-деңгей капиталының кредиттік тәуекелдердің деңгейіне қарай өлшенген, нарықтық тәуекелдің және операциялық тәуекелдің активтерінің сандық шараларының шарттарына және мүмкін болған талаптар мен міндеттерді есепке ала отырып, есептелген шартты және мүмкін болған міндеттерге, активтердің сомаларына, туынды қаржылық құралдарға, қатынасы (k_{1-2});
- жалпы капиталдың кредиттік тәуекелдердің деңгейіне қарай өлшенген, нарықтық тәуекелдің және операциялық тәуекелдің активтерінің сандық шараларының шарттарына және мүмкін болған талаптар мен міндеттерді есепке ала отырып, есептелген шартты және мүмкін болған міндеттерге, активтердің сомаларына, туынды қаржылық құралдарға, қатынасы (k_2).

2023 пен 2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Банкке қолданылатын коэффициенттердің ең төменгі деңгейі төмендегідей болып келеді:

- k_1 – 0.055 төмен емес;
- k_{1-2} – 0.065 төмен емес;
- k_2 – 0.080 төмен емес.

Банк капиталға қатысты сыртқы талаптарды ұстанады.

Банк инвесторлардың, кредиторлар мен нарықтың сенімін сақтау, сондай-ақ бизнесті келешекте дамытуды қамтамасыз ету үшін тұрақты капитал базасын қолдау саясатын ұстайды. Банк капитал пайдасының орташа көрсеткіштерінің ықпалын мойындайды, жоғары деңгейдегі кіріс баланс болғанда жетуге мүмкін болатын артықшылықты және қауіпсіз жоғарғы кірістілік пен тұрақты жағдайда орнығуын қамтамасыз ететін капитал арасындағы жоғары кірістілікті қолдау қажет екенін мойындайды.

Банк 2023 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша сомалардың негізінде капиталдың заңды түрде белгіленген коэффициенттерін сақтайтыны, содан кейін 2022 жылдың 31 желтоқсаны күй-жайы бойынша нормативтік қаржылық есептілікте берілгені туралы есепті ҚРҰБ өткізеді.

«НҰРБАНК» АҚ

**2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)**

32. КРЕДИТТІК СИПАТТАҒЫ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Банктің кредиттік ресурстар беру жөніндегі шартты міндеттер бар. Бұл кредиттік сипаттағы шартты міндеттер кредиттік ресурстар формасындағы мақұлданған кредиттер, кредиттік карталарға лимиттер, сондай-ақ овердрафттар беруді қарастырады.

Банк банктік кепілдіктер береді және өзінің клиенттерінің үшінші тұлғалар алдындағы міндеттерін орындауын қамтамасыз ету мақсатында аккредитивтер ашады. Аталған келісімдер міндеттердің лимитін тіркейді, әдетте оның мерзімі бес жылға дейін созылады. Банк сондай-ақ құнды қағаздар қарыздарының операциялары бойынша есептік агент ретінде әрекет етіп, кепілдіктер береді.

Банк қаржылық кепілдіктер, кредиттік шартты міндеттер мен аккредитивтер берген кезде, клиенттерге кредиттер берген жағдайдағы тәуекелдерді басқару саясатын мен жосықтарды қолданады.

Кредиттік сипаттағы берілген шартты міндеттердің келісілген сомасының санаттарға қатысты кестесі төменде берілген. Кредиттік сипаттағы шартты міндеттерге қатысты кестеде көрініс тапқан сомалар аталған шартты міндеттердің толығымен орындалатынын білдіреді. Кестеде көрініс тапқан кепілдіктер мен аккредитивтерге қатысты сомалар, егер контрагенттер өзінің міндеттерін келісімшарттар шарттарына сәйкес орындай алмайтын болса, есеп күнгі күй-жайы бойынша бухгалтерлік шығынның жоғарғы шамасын береді.

Мың теңге	31 желтоқсан 2023 жыл	31 желтоқсан 2022 жыл
Келісімшартқа сәйкес сома		
Кредиттер мен кредиттік желілер беру жөніндегі міндеттемелер	26,096,076	37,370,031
Кепілдіктер мен аккредитивтер	25,627,613	38,931,500
Минус: кредиттік сипаттағы міндеттер бойынша ККШ-ға сай қор (27-Ескерту)	(9,293,567)	(5,712,499)
	42,430,121	70,595,531

ККШ бойынша бағалаушы қорлар өзгерістерінің талдауы төменде берілген:

Мың теңге	1-Кезең	2-Кезең	3-Кезең	Жиынтығы
2022 жылдың 1 қаңтарындағы ККШ бойынша қор	(504,080)	-	(1,158,881)	(1,662,961)
ККШ өзгерістері	(3,556,984)	(91)	(485,963)	(4,043,038)
2022 жылдың 31 желтоқсанындағы ККШ бойынша қор	(4,061,064)	(91)	(1,644,844)	(5,705,999)
ККШ өзгерістері	3,502,035	(177)	(7,089,426)	(3,587,568)
2023 жылдың 31 желтоқсанындағы ККШ бойынша қор	(559,029)	(268)	(8,734,270)	(9,293,567)

Кредиттік сипаттағы аталған шартты міндеттердің көпшілігі ішінара немесе толықтай орындалмастан, тоқтатылуы мүмкін. Осының себебінен бұрын аталған кредиттік сипаттағы келісілген шартты міндеттер ақша қаражаттарының күтілген сыртқы кетуін білдіреді.

33. ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Салықтық заңнама

Қазақстан Республикасындағы салықтық жағдай өзгерістерге ұшырайды және қолданылуы мен түсініктеме берілуде дәйексіздік байқалады. Қазақстандық уәкілетті органдардың Қазақстан заңдары мен Банктің жағдайларына түсініктеме берудегі қайшылықтары қосымша салықтар, айыппұлдар мен өсімақылардың салынуына алып келуі мүмкін.

Қазақстан заңдары мен салық салу тәжірибесі үздіксіз даму үстінде, сондықтан да ол әртүрлі түсініктемелер мен жиі өзгерістерге ұшырайды, бұл кері күштерге соқтыруы мүмкін. Кейбір жағдайларда, салық салу базасын анықтау мақсатында, салықтық заңнамалар ҚЕХС ережелеріне сілтеме жасайды, бұл орайда қазақстандық сәйкесті салық органдарының ҚЕХС шарттарына жасаған түсіндірмелері осы жеке қаржылық есептілікті әзірлеу кезінде басшылық қолданған есептік саясаттардан, пайымдау мен бағалаудан ерекше болуы мүмкін, бұл өз кезегінде Банкте қосымша салықтық міндеттердің туындауына әкелуі мүмкін. Салықтық органдар салық жылы аяқталғаннан кейін бес жыл ішінде ретроспективті тексеру жүргізуі мүмкін.

Банк басшылығы сәйкесті заңнаманың түсіндірмесі қолайлы болып табылады Банктің салық позициясы негізделген деп есептейді.

Сот талап-арыздары мен талаптары

Банк іскерлік операциялармен байланысты әртүрлі сот қарауларының әлеуетті нысаны болып табылады. Банк қанағаттанбаған немесе қатерлі мұндай талап-арыздардың жеке немесе қосыла отырып қауіпті екенін, олардың Банктің қаржылық жағдайына немесе оның қызметінің нәтижелеріне айтарлықтай жағымсыз ықпал ету ықтималдығы бар деп есептемейді.

Банк жекелеген жағдайлардың нәтижесінде туындайтын маңызды міндеттердің ықтималдығын бағалайды және міндеттердің туындауына себеп болған оқиғалардың орын алатыны және міндеттердің сомасы жеткілікті деңгейде нақты болуы есептелген ықтималды жағдай туындаған кезде ғана өзінің жеке қаржысы есебінен қорлар құрады. Осы жеке қаржылық есептілікте жоғарыда сипатталған қандай да бір шартты міндеттерге ешқандай қор құрылған жоқ.

«НҰРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

34. БАЙЛАНЫСҚАН ТАРАПТАРМЕН ЖАСАЛҒАН ОПЕРАЦИЯЛАР

Бақылау қатынастары

«J.P. Finance Group» ЖШС Банктің бас кәсіпорны болып табылады. Банктің бас кәсіпорны сыртқы қолданушыларға қолжетімді қаржылық есептілік дайындайды. Р.Т. Сарсенов мырза Банкке соңғы бақылау жүргізетін Тарап болып табылады. Банкке соңғы бақылау жүргізетін Тарап сыртқы қолданушыларға қолжетімді қаржылық есептілік дайындамайды.

Директорлар кеңесінің және Басқарманың мүшелерімен жасалған операциялар

2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі «Қызметкерлердің шығыстары» бабына енгізілген сыйақылардың жалпы көлемі келесі үлгіде беріледі.

Мың теңге	2023 жыл	2022 жыл
Қызметкерлерге берілетін қысқа мерзімді сыйақы	198,482	285,440
Әлеуметтік қамтаманың шығыстары	2,913	7,040
	201,395	292,480

Көрсетілген соманың құрамына Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелеріне берілген ақпалай және ақшалай емес сыйақылар кіреді.

2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелерімен жасалған операциялар бойынша шоттардағы қалдықтар мен мөлшерлемелің орташа пайызы, төмендегідей:

Мың теңге	31 желтоқсан 2023 жыл	Орташа тиімді, пайыздық мөлшерлеме, %	31 желтоқсан 2022 жыл	Орташа тиімді, пайыздық мөлшерлеме, %
Қаржылық жағдайы туралы жеке есеп				
АКТИВТЕР				
Клиенттерге берілген кредиттер	938	11.0	1,445	11.0
МІНДЕТТЕМЕЛЕР				
Клиенттердің қаражаты	5,301,523	0-17.0	3,936,213	15.8
Басқа да кредиторлық берешек	51	—	17	—

31 желтоқсанында аяқталған жыл ішіндегі Директорлар кеңесінің және Басқарманың мүшелерімен жасалған операциялар бойынша пайданың немесе шығынның құрамына енгізілген сома келесі үлгіде берілуі мүмкін.

Мың теңге	2023 жыл	2022 жыл
Табыс немесе шығын		
Пайыздық кірістер	123	391
Пайыздық шығыстар	(57,983)	(122,551)
Кредиттік шығындар бойынша кірістер	5	1,958
Комиссиялық кірістер / (шығындар)	2,105	(28)
Басқа да шығындар	(2,529)	(6,328)

«НҰРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

34. БАЙЛАНЫСҚАН ТАРАПТАРМЕН ЖАСАЛҒАН ОПЕРАЦИЯЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Басқа байланысқан тараптармен жасалған операциялар (жалғасы)

2023 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша шоттардағы қалдықтар мен орташа тиімді пайыздық мөлшерлемелер, сондай-ақ 2023 жыл ішіндегі басқа байланысқан тараптарға сәйкесті операциялар бойынша орын алған табыс немесе шығын төмендегідей:

Мың теңге	Акциягерлер		Банктің еншілес кәсіпорындары		Басқа да байланысқан тараптар*		
	Орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме, мың теңге	Орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме, %	Орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме, мың теңге	Орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме, %	Орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме, мың теңге	Орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме, %	Барлығы мың теңге
Қаржылық жағдайы туралы жеке есеп АКТИВТЕР							
Клиенттерге берілген кредиттер							
- қазақстан теңгесінде	-	-	2,174,775	0.1	10,463,354	0.6-29.0	12,638,129
Еншілес кәсіпорындарға инвестициялар							
- қазақстан теңгесінде	-	-	15,638,705	-	-	-	15,638,705
Басқа да активтер							
- қазақстан теңгесінде	-	-	94,653	-	228,652	-	323,305
МІНДЕТТЕМЕЛЕР							
Клиенттердің қаражаттары							
- қазақстан теңгесінде	926,702	0-15.8	3,354,931	0-14.5	40,221,086	0-16.2	44,502,719
- АҚШ долларында	4,351,970	0-1.0	1,993	0-0.6	29,136,970	0-1.0	33,490,933
- басқа да валютада	1	-	-	-	543,902	-	543,903
Қаржылық жалпау							
- қазақстан теңгесінде	-	-	8,411	-	489,295	-	497,706
Реттелген борыш							
- АҚШ долларында	8,323,958	4.0	-	-	-	-	8,323,958
Басқа да міндеттемелер							
- қазақстан теңгесінде	-	-	106	-	2,448	-	2,554
Қаржылық жағдайы туралы жеке есепте мойындалмаған баптар							
Кепілдіктер мен аккредитивтер							
-	-	-	-	-	740,445	-	740,445
Кредит пен кредиттік желі беру жөніндегі міндеттемелер							
-	-	-	-	-	556,611	-	556,611
Табыстар мен шығындар туралы жеке есеп							
Пайыздық кірістер							
-	-	-	240,097	-	1,528,769	-	1,768,866
Пайыздық шығыстар							
-	2,016,648	-	289,461	-	3,315,733	-	5,621,842
Комиссиялық кірістер							
-	26,277	-	3,524	-	354,646	-	384,447

* Соңғы бақылаушы Бас компанияның тарабынан бақылауға алынған кәсіпорындар басқа байланысқан тараптар болып табылады.

«НҰРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

34. БАЙЛАНЫСҚАН ТАРАПТАРМЕН ЖАСАЛҒАН ОПЕРАЦИЯЛАР (ЖАЛҒАСЫ)

Басқа байланысқан тараптармен жасалған операциялар (жалғасы)

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша шоттардағы қалдықтар мен орташа тиімді пайыздық мөлшерлемелер, сондай-ақ 2022 жыл ішіндегі басқа байланысқан тараптарға сәйкесті операциялар бойынша орын алған табыс немесе шығын төмендегідей:

Мың теңге	Акциягерлер		Банктің еншілес кәсіпорындары		Басқа да байланысқан тараптар*		
	Орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме, мың теңге	Орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме, %	Орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме, мың теңге	Орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме, %	Орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме, мың теңге	Орташа тиімді пайыздық мөлшерлеме, %	Барлығы мың теңге
Қаржылық жағдай туралы жеке есеп АКТИВТЕР							
Клиенттерге берілген кредиттер							
- қазақстан теңгесінде	-	-	2,268,552	0.1	10,339,904	0.1-29.2	12,608,456
Еншілес кәсіпорындарға инвестициялар							
- қазақстан теңгесінде	-	-	1,160,924	-	-	-	1,160,924
Басқа да активтер							
- қазақстан теңгесінде	-	-	15,638,705	-	-	-	15,638,705
МІНДЕТТЕМЕЛЕР							
Клиенттердің қаражаты							
- қазақстан теңгесінде	84,038	0.0-14.5	2,334,534	0.0-12.0	32,275,796	0.0-15.8	34,694,368
- АҚШ долларында	3,492,571	0.0-1.0	2,025	0.0-0.6	31,988,348	0.0-1.0	35,482,944
- басқа да валютада	1	-	1	-	409,445	-	409,447
Қаржылық жалдау							
- қазақстан теңгесінде	-	-	12,484	-	254,141	-	266,625
Басқа да міндеттемелер							
- қазақстан теңгесінде	-	-	2,621	-	67,494	-	70,115
- АҚШ долларында	-	-	-	-	40	-	40
Қаржылық жағдай туралы жеке есепте мойындалмаған баптар							
Кепілдіктер мен аккредитивтер							
-	-	-	-	-	670,424	0.0-4.0	670,424
Кредит пен кредиттік желі беру жөніндегі міндеттемелер							
-	-	-	-	-	1,591,986	-	1,591,986
Табыстар мен шығындар туралы жеке есеп							
Пайыздық кірістер							
-	-	-	392,840	-	1,092,377	-	1,485,217
Пайыздық шығыстар							
(119,903)	-	(143,924)	-	(2,132,395)	-	-	(2,396,222)
Құнсызданудан келген шығындар							
-	-	(639,769)	-	-	-	-	(639,769)
Дивидендтер							
(15,000)	-	-	-	-	-	-	(15,000)
Комиссиялық кірістер							
1,613	-	3,143	-	260,697	-	-	265,453
Басқа да кірістер							
-	-	61,319	-	-	-	-	61,319

* Соңғы бақылаушы Бас компанияның тарабынан бақылауға алынған кәсіпорындар басқа байланысқан тараптар болып табылады.

«НҮРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІГІНІҢНЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

35. ӘДЛІ ҚҰН МЕН ЕСЕПТІК СЫНЫПТАУ

Есептік сыныптау мен әділ құн

Төмендегі кестеде 2023 және 2022 жылдардың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша активтер мен міндеттердің баланстық және әділ құнын қамтиды:

	31 желтоқсан 2023 жыл		31 желтоқсан 2022 жыл		Мойындалмаға н табыс/ (шығын)
	Баланстық құны	Әділ құны	Мойындалмаға ан табыс/ (шығын)	Баланстық құны	
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	81,618,631	81,618,631	-	43,785,366	43,785,366
ТШЕЖ бойынша бағаланатын қаржылық активтер	13,194	13,194	-	10,132	10,132
БЖЖЭЖ бойынша бағаланатын қаржылық активтер	63,305,268	63,305,268	-	102,615,803	102,615,803
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық активтер	36,251,092	36,128,488	(122,604)	36,937,055	36,947,510
Кредиттік мекемелердегі қаражаттар	4,490,919	4,490,919	-	3,685,368	3,685,368
Клиенттерге берілген кредиттер	238,614,469	242,092,375	3,477,906	235,772,776	237,475,788
Негізгі құралдар құрамындағы жер уласқелері, нұмараттар мен құрылыстар	7,172,526	7,172,526	-	7,291,680	7,291,680
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	2,655,051	2,655,051	-	4,103,125	4,103,125
Басқа да қаржылық активтер	5,190,753	5,190,753	-	8,444,008	8,444,008
	439,311,903	442,667,205	(3,355,302)	442,645,313	444,358,780
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	5,232,583	5,232,583	-	6,127,332	6,127,332
Клиенттердің қаражаты	343,352,867	341,460,846	(1,892,021)	340,925,589	341,068,602
Шығарылған Борышкерлік бағалы қағаздар	10,374,125	9,165,945	(1,208,180)	25,351,013	23,209,388
Реттелген борыш	31,781,787	31,481,787	-	30,538,659	30,538,659
Жалдау бойынша міндеттемелер	948,682	948,682	-	765,739	765,739
Басқа да қаржылық міндеттемелер	11,113,666	11,113,666	-	2,640,113	2,640,113
	402,503,710	399,403,509	(3,100,201)	406,348,445	404,349,833
Таза қаржылық активтердің барлығы	36,808,193	43,263,696	6,455,503	36,296,868	40,008,947
					(1,998,612)
					3,712,079

35. ӘДІЛ ҚҰН МЕН ЕСЕПТІК СЫНЫПТАУ (ЖАЛҒАСЫ)

Есептік сыныптау мен әділ құн (жалғасы)

Әділ құнды бағалау, бағалау жасалған күнгі нарықтың қатысушылары арасындағы ұйымдастырылған нарықта жасалатын активті сатқанда немесе міндеттер өткізгенде төленгенде алынуы мүмкін шартты операциялар құнын анықтауға бағытталған. Дегенмен де, белгісіздік пен субъективті пайымдауды пайдалану жағдайын есепке ала отырып, әділ құн активтерді жедел сатудан немесе міндеттерді өткізу шеңберінде іске асырылатын активтер немесе міндеттер ретінде түсіндірілмеуі тиіс.

Белсенді нарық айналымындағы қаржылық активтер мен қаржылық міндеттердің әділ құны нарықтық баға белгілеулерге немесе дилерлік бағаларға негізделеді. Банктің барлық басқа да қаржылық құралдарының әділ құнын Банк бағалаудың басқа да әдістерін қолдана отырып анықтайды.

Бағалау жасалған күнгі нарықтың қатысушылары арасындағы ұйымдастырылған нарықта жасалатын активті сатқанда немесе міндеттер өткізгенде төленгенде жасалуы мүмкін операциялардың құнын көрсететін әділ құнды бағалау тәсілдеріне қол жеткізу бағалау мақсаты болып табылады.

Бағалау әдістемесіне, нарықтық баға белгілеу қатысты болған, ұқсас құралдармен салыстырылған, ағымдағы берілген құн мен ақша қаражаттарының ағымдарының таза дисконттаудан келген бағалау моделдері кіреді. Бағалауда қолданылатын пайымдар мен мәліметтерге тәуекелсіз және базалық пайыздық мөлшерлемелер, кредиттік спредтер мен басқа да түзетулер, бағалауда қолданылатын мөлшерлемелерді дисконттау, акциялар мен облигацияларға құн белгілеу, валюта бағамдары, қорлардың индекстері, сондай-ақ күтілген құбылмалы құндар мен салыстырмалар кіреді. Бағалау әдістемесі нарықтың тәуелсіз қатысушылары анықтай алатындай, есең күнгі жай-күй бойынша қаржылық құралдардың құны көрсететін әділ құнды анықтауға бағытталған.

Банк қаржылық құралдардың әділ құнын анықтау үшін бағалаудың танымал моделдерін кеңінен қолданады. Бақылауға алынған баға белгілеу борышкерлік және үлестік құнды қағаздар нарығындағы және нарық айналымындағы моделдерге арналған бастапқы мәліметтер әдетте биржа айналымындағы туынды құралдар, сондай-ақ биржалық емес жай туынды қаржылық құралдар, пайыздық айырбастар қол жетімді болады.

Банк әділ құн бойынша есептелмейтін қаржылық құралдардың мәліметтердің әділ құнын бағалау үшін келесі әдістер мен рұқсаттарды қолданады.

Кредиттік мекемелердегі қаражаттар және кредиттік мекемелердің қаражаттары

Өтеу мерзімі бір айдан аспайтын активтер мен міндеттерге жататын қаржылық құралдарды салыстырмалы түрде қысқа болғандықтан, олардың баланстық құны әділ құнмен шамалас болып келеді. Өтеу мерзімі бір айдан жоғары активтер мен міндеттердің әділ құнын бағалауда жыл аяғындағы пайыздық мөлшерлемелерді қолдана отырып, ақша қаражаттарының қозғалысын дисконттау негізіне сүйенеді.

Клиенттерге арналған қарыздар

Жыл аяғында барлық банктер бойынша тартылған депозиттер мен орташа пайыздық спред көрсеткен нарықтық мөлшерлемелерді қолдана отырып, өтеудің есептік мерзімдеріне қарай жекелеген сомалар бойынша келешекке болжанған ақша қаражаттарының қозғалысын дисконттау арқылы бағалау жүргізілді.

Клиенттердің қаражаты

Клиенттердің қаражаттары бойынша пайыздық мөлшерлемелер нарықтық мөлшерлемелерге жақындатылған, сондықтан да баланстық баға әділ құнмен шамалас болып келеді.

«НУРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

35. ӘДІЛ ҚҰН МЕН ЕСЕПТІК СЫНЫПТАУ (ЖАЛҒАСЫ)

Есептік сыныптау мен әділ құн (жалғасы)

Шығарылған борышкерлік бағалы қағаздар

Нарық айналымындағы шығарылған борышкерлік бағалы қағаздардың әділ құнын бағалау үшін нарықтық бағалар қолданылды. Шығарылған басқа да борышкерлік құнды қағаздарды бағалау келешекке болжанған ақша қаражаттарының қозғалысын жыл аяғындағы нарықтық мәлішерлемелерді қолдана отырып, жүргізілетін өтеудің есептік мерзімдеріне қарай жекелеген сомалар бойынша дисконттау арқылы орындалады.

Әділ құн бағаларының иерархиясы

Әділ құнды құру кезінде қолданылатын маңызды мәліметтер есепке алатын әділ құны бағаларының келесі иерархиясын қолдана отырып, Банк әділ құнды бағалайды.

- 1-Денгей: ұқсас қаржылық құралдарға қатысты белсенді нарықта баға белгілеу (түзетілмеген).
- 2-Денгей: 1-Денгейге жататын баға белгілеуге ұқсамайтын, тікелей қол жетімді (яғни баға белгілеу) немесе жанама (яғни туынды баға белгілеу мәліметтері) мәліметтер. Бұл санатқа: белсенді нарықтағы ұқсас құралдарға арналған нарықтардағы баға белгілеу, белсенді ретінде қарастырылмайтын ұқсас құралдардың нарығындағы нарықтық баға белгілеу немесе барлық қолданылатын мәліметтер жанама емес немесе жанама негізде бақылаудағы бастапқы мәліметтерге негізделген басқа да әдістерін бағалауды қолдана отырып бағаланатын құралдар кіреді.
- 3-Денгей: мәліметтері қолжетімді емес. Бұл санатқа бақылаудағы бастапқы мәліметтерге негізделмеген ақпараттарды қолдана отырып бағаланатын құралдар жатады, бұл орайдағы мұндай бақылауға алынбаған мәліметтер бағалау құралына біршама ықпал етеді. Бұл санатқа құралдар арасындағы айырмашылықтарға қарсы тұру үшін, маңызды бақылауға алынбаған түзетулерді немесе пайымдауды пайдалану талап етілетін ұқсас құралдарға баға белгілеу негізінде бағаланатын құралдар жатады.

Төмендегі кестеде әділ құн иерархиясының деңгейлеріне қатысты 2023 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша әділ құн бойынша талдау берілген. Сомалар қаржылық жағдайы туралы шоғырландырылған есепте көрініс тапқан сомаларға негізделді.

Мың теңге	Бағалау күні	Келесіні қолдана отырып әділ құнды бағалау			Жиынтығы
		Белсенді нарықтарда баға белгілеу (1-Денгей)	Қадағалаудағы маңызды бастапқы мәліметтер (2-Денгей)	Қадағалауға алынбаған маңызды бастапқы мәліметтер (3-Денгей)	
Әділ құн бойынша бағаланатын активтер					
БЖКӘҚ бойынша					
Бағаланатын қаржылық активтер	31 желтоқсан 2023 жыл	63,305,268	—	—	63,305,268
ТШӨҚ бойынша бағаланатын қаржылық активтер	31 желтоқсан 2023 жыл	13,194	—	—	13,194
Негізгі құралдар					
құрамындағы жер учаскелері, ғимараттар мен құрылыстар	31 желтоқсан 2023 жыл	—	—	7,172,526	7,172,526
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	31 желтоқсан 2023 жыл	—	—	2,655,051	2,655,051
Әділ құны айналыс берілетін активтер					
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	31 желтоқсан 2023 жыл	81,618,631	—	—	81,618,631
Кредиттік мекемелердегі қаражат	31 желтоқсан 2023 жыл	—	4,490,919	—	4,490,919
Клиенттерге берілген кредиттер	31 желтоқсан 2023 жыл	—	—	242,092,375	242,092,375
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық құралдар	31 желтоқсан 2023 жыл	28,637,280	—	—	28,637,280
Басқа да қаржылық активтер	31 желтоқсан 2023 жыл	—	—	5,190,753	5,190,753

«НҰРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

35. ӘДІЛ ҚҰН МЕН ЕСЕПТІК СЫНЫПТАУ (ЖАЛҒАСЫ)

Әділ құн бағаларының иерархиясы (жалғасы)

Мың теңге	Бағалау күні	Келесіні қолдана отырып әділ құнды бағалау			Жиынтығы
		Белсенді нарықтарда баға белгілеу (1-Денгей)	Қадағалаудағы маңызды бастапқы мәліметтер (2-Денгей)	Қадағалауға алынбаған маңызды бастапқы мәліметтер (3-Денгей)	
Әділ құны ашық берілетін міндеттемелер					
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	31 желтоқсан 2023 жыл	—	5,232,583	—	5,232,583
Клиенттердің қаражаты	31 желтоқсан 2023 жыл	—	341,460,846	—	341,460,846
Шығарылған Борышкерлік бағалы қағаздар	31 желтоқсан 2023 жыл	9,165,945	—	—	9,165,945
Реттелген борыш	31 желтоқсан 2023 жыл	—	31,481,787	—	31,481,787
Жалдау бойынша міндеттемелер	31 желтоқсан 2023 жыл	—	—	948,682	948,682
Басқа да қаржылық міндеттемелер	31 желтоқсан 2023 жыл	—	—	11,113,666	11,113,666

2022 жылдың 31 желтоқсанындағы күй-жайы бойынша әділ құн қайнар көзіндегі иерархия деңгейлеріне қарай қаржылық есептілікте берілген активтердің әділ құн бойынша талдауы:

Мың теңге	Бағалау күні	Келесіні қолдана отырып әділ құнды бағалау			Жиынтығы
		Белсенді нарықтарда баға белгілеу (1-Денгей)	Қадағалаудағы маңызды бастапқы мәліметтер (2-Денгей)	Қадағалауға алынбаған маңызды бастапқы мәліметтер (3-Денгей)	
Әділ құн бойынша бағаланатын активтер					
БЖКӘҚ бойынша бағаланатын қаржылық активтер	31 желтоқсан 2022 жыл	102,615,803	—	—	102,615,803
ТШӨҚ бойынша бағаланатын қаржылық активтер	31 желтоқсан 2022 жыл	10,132	—	—	10,132
Негізгі құралдар құрамындағы жер учаскелері, ғимараттар мен құрылыстар	31 желтоқсан 2022 жыл	—	—	7,291,680	7,291,680
Инвестициялық жыпжымайтын мүлік	31 желтоқсан 2022 жыл	—	—	4,103,125	4,103,125
Әділ құны ашық берілетін активтер					
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	31 желтоқсан 2022 жыл	43,785,366	—	—	43,785,366
Кредиттік мекемелердегі қаражат	31 желтоқсан 2022 жыл	—	3,685,368	—	3,685,368
Клиенттерге берілген кредиттер	31 желтоқсан 2022 жыл	—	—	237,475,788	237,475,788
Амортизацияланған құн бойынша бағаланатын қаржылық құралдар	31 желтоқсан 2022 жыл	29,065,084	—	—	29,065,084
Басқа да қаржылық активтер	31 желтоқсан 2022 жыл	—	—	8,444,008	8,444,008

«НУРБАНК» АҚ

2023 ЖЫЛДЫҢ 31 ЖЕЛТОҚСАНЫНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛДЫҢ ЖЕКЕ ҚАРЖЫ ЕСЕПТІЛІГІНЕ
ЕСКЕРТПЕЛЕР (ЖАЛҒАСЫ)

35. ӘДІЛ ҚҰН МЕН ЕСЕПТІК СЫНЫПТАУ (ЖАЛҒАСЫ)

Әділ құн бағаларының иерархиясы (жалғасы)

Мың теңге	Бағалау күні	Келесіні қолдана отырып әділ құнды бағалау			Жиынтығы
		Белсенді нарықтарда баға белгілеу (1-Денгей)	Қадағалаудағы маңызды бастапқы мәліметтер (2-Денгей)	Қадағалауға алынбаған маңызды бастапқы мәліметтер (3-Денгей)	
Әділ құны ашық берілетін міндеттемелер					
Банктер мен басқа да қаржы ұйымдарының қаражаты	31 желтоқсан 2022 жыл	—	6,127,332	—	6,127,332
Клиенттердің қаражаты	31 желтоқсан 2022 жыл	—	341,068,602	—	341,068,602
Шығарылған Борышкерлік бағалы қағаздар	31 желтоқсан 2022 жыл	23,209,388	—	—	23,209,388
Реттелген борыш	31 желтоқсан 2022 жыл	—	30,538,659	—	30,538,659
Жалдау бойынша міндеттемелер	31 желтоқсан 2022 жыл	—	—	765,739	765,739
Басқа да қаржылық міндеттемелер	31 желтоқсан 2022 жыл	—	—	8,346,112	8,346,112

2023 пен 2022 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылдар ішінде 1, 2 және 3-Денгейлер арасында аудармалар болмады.

Бастапқы мойындау кезіндегі бақылауға алынбаған бағалаушы мәндер арасындағы айырмашылықтар

Көп жағдайларда, бағалау әдістері барлық маңызды негізделетін бастапқы мәліметтер толықтай қолжетімді болып табылады, мысалы, көтерме дилерлік нарықтағы ұқсас мәмілелер бойынша ақпаратты ескере отырып. Барлық бастапқы мәліметтер бақылаудағы болмаған жағдайларда, мысалы, есеп күнгі күй-жайы бойынша ұқсас сипаттамалары бар тәуекелдерге байланысты бақылауға алынған мәмілелер жоқ болғанда. Банк бақылаудағы емес бастапқы мәліметтерге ғана негізделген әдістерді қолданады, мысалы, мәмілелердің тоқтатылу мерзімдерін күтіп жатқан қаржылық құралдардың негізінде орналасқан құбылмалы әдіс. Бастапқы мойындау кезінде әділ құн белсенді нарықтағы баға белгілеу ісімен расталмаған немесе бақылауға алынған бастапқы мәліметтер ғана қолданылатын бағалау әдістеріне негізделмеген жағдайда, бастапқы мойындау кезіндегі әділ құн мен мәмілелердің бағалары арасындағы кез келген айырмашылық пайданың немесе шығынның құрамында бірден көрсетілмейді, бірақ келешек кезендерге аударылады (3-Ескерту).